

BIBLIATANULMÁNYOK

Mózes első könyve

Írta: Jacques B. Doukhan

2022. április, május, június

Copyright © Hetednap Adventista Egyház, 2022

Copyright © Jacques B. Doukhan, 2022

Felelős kiadó: Ócsai Tamás

A Bibliatanulmányokat a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Felnőtt Szombaticskolai Osztálya készíti, a Szombaticskolai Kéziratokat Elbíráló Nemzetközi Bizottság általános felügyelete alatt, amelynek tagjai szerkesztő-tanácsadóként is szolgálnak. A közzétett *Bibliatanulmányok* a bizottság véleményét is tükrözik, tehát nem kizárólag a szerző(k) elgondolásai olvashatók bennük.

©2022 A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciája®. Minden jog fenntartva. Senki vagy semmilyen intézmény nem jogosult arra, hogy a *Bibliatanulmányok* bármely részét vagy egészét átszerkessze, megváltoztassa, módosítsa, adaptálja, lefordítsa, kinyomtassa vagy kiadja a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® előzetes, írott engedélye nélkül. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® divízióirodái kaptak felhatalmazást arra, hogy meghatározott irányelvek mellett intézkedjenek a *Bibliatanulmányok* fordításával kapcsolatban. A fordítás és a kiadványok szerzői joga továbbra is a Generál Konferenciánál marad. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® bejegyzett védjegye a „hetednap adventista” és az „adventista” kifejezés, valamint a lángot ábrázoló logó, amelyek a Generál Konferencia előzetes engedélye nélkül nem használhatók.

Fordította: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Korrektor: *Fürjné Simon Edina*

Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednap Adventista Egyház

2119 Pécel, Ráday u. 12.

Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*

E-mail: tmaria@adventista.hu

Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely, Debrecen*

Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

ISBN 978-963-9930-80-3

TARTALOM

Előszó	4
1. tanulmány: Teremtés	6
2. tanulmány: Bűneset	14
3. tanulmány: Kain és a hagyatéka	22
4. tanulmány: Özönvíz	30
5. tanulmány: A népek és Babel	38
6. tanulmány: Ábrahám gyökerei	46
7. tanulmány: Az Ábrahámmal kötött szövetség	54
8. tanulmány: Ígéret	62
9. tanulmány: A család Jákób	70
10. tanulmány: Jákób - Izrael	78
11. tanulmány: József, az álomfejtés mestere	86
12. tanulmány: József, Egyiptom hercege	94
13. tanulmány: Izrael Egyiptomban	102
Reggeli dicséret	110

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogyan vagy:

- www.gyereahogyanvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyivt.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

Az eredet könyve

Mózes *első könyve* Jézusról szól: Ő a Teremtőnk, a Fenntartónk, a Megváltónk. Évezredekkel azután, hogy Mózes leírta a Teremtés könyvét, János apostol rámutatott Jézusra a teremtési történetben, amikor a korszakokon át visszautalt egészen a pátriárka szaváig: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő kezdetben Istennél volt. Minden általa lett, és nélküle semmi nem lett, ami létrejött. Benne volt az élet, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1:1-4, ÚRK).

Mit írt itt János? „Kezdetben” előállt mindaz, ami létrejött, minden, ami egykor nem létezett, méghozzá Jézus által. Az egész teremtett világot – a kozmoszon elképesztő forgó tűz- és fénykerekeként átszáguldó galaxisoktól a sejtekbe csodálatos módon beleszótt, aprólékos gonddal kidolgozott DNS-en át a kvantumhullámokig – mindent Jézus teremtett és tart is fenn. *Mózes első könyve* az első történet a Szentírásban, ami erről a teremtésről és ennek a megváltásáról szól. Itt, ebben a könyvben találjuk a világ egyetlen „hivatalos” beszámolóját az eredetünkről.

Az angol *Genesis* szó a görög *genesis* kifejezésből származik, és azt jelenti, hogy „kezdetben”, mint a héber *beré'sit* („kezdetben”) szó, és ez a könyv – ennél fogva az egész Biblia – első szava. *Mózes első könyve* adja az alapot, amin a Szentírás többi része nyugszik. Mivel ez a könyv az első, az utána következők alapja, az Írás további részeiben erre utalnak a legtöbbször, ezt idézik a leggyakrabban.

Mózes első könyve azért lényeges, mert minden egyéb munkánál inkább segít megértenünk, hogy kik is vagyunk emberként. Ez különösen fontos most, egy olyan korban, amikor az embert pusztán a véletlen termékének, a tisztán materiális univerzum véletlenszerű képződményének tekintik, vagy amint egy fizikus fogalmazott: az ember „rendeződtört por” (ami bizonyos mértékig igaz is, bár szerte kizárólag a természeti törvények hatására állt össze). *Mózes első könyve* azonban a valódi eredetünkről szól, arról, hogy Isten a tökéletesre teremtett világban szándékosan, tökéletesen alkotott meg bennünket, a saját képére. *Mózes első könyve* a bűnesetről is beszámol, ami miatt a világunk már nem tökéletes, mint ahogyan mi emberek sem vagyunk azok. A könyv azonban vigasztalásul azt is elárulja, hogy Isten megígérte a megváltást ebben a világban, ami máskülönben csak szenvedést és halált kínálhatna nekünk.

Mózes első könyve lenyűgöz a csodák (teremtés, születések, szivárvány) és az ítéletek (özönvíz, Sodoma és Gomora) drámai történeteivel, amelyek Isten szent jelenlétéről tanúskodnak. Emellett azonban megindító emberi történeteket is tartalmaz szerelemről (Jákób és Ráhel), gyűlöletről (Jákób és Ézsau), születésről (Izsák, Jákób, Jákób fiai), halálról (Sára, Ráhel, Jákób, József), gyilkosságról (Kain, Simeon és Lévi) és megbocsátásról (Ézsau és Jákób, József és a testvérei). Tanításokat is

találunk benne: etikáról (Kain, Babel), hitről (Ábrahám, Jákób), reménységről és a megváltás ígéretéről (a kígyó eltaposása, az ígéret földje).

Ebben a negyedévben nemcsak olvassuk és tanulmányozzuk *Mózes első könyvét*, hanem élvezettel merülünk bele a gyönyörű történeteibe, miközben tanulunk szorosabb kapcsolatban élni a Teremtő Urral, Ábrahám, Izsák és Jákób Istenével.

A könyvben földrajzi vándorlásokról is olvasunk – Édentől Babelig, az ígéret földjéig, Egyiptomig, onnan az ígéret földjének lehetőségéig –, amelyek emlékeztetnek a saját nomád vándorlásainkra és az igazi ígéret földje, az új ég és új föld utáni vágyakozásunk életben tartására. Miközben *Mózes első könyve* lapjain nyomon követjük a különböző szereplők történeteit, látni fogjuk, hogy noha eltérő időben, helyen, kulturális környezetben és körülmények között éltek, a tapasztalatuk sok szempontból hasonlít a miénkre.

Jacques B. Doukhan, DHL, ThD az Andrews Egyetem Teológiai Szemináriumának nyugalmazott professzora, szakterülete a héber nyelv és az ószövetségi exegézis.

Clifford R. Goldstein
szerkesztő

Néhány megjegyzés a magyar kiadáshoz

Tanulmányunkban a bibliai idézeteket többnyire a Károli-féle fordításban közöljük. Más idézeteknél zárójelben olvasható a forrás megjelölése. Számos idézet, valamint a bibliai könyvek neve és rövidítése az újonnan revideált Károli-bibliafordítás (rövidítve: ÚRK, Budapest, 2012, Veritas Kiadó) szerint szerepel. Szintén gyakran idézünk még a Magyar Bibliatársulat 2014-ben kiadott, revideált új fordításából (rövidítve: RÚF). Ha az idézetben egy, az oldalon már ismertetett műre hivatkozunk, akkor használjuk az i. m. (idézett mű) rövidítést.

Érdeemes ellátogatni a Bibliatanulmányok internetes oldalára: www.bibliatanulmanyok.hu. A weboldal formátuma letisztult és könnyen áttekinthető, egy helyen megtalálunk rajta minden szolgáltatást: az **írott tanulmányt**, a **Tanítói mellékletet**, a **White-idézeteket**, a **hanganyagot**, valamint a **hetenkénti videobeszélgetéseket** és a **Misszió DVD-t**. Az oldal nemcsak számítógépen, hanem táblagépen és okostelefonon is elérhető.

Az érdeklődőket várjuk a Facebook Bibliatanulmányok csoportjában az alábbi címen: <https://www.facebook.com/groups/bibliatanulmanyok/>.

Az adott heti bibliatanulmánnyal kapcsolatos beszélgetés megtekinthető a PAX Tv adásában csütörtökönként 17.00 órai kezdettel, valamint a Bibliatanulmányok honlapján, illetve kérhető e-mailben, videoüzenetként.

Továbbra is szeretettel ajánlom a Tanítói mellékletet és a White-idézetek gyűjteményét, mindkettő külön kiadványként is beszerezhető.

Zarkáné Teremy Krisztina
a magyar változat szerkesztője

Teremtés

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1-2; 2Mózes 20:8-11; 40:33;
Zsoltár 100:1-3; Máté 19:7-9; 25:14-30

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet” (1Móz 1:1, ÚRK).

Mózes első könyve, így az egész Biblia is Isten teremtő tétével kezdődik, ami különösen fontos, mert azt jelenti, hogy a teremtésünkkel indul az emberi és a bibliai történelem. Ebből az következik, hogy Mózes első könyvének teremtési története történelmileg éppen annyira hiteles, mint az emberi és bibliai történelem más eseményei.

Mózes első könyve 1-2. fejezetének két teremtési leírásában tanulságokat találunk Istennel és az emberiséggel kapcsolatban. Heti tanulmányunk során jobban megértjük a hetedik nap, a szombat jelentőségének mélységét. Elgondolkozunk azon, hogy Isten a saját képére teremtette az embert a porból. Felkelti a kíváncsiságunkat, hogy mi a célja a jó és a gonosz tudása fájának, illetve mi a kapcsolata az élet fájával.

Az eredetről szóló bibliai történetek legfontosabb tanulsága a kegyelem leckéje. A létezésünk egyértelműen Isten kegyelmi tettének köszönhető. Az Úr már akkor megteremtette az eget és a földet, amikor még nem éltek emberek. Isten ajándéka volt a teremtés, és éppen így a megváltásunk is az. Mélységes igazság, hogy a teremtés és a megváltás fogalmát egyaránt magában foglalja a szombat parancsolata.

A TEREMTÉS ISTENE

Olvassuk el Zsolt 100:1-3 verseit! Milyen választ adhat az ember a Teremtő Istennek? Miért?

Mózes *első könyvében* a teremtési beszámoló első üzenete az, hogy „Isten”. Már halljuk is a fordításban: „*Kezdetben... Isten*” (1Móz 1:1). A vers első sorának közepén helyezkedik el az „Isten” szó, és a hagyományos héber liturgiai éneklésben erre kerül a legnagyobb hangsúly, kiemelve a fontosságát. Tehát a teremtési szöveg Istenre, a Teremtőre helyezi a hangsúlyt.

Tulajdonképpen Mózes *első könyve* Isten kettős bemutatásával kezdődik. Az első teremtési beszámoló (1Móz 1:1-2:4) úgy írja le, mint aki végtelenül távol van az emberektől, a természetfeletti Isten, *Elohim*, akinek a neve mindenek felett való lényéről tanúskodik. Az *Elohim* név felsőbbrendűséget és erőt jelez, és mivel többes számban van, Isten fenségét és természetfeletti voltát fejezi ki.

A második teremtési beszámoló (1Móz 2:4-25) közeliként, személyesként mutatja be az Urat: Isten velünk - JHVH, akinek a neve sokak szerint községet és kapcsolatot jelent. A teremtési történet egésze tehát valójában egy magától értetődő felhívás Isten imadására: először is, tudatosuljon bennünk végtelen nagysága és hatalma, ugyanakkor ismerjük el, hogy tőle függünk, mert „*Ő alkotott minket és nem magunk*” (Zsolt 100:3). Ez az oka annak, hogy számos zsoltárban a teremtéshez kapcsolódik Isten imádása (Zsolt 95:1-6; 139:13-14; vö. Jel 14:7).

Ez a kettős perspektíva Istenről, mint aki egyszerre fenséges és hatalmas, ugyanakkor közeli, szeretettel teljes és kapcsolatban van velünk, egy fontos pontra mutat rá azt illetően, hogy miként közeledjünk hozzá az istentiszteletben: félelemmel vegyes tisztelettel, ugyanakkor örömmel és bizonyossággal arra nézve, hogy közel van hozzánk, megbocsátó és szeretettel teljes (lásd Zsolt 2:11). Még Isten kétféle bemutatásának a sorrendje is jelentőségteljes. Közelségének és jelenléte meghittségének tapasztalata a távoliségének érzékelése után következik. Csak miután rácsodálkoztunk nagyságára, akkor leszünk képesek értékelni kegyelmét és reszketve örülni annak, hogy csodálatos módon, szeretettel van jelen az életünkben.

Gondolkodjunk el Isten végtelen hatalmán: Ő tartja fenn a kozmoszt, mégis egészen közel lehet mindannyiunkhoz! Miért lenyűgöző ez az igazság?

A TEREMTÉS

Olvassuk el 1Móz 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31, valamint 2:1-3 verseit! Mi a jelentősége a refrénszerűen ismétlődő „jó” szónak az első teremtési beszámolóban? Milyen tanulságra utal a leírás befejező része (1Móz 2:1-3)?

A teremtési történet minden lépésénél Isten úgy értékeli a munkáját, hogy az *tób*, azaz „jó”. Általános értelmezés szerint azt fejezi ki ez a melléknév, hogy Isten teremtő munkája eredményes volt, a megállapítása pedig, miszerint „jó”, azt jelenti, hogy „bevált”. A világosság fényt adott (1Móz 1:4), a növények gyümölcsöt hoztak (1Móz 1:12) stb.

Azonban ez a szó az eredményes működésnél még többre is mutat. A Bibliában a héber *tób* szóval fejezték ki az esztétikai szempontú értékelését annak, ami gyönyörű (1Móz 24:16). Jelöli még az ellentétét a gonosszal (1Móz 2:9), ami a halálhoz kapcsolódik (1Móz 2:17). A „jó” itt azt jelenti, hogy a teremtett világ szép rendben működött, gyönyörű, tökéletes volt, semmi rossz nem volt benne. „Még *nem*” volt olyan, mint a mostani világunk, amit már áthatott a bűn és a halál. Ezt a gondolatot erősíti meg a második teremtési történet bevezetője (1Móz 2:5). Ez a teremtési leírás alapvetően ellentétes az evolúciós elméletekkel, amelyekre hivatkozva sokan határozottan hirdetik, hogy a világ véletlenszerű történések egymásutánjában folyamatosan alakította magát, miközben alacsonyabb rendű állapottól magasabb rendűvé fejlődött. Ezzel szemben a bibliai író megerősíti, hogy Isten szándékosan és gyorsan teremtette meg a világot (1Móz 1:1), bárminemű véletlenszerűség vagy esetlegesség nélkül. A világ nem magától jött létre, hanem csakis Isten akaratából és szavára (1Móz 1:3). 1Mózes 1. fejezetében a héber *bará'* igének az a fordítása, hogy kezdetben Isten „*teremtette*” az eget és a földet, és ez a szó csak úgy jelenik meg, hogy Isten az alanya, valamint a teremtés hirtelen voltát jelzi: *Isten szólt és meglett*.

A teremtési szöveg arról tájékoztat, hogy akkorra „*minden*” meglett (1Móz 1:31). Maga a Teremtő úgy ítélte meg, hogy minden „*igen jó*” volt (1Móz 1:31). 1Móz 1:1 bejelenti az eseményt, vagyis az ég és a föld megteremtését, 1Móz 2:1 pedig elmondja, hogy az esemény befejeződött. Hét nap alatt - beleértve a szombatot - minden teljessé lett.

Az evolúció évmilliárdjainak gondolata miért áll kibékíthetetlen ellentétben Mózes első könyvének teremtési történetével? Miért mondhatjuk, hogy minden szempontból összeférhetetlen a két nézet?

A SZOMBAT

Miért kötődik a szombat a teremtéshez 1Móz 2:2-3 és 2Móz 20:8-11 szakzai fényében? Hogyan hat ez a kapcsolat a szombatünneplésünkre?

Isten pontosan azért alapította a szombatot, mert „elvégezte” a teremtés munkáját. Ezért a hetedik nap, a szombat a hitünket fejezi ki abban, hogy akkor Isten befejezte a munkáját, amit „igen jónak” talált. A szombatünnepléssel Istenhez csatlakozva elismerjük a teremtett világ értékét és szépségét.

Mi is megpihenhetünk a munkánktól, amint Isten megpihent az övétől. A szombatünnepléssel helyeseljük azt, hogy „igen jó”, amit Isten megteremtett, beleértve a testünket is. Bizonyos ókori (és mai) nézetekkel ellentétben a Szentírás (az Ó- és az Újszövetség) sehol nem mond olyat, hogy a test gonosz volna. Ez pogány elgondolás, nem bibliai. A szombatünneplők hálások Isten teremtéséért – így a testükért is –, ezért is élvezhetik a teremtett világot, ezért óvják.

A szombat az emberi történelemben az első szakasz „végét” jelzi, és arra is rámutat, hogy van remény az emberiség szenvedése és a világ sóhajai dacára. Érdekes, hogy az így „végezte el... a munkát” kifejezés újból megjelenik a szent sátor felállítása (2Móz 40:33, ÚRK) és Salamon templomának felépítése (1Kir 7:40, 51) után is – mindkettőben az evangélium és a megváltás üzenetét tanították.

A bűneset utántól fogva a hét utolsó napja, a szombat rámutat a megváltás csodájára, ami csak az újjáteremtés csodája által fog megtörténni (Ézs 65:17; Jel 21:1). Az emberiség hetének végén a szombat azt jelzi, hogy véget ér majd ennek a világnak a szenvedése és megpróbáltatása is.

Éppen ezért választotta Jézus a szombatot a legmegfelelőbb napnak a betegek meggyógyítására (Lk 13:13-16). Szemben bármiféle tradícióval, amibe a vezetők beleszórtak, szombatnapi gyógyításával Jézus arra az időre irányította az emberek figyelmét – így a miénket is –, amikor elmúlik minden fájdalom, szenvedés és a halál, az lesz a megváltás folyamatának végső lezárulása. Ennélfogva minden szombat a szabadítás reményére mutat rá.

A szombati pihenéssel hogyan tapasztaljuk azt a nyugalmat és megváltást, amit Jézusban nyerünk már most, de ami a maga teljességében az új ég és új föld megteremtésével válik valóra?

AZ EMBER MEGTEREMTÉSE

Az emberek megteremtése volt Isten utolsó teremtői cselekedete, legalábbis Mózes első könyvének beszámolójában. Az ember az egész földi teremtettség csúcsa, erre a célra tekintve alkotta meg a földet az Úr.

Mi a kapcsolat 1Móz 1:26-29 és 2:7 leírása között az emberiség teremtését illetően?

Az egész Biblia legbátrabb kijelentése az, hogy Isten a saját képére teremtette meg az embert. Egyedül az emberek tükrözték az Ő képét. „Megteremtette tehát Isten a szárazföldi vadakat a maguk neme szerint” (1Móz 1:25, ÚRK), de „az embert... a maga képére és hasonlóságára teremtette” (1Móz 1:27, ÚRK). Ezt a leírást gyakran az ember lelki természetére korlátozva értik, ami a magyarázat szerint azt jelenti, hogy az „istenképűség” csak Isten képviselésének vezetői feladatait jelzi, vagy az Istennel és egymással való kapcsolattartás lelki funkcióját.

Ez az értelmezés helyes ugyan, de nem terjed ki a teremtés fontos fizikai valóságára. Azonban 1Móz 1:26 versében a folyamatot leíró „kép” és „hasonlatosság” szavakban mindkét dimenzió benne van. A héber *celem* (kép) szó a fizikai test valós alakjára mutat, míg a *demút* (hasonlatosság) az isteni személyhez hasonlítható absztrakt tulajdonságokra utal.

Ezért az „Isten képe” kifejezést a héberben az emberi természet teljességére vonatkoztatva kell érteni. A bibliai szöveg megerősíti, hogy Isten az embert (a férfit és a nőt) fizikai és lelki szempontból is a maga képére teremtette. Ellen G. White egyértelműen fogalmaz: „Amikor Ádám kikerült Teremtője kezéből, fizikai, szellemi és lelki alkatában magán viselte Alkotójának képét” (*Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 10. o.).

Lényegében a másik teremtési beszámoló Isten két tevékenysége nyomán újból megerősíti a teljeskörű értelemben vett istenképűség gondolatát, amibe a fizikai test is beleértendő: „Így lett az ember élő lélekké” – nefes (1Móz 2:7, ÚRK). Először „megformálta”, majd „élet leheletét lehelte az orrába”. Figyeljük meg, hogy a „lehelte” gyakran a lelki dimenzióra utal, de szorosan kapcsolódik „a föld porából” formált ember légzésének biológiai képességéhez. Az „élet lehelete”: lehelet (lelki) és élet (fizikai).

Isten később egy harmadik műveletet is elvégzett, ekkor azért, hogy a férfi testéből megalkossa az asszonyt (1Móz 2:21-22), ami azt hangsúlyozza, hogy a nő és a férfi természete egyező.

AZ EMBERISÉG FELADATA

Amint megteremtette Isten az első embert, három ajándékot is adott neki: az Éden kertjét (1Móz 2:8), ételt (1Móz 2:16) és az asszonyt (1Móz 2:22).

1Móz 2:15-17 szakasza alapján mi az ember kötelessége a teremtett világgal és Istennel kapcsolatban? E két felelősség hogyan viszonyul egymáshoz?

Az ember első kötelessége a természetes környezetével kapcsolatos, azzal, ahová Isten helyezte őt, „*hogy művelje és őrizze azt*” (1Móz 2:15, ÚRK). Az „*’abad*” (művel) ige munkára utal. Nem elég csupán elfogadni az ajándékot, művelnünk kell, hogy gyümölcsöző legyen. Ezt a tanulságot Jézus a későbbiekben elismételte a talentumok példázatában (Mt 25:14-30). A „*sámar*” (őriz, felügyel) ige érzékelteti annak a felelősségét, hogy az ember vigyázzon arra, amit kapott. A második feladat az ételre vonatkozik. Észben kell tartanunk, hogy Isten adta az embernek (lásd 1Móz 1:29). Azt is mondta Ádámnak, hogy „*bátran egyél*” (1Móz 2:16). Nem az ember teremtette a fákat, sem a gyümölcsöket, hanem ajándékba kapta, kegyelemből. Itt is elhangzik egy parancs: Isten nagylelkű ajándékát – a kert minden fáját – örömmel kell elfogadni. A kegyelem részeként azonban Isten egy megkötést is adott: egy bizonyos fáról nem ehettek. A korlátok nélküli élvezet halálhoz vezet. Ez az elv megmutatkozott az Édenben, mint ahogy sok szempontból ma is érvényes.

Az ember harmadik kötelessége Isten harmadik ajándékával, az asszonnal kapcsolatos: „*elhagyja a férfit az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez*” (1Móz 2:24). Ez a különleges kijelentés erőteljesen kiemeli a házassági szövetség felelősségét és az „*egy testté*”, azaz eggyé válás célját (vö. Mt 19:7-9).

A szöveg szerint a férfinak (nem a nőnek) kell elhagyni a szüleit, aminek a Bibliában a hímnem általános, nem specifikus használata (*ember*) lehet az oka, ezért a parancs a nőre is vonatkozhat. A házassági kötelék mindenképpen ajándék Istentől, ugyanakkor felelősséggel jár az ember részére, amint megkapja az ajándékot, és hűségese teljesítésének a felelőssége a férfin és a nőn is nyugszik.

Gondoljuk végig, mennyi mindent kaptunk Istentől! Milyen felelősséggel tartozunk a kapott ajándékokért?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Mivel a természet könyve és a kinyilatkoztatás könyve ugyanannak a mes-teri elmének pecsétjét viseli magán, így csak egymással összhangban szólhatnak. Különböző módszerekkel és különböző nyelveken, de ugyanarról a magasztos igazságról tesznek bizonyosságot. A tudomány mindig új csodákat fedez fel, azonban kutatással semmi olyat sem tárnak fel, ami helyesen értelmezve ellenkezne az isteni kinyilatkoztatással. A természet könyve és az írott Ige fényt árasztanak egymásra. Megismertetnek bennünket Istennel azáltal, hogy feltárják előttünk törvényeit, amelyek által munkálkodik. Ha a természetből megfigyelt tényekből téves következtetéseket vonnak le az emberek, akkor azt vélik, hogy a természet és a kinyilatkoztatás között ellentét feszül, és az összhang helyreállítására irányuló erőfeszítéseikben olyan bibliamagyarázatokat fogadnak el, amelyek aláássák és rombolják Isten Igéjének erejét. Sokan azt gondolták, hogy a geológia ellentmond a teremtés mózesi, szó szerinti magyarázatának. Azt állítják, hogy a földnek a káoszból való kialakulásához sok millió évre volt szükség, ezért azzal a céllal, hogy a Bibliát hozzáaláítsák ehhez a vélt tudományos kijelentéshez, a teremtés napjait rendkívül hosszú, meghatározatlan időszakoknak, korszakoknak fogadják el, amelyek szerintük évezredeknek vagy évmillióknak felelnek meg.

Az ilyen végkövetkeztetés teljesen alap nélküli. A Biblia minden tanítása összhangban áll önmagával és a természet tanításával” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 126-127. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Miért gyengítené a hitünket, ha azt gondolnánk, hogy az eredetünkről szóló történetek csupán legendák volnának, mítoszok, amelyekben lelki tanulságok rejlenek, de történelmi valóság nélkül? Mi utal a bibliai szövegekben arra, hogy Mózes tudta: ezek az események valóságosak, mint ahogyan Mózes *első könyvének* többi története is az? Mit mondott Jézus e történetek történelmi igazságáról?
- 2) Mire tanít Mózes *első könyve* a föld feletti sáfárság fontosságáról? Hogyan lehetünk bolygónk jó sáfárai anélkül, hogy a Teremtő helyett a teremtett világ imádásának csapdájába esnénk, ami nagyon is veszélyes kísértés (lásd Róm 1:25)?
- 3) A bűn több évezredes pusztítása dacára hogyan mutatkozik meg még most is a teremtett világ eredeti csodálatos, fenséges volta, szépsége, ami Isten jóságát és hatalmát bizonyítja?

ÖRÖM ÉS HÁLA

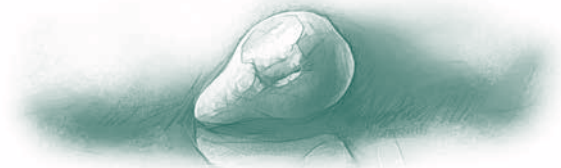
„És örömet találj mindabban a jobban, amelyet ád néked az Úr, a te Istened, és a te házadnépének” (5Móz 26:11).

„Fejezzük ki hálánkat és dicséretünket Istennek a földi áldásokért és a sok jóért, amit ránk áraszt! Az Úr szeretné, ha kegyelme gazdag kincseiért dicsőítenék Őt a családok, akiket felkészít, hogy majd a mennyei, örök hazában lakhassanak. Ha a családi életben a gyerekeket hálára nevelik és tanítják az iránt, akitől minden jó adomány származik, az otthonokban megnyilvánul a mennyei jóság. A családi életet vidámság jellemi, és az ilyen házban felnövő fiatalok a tisztelet, a nagybecsülés lelkületét vihetik magukkal az osztályterembe és a gyülekezetbe. Az istentisztelet helyén pedig, ahol Isten a népével találkozik, az istentisztelet minden szertartása iránti tisztelet mutatkozik meg, dicséret, hálaadás száll fel az Úr gondviselésének ajándékaiért...

Így minden földi áldást hálával fogadnának az emberek és minden lelki ajándék duplán értékes volna, mivel a család összes tagjának a szemléletmódját megszentelné az igazság Igéje. Az Úr Jézus igen közel van ahhoz, aki értékeli drága ajándékait, aki tudja, hogy valójában a jóságos, szerető, gondoskodó Istentől ered mindaz a jó, amit magáénak mondhat; aki tudja, hogy a kegyelem kimeríthetetlen Forrásából ered minden, ami jó és vigaszt nyújt.

Ha jobban kifejezésre juttatnánk hitünket, ha jobban örülnénk azoknak az áldásoknak, amelyekről tudunk... több hitünk és nagyobb örömünk lenne. Szavaink le nem írhatják, véges elménk fel nem foghatja, hogy mennyi áldás származik abból, ha valóban értékeljük Isten jóságát és szeretetét. Akkor már a földön is forrásként törne fel belőlünk az öröm, soha nem apadna ki, mert az Isten trónjától eredő folyamok táplálnák” (Ellen G. White: *Our Father Cares*. 24., 15. o.).

Bűneset

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 3; János 8:44; Róma 16:20;
2Korinthus 11:3; 1Timóteus 2:14-15; Zsidók 2:14;
Jelenések 12:7-9

„Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között: ő a fejedre tapos, te pedig a sarkát mardosod” (1Móz 3:15, ÚRK).

Egy figyelmeztetés is elhangzott a számtalan ajándék mellett, amit Isten őszüleinknek adott az Édenben: „A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, bizony meghalsz” (1Móz 2:16-17, ÚRK). Isten megtiltotta annak a gyümölcsnek a fogyasztását, ami a jó és a gonosz tudása fájáról származott, és ez arra utal, hogy a jót ismerniük kellett, de a rosszat nem.

Mi már biztosan értjük, hogy miért nem.

Azután rájuk is szakadt a halálos veszély, ami miatt Isten óvta őket az engedtlenségtől (1Móz 2:17): valóban halál várt rájuk (1Móz 3:19). Isten megtiltotta, hogy egyenek az élet fájáról (1Móz 3:22), majd az Éden kertjét is el kellett hagyniuk (1Móz 3:24). Mivel bűnösök lettek, nem juthattak hozzá ahhoz, ami örök életet adhatott volna nekik.

A tragédia közben azonban felcsillan a remény is, amiről 1Móz 3:15 versében olvasunk. Ezt nevezzük úgy, hogy „ősevangélium” vagy „az első evangéliumi ígélet”. Igen, ebben a versben találjuk az első evangéliumi ígéletet a Bibliában, Isten itt mondta el először az embernek, hogy a bűneset dacára mindannyiunk számára biztosított menekülési utat.

A KÍGYÓ

Olvassuk el 1Móz 3:1, 2Kor 11:3 és Jel 12:7-9 szakaszait! Ki a kígyó? Hogyan csapta be Évát?

A szöveg úgy kezdődik, hogy „A kígyó”. A mondattani elemzés rámutat a hangsúlyra: a héberben a „kígyó” a mondat első szava, határozott névelővel. Ez arra utal, hogy a kígyó ismert szereplő, mintha az olvasónak tudnia kellene, hogy kicsoda. Valós létezését tehát a fejezet már az első szavától kezdve megerősíti.

A Szentírás a kígyót Isten ellenségeként azonosítja (Ézs 27:1), „*akit ördögnek és Sátánnak neveznek*” (Jel 12:9, ÚRK). Az ókori Közel-Keleten is a kígyóval személyesítették meg a gonosz hatalmát.

„Hogy észrevétlenül végezhesse munkáját, Sátán felhasználta médiumként a kígyót, amely nagyon alkalmas volt csaló szándékának leplezésére. A kígyó akkor az egyik legbölcsebb és legszebb teremtmény volt a földön. Szárnyai voltak és röptében káprázatos fényben ragyogott, a csiszolt arany színében tündökölt” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 27. o.).

Bármilyen formában is jelenik meg az ördög, a Biblia sosem pusztán hasonlatokban szól róla. A Szentírás úgy mutatja be Sátánt, mint aki valósgos lény, nem csupán a gonoszságot vagy az ember sötét oldalát jelképező retorikai szimbólum vagy elvont fogalom. A történetben a kígyó nem Isten ellenségeként jelenik meg. Ellenkezőleg! Utal Isten szavaira, elismétli azokat, látszólag támogatóan. Vagyis kezdettől fogva láthatjuk, hogy Sátán szívesen idézi Istent, és amint a későbbiekben is szót ejtünk róla, Isten Igéjének szavait ismétli (Mt 4:6).

Figyeljük meg azt is: a kígyó nem kezd el azonnal vitatkozni az asszonnyal, hanem olyan kérdést tesz fel, ami azt a látszatot kelti, hogy elhiszi, amit az Úr nekik mondott. „*Csakugyan azt mondta az Isten...*” (1Móz 3:1)? Tehát már elejétől kezdve láthatjuk, hogy milyen ravasz és megtévesztő valójában. A terve pedig bevált.

Sátánnak sikerült megtévesztenie a büntelen Évát az Édenben, tehát mi mennyivel sebezhetőbbek vagyunk! Mi a legjobb védelem a csalásai ellen?

TILTOTT GYÜMÖLCS

Olvassuk el 1Móz 2:16-17 és 3:1-6 verseit (lásd még Jn 8:44)! Hasonlítsd össze Isten Ádámhoz intézett szavait azzal, amit a kígyó mondott Évának! Mi a különbség a kettő között, és mi ennek a jelentősége?

Figyeljük meg a párhuzamokat Isten és Ádám beszélgetése (1Móz 2:16-17) és Éva meg a kígyó párbeszéde között! Mintha a kígyó Isten helyét elfoglalva jobban tudna mindent nála. Először csak egy kérdést tesz fel, amivel azt sejteti, hogy az asszony talán félreértette Istent. Utána azonban nyíltan megkérdőjelezi Isten szándékainak jóságát, majd ellent is mond neki.

Sátán két dolgot támadott meg: a halál és a jó és a gonosz tudásának kérdését. Isten világosan és hangsúlyosan kijelentette, hogy az engedetlenség nyomában biztosan halál jár (1Móz 2:17). Sátán azonban azt mondta, hogy nem, nem fognak meghalni. Ezzel arra célzott, hogy az emberek halhatatlannak (1Móz 3:4). Isten megtiltotta Ádámnak, hogy egyen abból a gyümölcsből (1Móz 2:17), Sátán pedig bátorította őket, hogy egyenek belőle, mert akkor olyanok lesznek, mint Isten (1Móz 3:5).

Sátán két érve – a halhatatlanság és az Istenhez hasonlívá válás – meggyőzte Évát, hogy egyen a gyümölcsből. Nyugtalanító gondolat, hogy amint Éva döntött az engedetlenség mellett és evett a tiltott gyümölcsből, úgy kezdett viselkedni, mintha Isten nem is lett volna ott és ő állt volna a helyére. A bibliai szöveg rámutat a személyiségében bekövetkezett változásra. Éva Isten szavait használta, amikor értékelte a tiltott gyümölcsöt: látta, hogy „jó” (1Móz 3:6). Ez a szó Istennek a teremtett világról mondott véleményét idézi: „Látta Isten, hogy jó...” (1Móz 1:4, ÚRK stb.).

Ez a két kísértés, a halhatatlanság és az Istenhez való hasonlóság utáni vágy a gyökere az ókori egyiptomi és görög vallásokban a halhatatlanság gondolatának. A halhatatlanság vágya, ami hitük szerint isteni tulajdonság, fűtötte ezeket a népeket, hogy isteni státuszra törekedjenek és így (reményeik szerint) halhatatlanná váljanak. Ez a gondolkodás alattomban beszüremkedett a zsidó-keresztény kultúrákba is, így alakult ki a lélek halhatatlanságának hite, ami még ma is megvan sok egyházban.

Gondoljunk a sok mai nézetre, amelyek szerint mindannyian lényünk-ből fakadóan halhatatlanok volnánk! Hogyan nyújt erős védelmet e veszélyes ámtás ellen az ember természetének és a holtak állapotának bibliai tanítása?

ELBÚJTAK ISTEN ELŐL

Olvassuk el 1Móz 3:7-13 verseit? Vajon miért érezte szükségét Ádám és Éva, hogy elbújjon Isten előtt? Miért kérdezte azt Isten, hogy „Hol vagy?” Az első emberpár miért próbálta igazolni a viselkedését?

A bűn elkövetése után Ádám és Éva meztelennek érezte magát, mivel elvesztették az Isten jelenlétét tükröző dicsőség ruháját (lásd Zsolt 8:6; vö. 104:1-2). Istenképességüknek ártott a bűn. „...*körülkötőket csinálának maguknak*” (1Móz 3:7) – olvassuk a kifejezést, ami a héber eredetiben ugyanaz az ige, mint ami eddig csak arra utalt, amit Isten, a Teremtő alkotott (1Móz 1:7, 16, 25 stb.). Mintha a Teremtő helyébe léptek volna, miközben próbálták leplezni a bűnüket. Pál erre elítélően utal, ezt nevezi cselekedetek általi igazságnak (Gal 2:16).

Az emberpárhoz forduló Isten egy retorikai kérdést tesz fel: „*Hol vagy?*” (1Móz 3:9), hasonlóan ahhoz, amit később Kaintól kérdezett (lásd 1Móz 4:9). Természetesen tudta a választ a kérdésre. A vétkes felek érdekében kérdezett, hogy segítsen nekik felmérni, mit is tettek, ugyanakkor bűnbánatra és az üdvösség felé vezesse őket. Attól a pillanattól kezdve, hogy az ember bűnt követett el, az Úr a megváltásáért, szabadításáért munkálkodott. Lényegében az egész jelenet a vizsgálati ítélet gondolatát tükrözi, ami úgy kezdődik, hogy a bíró kihallgatja a bűnöst (1Móz 3:9), hogy felkészítse az ítéletre (1Móz 3:14-19). A bíró azért is így jár el, hogy bűnbánat ébredjen a vétkezőben, ami végül a megváltáshoz vezet (1Móz 3:15). Ezt a motívumot az egész Bibliában látjuk. Először, mint általában a bűnösök, Ádám és Éva is másokat okolva igyekszik kitérni a vádak elől. Isten kérdésére Ádám úgy válaszolt, hogy az asszony, akit maga Isten adott mellé (1Móz 3:12), ő vette rá a tettere. Éva hibája volt (és Istené, amire burkoltan célzott), nem az övé. Éva erre azt felelte, hogy a kígyó ámtotta el. 1Móz 3:13 versében a héber „*násá*” szó (becsap, megtéveszt, ámt) azt jelenti, hogy hamis reményt ébreszt valakiben, elhiteti, hogy jó, amit a másik tesz (2Kir 19:10; Ézs 37:10; Jer 49:16).

Ádám az asszonyt okolja, azzal, hogy ő adta neki a gyümölcsöt (ebben van némi igazság), Éva pedig a kígyót hibáztatja, mondván, hogy ő ámtotta el (és ebben is van igazság), végeredményben azonban mindketten vétkesek voltak.

Mást hibáztattak azért, amit ők tettek? Miért olyan könnyű ebbe a csapdába esni?

A KÍGYÓ SORSA

„Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között: ő a fejedre tapos, te pedig a sarkát mardosod” (1Móz 3:15, ÚRK). Mit mondott itt az Úr a kígyónak? Minek a reményét ébresztik bennünk ezek a szavak?

Isten a kígyóval kezdi az ítéletet, hiszen ő indította el az egész drámát: egyedül a kígyót tapossák el ebben a történetben.

Itt bizonyos szempontból a teremtés „visszafordításához” érünk. A teremtésből élet fakadt, a jó elismerése, valamint áldások következtek, az ítélet viszont halálhoz, rosszhoz és átkokhoz vezet, de feltűnik a szabadítás reménye és ígérete is. A port evő, eltaposott kígyó (1Móz 3:14-15) komor képéhez kapcsolódva felragyog az emberiség megszabadításának reménye, egy prófécia formájában. Ádám és Éva ítélete ezután következik, de az Úr már azt megelőzően megadta nekik a megváltás reményét (1Móz 3:15). Igen, bűnt követtek el, ami miatt valóban szenvedni fognak, és igen, meg fognak halni annak következtében, mégis ott van a végső reménység, a megváltás reménye.

Vessük össze 1Móz 3:15 versét Róm 16:20, Zsid 2:14 és Jel 12:17 verseivel! Hogyan mutatnak rá ezek a szakaszok a megváltási tervre és a nagy küzdelemre?

Figyeljük meg a párhuzamokat 1Móz 3:15 valamint Jel 12:17 között: a sárkány (a kígyó) megharagudott (ellenségeskedés); a magvából valók (mag); és az asszony az Édenben és Jel 12:17 versében. A bűneset következtében a vég idejéig tartani fog az Édenbe betörő harc. Sátán vereségének ígérete azonban már az Édenben elhangzott, miszerint a fejére taposnak. Ezt a témát még jobban kifejti *A jelenések könyve*, lefestve a gonosz végső pusztulását (Jel 20:10). Vagyis az emberiség már a kezdet kezdetétől fogva megkapta a reményt, hogy lesz kiút a rettenetes zűrzavarból, ami a gonoszság megismeréséből származik, és ez a remény most a miénk is lehet.

Miért vigasztaló a tudat, hogy az Úr már az Édenben elkezdte kinyilatkoztatni a megváltási tervet, ott, ahol a földi bűn és gonoszság elindult?

AZ EMBERI SORS

1Móz 3:15-24 szakasza szerint mi történt Ádámmal és Évával a bűneset következtében?

A Szentírás félreérthetetlenül átoknak nevezi Istennek a kígyóra kimondott ítéletét (1Móz 3:14), a nő és a férfi feletti ítéletét azonban nem. Az „átok” szó csak ott jelenik meg újra, amikor a földre vonatkozik (1Móz 3:17). Vagyis Istennek más terve volt a férfivel és a nővel, mint a kígyóval. Olyan reményt kínált fel nekik, amit a kígyónak nem. 1Móz 3:16 közvetlenül a 15. verset követi, ráadásul a két prófécia között megfigyelhető párhuzamok világosan utalnak arra, hogy a 16. versnek a nőre vonatkozó prófécija a 15. vers messiási prófécijával összefüggésben olvasandó. A megváltás pozitív perspektívájából kell látni Istennek az asszonyra kimondott ítéletét, így azt is, ami a gyermekszülésre vonatkozik (vö. 1Tim 2:14-15).

A férfi bűne annak tulajdonítható, hogy az asszonyra hallgatott, ahelyett, hogy Istenre hallgatott volna, ezért átkozott lett a föld, amelyből megformálta őt Isten (1Móz 3:17). Ennek következtében keményen kell dolgoznia (1Móz 3:17-19), majd pedig „visszatér” a földbe, ahonnan jött (1Móz 3:19), aminek nem kellett volna megtörténnie, ez nem volt része Isten eredeti tervének.

Kifejező, hogy a halál kilátástalanságával szembesülve Ádám az asszonyhoz fordul, akiben az élet reményét látja a gyermekszülés miatt (1Móz 3:20). Vagyis a halálbüntetés idején meglátja az élet reményét.

Isten azonban, mint minden szerető szülő csak jót szánt nekik, nem rosszat. Amikor pedig már megismerték a gonoszt, minden tőle telhetőt meg akart tenni azért, hogy megmentse őket attól. Tehát elhangzott az ítélet, de összüleink számára mégsem vészett oda minden remény, még ha nyíltan és égbekiáltó módon szegültek is szembe Istennel ők, akik valóban a Paradicsomban éltek és egyáltalán semmi okuk nem volt rá, hogy kételkedjenek Istenben, a szavában, irántuk való szeretetében.

Általában úgy gondolunk a „tudásra”, mint ami önmagában jó, mégis miért nem mindig az? Melyek azok a dolgok, amelyeket jobb, ha nem ismerünk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Gondolkodjunk el az „élet fája” és a „jó és gonosz tudásának fája” közötti kapcsolatról! Az is összefüggést mutat, hogy mindkét fa „a kert közepén” (1Móz 2:9, ÚRK) állt. Ám a pusztán földrajzi közelségen túl más is van a két fa között. Mivel az ember vett a jó és gonosz tudása fájának gyümölcséből, tehát engedetlen lett Istennel szemben, utána már nem mehetett oda az élet fájához, nem élhet örökké, legalábbis ebben az állapotban nem. Ez a kapcsolat kiemeli egy alapelvet. Az erkölcsi és lelki természetű döntések hatnak a biológiai életre, amire kitért Salamon is a fiának adott tanácsában: „Fiam, ne felejtse el tanításomat, és parancsolataimat őrizze meg szíved, mert hosszú életet, magas életkort és jólétet szereznek azok neked” (Péld 3:1-2, RÚF)! Ez a kapcsolat újból feltűnik majd a mennyei Jeruzsálemben, ahol csak az élet fája lesz már ott „A város utcájának közepén” (Jel 22:2, ÚRK).

„Amikor Isten megteremtette Évát, azt tervezte, hogy a férfinél sem alsóbbrendű, sem felsőbbrendű, hanem mindenben egyenlő partnere legyen. Nem akarta, hogy a szent párnak olyan érdeke legyen, ami egymásétól eltért volna, bár mindkettőjüknek megvolt a saját személyisége, gondolkodása, tevékenysége. Éva azonban bűnbe esett, és mivel ő vétkezett először, az Úr azt mondta neki, hogy Ádám uralkodik felette. Alávetetett férjének, büntetése részeként. Ez az átok sok esetben az asszony sorsát igen fájdalmassá, életét teherré tette. A férfi sok tekintetben visszaélt Istentől kapott fölényével, hatalmát önkényesen gyakorolva. A megváltási tervet végtelen bölcsesség alkotta, amely az emberiséget egy második próba elé állítja” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 3. köt. 484. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Isten az Édenben nemcsak azért vonta Ádámot kérdőre, hogy felébressze a bűntudatát, hanem bűnbánatra is akarta vezetni. Ugyanez a motívum feltűnik Kain (1Móz 4:9-10), az özönvíz (1Móz 6:5-8), Babel tornya (1Móz 11:5) meg Sodoma és Gomora (1Móz 18:21) esetében is. Hogyan mutatkozik meg a vizsgálati ítélet gondolata ezekben a történetekben?
- 2) Miért hitte Éva, hogy bölcsességet nyer, ha eszik a jó és a gonosz tudásának a fájáról? A magunk helyzetében mi hogyan kerülhetjük el, hogy hasonló hibákat kövessünk el, vagyis nyíltan szembehelelyezkedjünk Isten Igéjével, valami „jobb” reményében annál, mint amit Isten adott nekünk?

SZILÁGYI JÓZSEF: A TÉKOZLÓ FIÚ MAGÁNYOSSÁGA

Kint a nagyvilágban, az élet alján
ábrándozom egy régi házról.
Édesapám, nagyon hiányzol!
Itt rám se néznek. Te még szeretsz talán...

A TÉKOZLÓ FIÚ HAZAÉRKEZÉSE

Kínzó éhség, halovány reményhajszol haza.
Apám fut elém, átölel.
Sírunk mind a ketten.
Ünnepi asztal vár odabenn.

Kain és a hagyatéka

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 4; 5; 6:1-5; Ézsaiás 1:11; Mikeás 6:7; 1Korinthus 10:13; Zsidók 11:4; 1János 3:12

„Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyakozik. De te uralkodjál rajta” (1Móz 4:7, ÚRK)!

Mózes első könyvében a bűneset, majd Ádámnak és Évának az Édenből való kiűzetése után többnyire csak születések és halálesetek következnek, Istennek az előző fejezetben elhangzó próféciai teljesedéseként. A 3. és a 4. fejezet párhuzamos, több közös témát és szót tartalmaz: a bűnről szóló leírás (1Móz 3:6-8; vö. 4:8), a földre ('ádámáh) vonatkozó átok (1Móz 3:17; vö. 4:11) és a kiűzetés (1Móz 3:24; vö. 4:12, 16).

Ezek a párhuzamok is kiemelik a teljesedését a korábbi prófeciáknak és jövendöléseknek, amelyeket Isten mondott Ádámnak és Évának a bűneset után. A kiűzetést követő első esemény reményteli: az első fiú születése – Éva a messiási prófeciában (1Móz 3:15) kapott ígéret teljesedését látja benne. Azt gondolta, hogy ez a gyermek lehet a megígért Messiás.

A következő események, Kain bűne, Lámek bűne, az élettartam csökkenése és a gonoszság terjedése mind-mind annak az átoknak a teljesedéseként történtek, ami Mózes első könyve 3. fejezetében hangzott el.

Ám mindeközben sem veszett el minden remény!

KAIN ÉS ÁBEL

Mit tudunk meg 1Móz 4:1-2 szakaszából a két fiúgyermek születéséről?

Az Éden kertjéből történt kiűzetés után a bibliai író egy születésről számol be elsőként. 1Móz 4:1 héber szövegében „az Úr” (JHVH) közvetlenül kapcsolódik a „férfi” szóhoz, amint a következő, szó szerinti fordítás is érzékelteti: „Nyertem egy férfit, valóban az Úr maga”, ami egy angol fordításban így hangzik: „Fiúgyermeket szültem – az Urat.”

Ez a szó szerinti fordítás azt sejteti, hogy Éva, emlékezve 1Móz 3:15 messiási prófécijára, hitte, hogy a Megváltó, az Úr született meg tőle. „Az Üdvözítő eljövetelét Isten már az Édenben megjövendölte. Amikor Ádám és Éva első ízben hallották az ígéretet, annak gyors bekövetkezését várták. Örömmel fogadták elsőszülött fiukat, remélve, hogy ő lesz a Szabadító” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 23. o.).

Valójában Kain foglalja el a történet legnagyobb részét. Nemcsak ő az elsőszülött, a szülei által csaknem „imádott” fiú, hanem Mózes első könyvében a testvérek közül egyedül ő szólal meg. Kain születéséről Éva lelkesen beszél, Ábeléről azonban nem mond semmit, legalábbis a feljegyzett szöveg szerint. Az elbeszélés egyszerűen beszámol arról, hogy Éva „ismét szült” (1Móz 4:2, ÚRK).

A Kain név a héber *qanah* igéből ered, és azt jelenti, hogy „szerezni”, valamilyen értékes és nagy dolog elnyerését jelöli. Az Ábel (héberül *Hebel*) jelentése pedig: „hiábavaló” (Zsolt 62:10) vagy „lehelet” (Zsolt 144:4), arra utal, hogy valami megfoghatatlan, üres, tartalmatlan. Ez a szó (*hebel* – Ábel) többször is előfordul *A prédikátor könyvében*, „hiábavaló” jelentéssel. E rövid szövegekbe nem kívánunk többet beleérteni, mint ami valójában bennük van, de talán azt fejezik ki, hogy Ádám és Éva csak Kainban reménykedett, mert úgy hittek, hogy nem a testvére, hanem ő a megígért Messiás.

Mi mindenre mondható az életben, hogy valójában *hebel*, pedig úgy tekintünk rá, mintha sokkal fontosabb volna? Miért kell tisztában lenni a lényeges és a nem fontos dolgok közötti különbséggel?

KÉT ÁLDOZAT

A Kain és Ábel közötti különbség, amint a nevükben is tükröződik, nem csupán a személyiségükkel kapcsolatos, hanem abban is megnyilvánult, amilyen foglalkozást választottak. Kain „földműves” volt, ez kemény fizikai munkát igényelt, Ábel pedig „juhásztor” (1Móz 4:2, ÚRK) lett, ami érzékenységet és könnyörületet sejtet.

Kain földművesként gyümölcsöt termesztett, Ábel pedig juhokat tartott. E két foglalkozás nemcsak az áldozatuk jellegére magyarázat (Kain a föld gyümölcsét, Ábel bárányt vitt), hanem az azokkal kapcsolatos pszichológiai hozzáállásra és mentalitásra is. Kain azért dolgozott, hogy „megszerezze” a gyümölcsöt, míg Ábel vigyázott, hogy „megtartsa” a nyáját, amit kapott.

Olvassuk el 1Móz 4:1-5 és Zsid 11:4 verseit! Miért fogadta el Isten Ábel áldozatát, Kainét pedig miért nem? Hogyan értsük azt, ami ott történt?

„Vérontás nélkül nincs bűnbocsánat. Nyájuk elsőszülöttei feláldozásával tanúsíthatták, hogy hisznek Krisztusnak, mint a megígért engesztelő áldozatnak a vérében. Ezenkívül a föld első zsengejét is be kellett hálaáldozatként mutatniuk az Úrnak” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 45. o.).

Ábel Isten útmutatása szerint az égő állatáldozat mellett gyümölcsökből is áldozott, Kain azonban nemtörődöm volt. Nem vitt állatot áldozatként, hanem csak a föld gyümölcséből ajánlott fel Istennek. Ez nyílt engedetlenség volt, ellentétben a testvére magatartásával. Sokan úgy tekintenek erre a történetre, mint ami klasszikus példája a hit általi megváltásnak (Ábel a véres áldozattal), szemben a cselekedetek által biztosítani próbált üdvösséggel (Kain áldozata a föld gyümölcseiből).

Bizonyára bírtak lelki jelentőséggel ezek az áldozatok, de önmagukban nem volt mágikus erejük, csupán szimbólumok, jelképek voltak, Istenre mutattak, aki nemcsak megtartást, hanem megváltást is ajánl a bűnösöknek.

Olvassuk el Ézs 1:11 és Mik 6:7 verseit! Hogyan vonatkoztathatjuk az ezekben a versekben foglalt elvet a saját életünkre és istentiszteletünkre?

A BÜNTETT

1Móz 4:3-8 szakasza szerint milyen folyamat vezetett oda, hogy Kain meggyilkolta a testvérét? Lásd még 1Jn 3:12!

Kain reakciója kettős: „*Kain nagy haragra gerjedt, és lehorgasztotta a fejét*” (1Móz 4:5, ÚRK). Úgy tűnik, hogy a haragja Istenre és Ábelre irányult. Azért haragudott Istenre, mert önmagát igazságtalanság áldozatának vélte, Ábelre pedig irigységből haragudott. Miért irigykedett? Csak az áldozat miatt? Biztosan több történt a színpalak mögött, mint amit ez a néhány szöveg elárul. Mindenesetre Kaint nyomasztotta, hogy Isten nem fogadta el az áldozatát. 1Móz 4:6 versében Isten két kérdése arra a két dologra vonatkozott, ami Kainban megnyilvánult. Figyeljük meg, hogy nem vádolta Kaint. Mint Ádám esetében, itt is kérdést tett fel, nem mintha nem tudta volna a választ, hanem azt akarta, hogy Kain magába nézzen és megértse lelkiállapota okát. Az Úr, mint mindig, ekkor is meg akarta menteni az elbukott embert, annak ellenére, hogy ő nyilvánvalóan elfordult tőle. A kérdések után pedig tanácsot adott Kainnak.

Először arra biztatta, hogy cselekedjen „*jól*”, helyesen viselkedjen. Ezzel megtérésre szólította, arra, hogy változtasson a hozzáállásán. (Egy angol fordítás szerint) Isten megígérte neki, hogy „elfogadja”, bocsánatot nyer – (Károli: „*emelt fővel járhatsz*”). Bizonyos értelemben ezzel azt mondta neki, hogy elfogadhatja, de nem Kain, csak az Ő feltételei szerint.

Azonban „*ha... nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és reád van vágyódása; de te uralkodjál rajta*” (1Móz 4:7). Isten tanácsa rámutatott a bűn gyökerére, ami magában Kainban volt. Igyekezett arra az útra vezetni, amelyen járnia kellett volna. Isten tanácsának második szava arra vonatkozik, hogyan viszonyuljon Kain a bűnhöz, ami az ajtó előtt leselkedik, „*és reád van vágyódása*”. Isten azt javasolta neki, hogy gyakoroljon önuralmat: „*uralkodjál rajta*”. Ugyanezt az elvet visszhangozza Jakab, amikor arról beszél, hogy „*mindenki saját kívánságától vonva és csalogatva esik kísértésbe*” (Jak 1:14, RÚF). Az evangélium nemcsak a bűnbocsánat, hanem a bűn feletti győzelem ígértét is felkínálja (lásd 1Kor 10:13). Végeredményben Kain senkit nem vádolhatott a bűnéért, csak önmagát. Nem így van általában mindannyiunkkal?

Mire tanít ez a szomorú történet a szabad akarattal és azzal kapcsolatban, hogy Isten nem kényszerít engedelmességre?

KAIN BÜNTETÉSE

Olvassuk el 1Móz 4:9-16 verseit! Miért teszi fel Isten a kérdést, hogy „*Hol van Ábel, a testvéred*” (1Móz 4:9, ÚRK)? Mi a kapcsolat Kain bűne és aközött, hogy „*bujdosó és vándorló*” lett a földön (1Móz 4:12)?

A Kainnak feltett kérdésben az visszhangzik, amit Isten Ádámtól kérdezett az Édenben: „*Hol vagy*” (1Móz 3:9)? Ez arra utal, hogy kapcsolat van az Édenben történt és az ekkor elkövetett bűn között. Az utóbbi bűn (Kainé) a korábbi (Ádámé) következménye.

Kain azonban nem hajlandó beismerni a vétkét, hanem tagadja, Ádámmal ellentétben, aki elismerte, még ha igyekezett is másokat okolni érte. Kain nyíltan szembeszegült Istennel, aki viszont azonnal szembesíti őt a büntetével. Amikor Isten felteszi a harmadik kérdést: „*Mit cselekedtél?*” (1Móz 4:10), anélkül, hogy megvárná a választ, emlékezteti Kaint, Ő mindenről tud: „*testvéred vére kiált hozzám a földről*” (ÚRK). Ez a kép arra utal, hogy Isten mindent tud a gyilkosságról, a tett nem marad válasz nélkül. Ábel a földön fekszik, ez közvetlen kapcsolatot jelent a bűnesettel és azzal, amit az Úr Ádámnak mondott arról, ami történni fog vele (1Móz 3:19).

Mi a jelentősége 1Móz 4:14 versében Kain szavainak: „*a te színed elöl el kell rejtőznöm*”?

Ábel vére kiomlott a földre, ezért a föld újból átkozott lett (1Móz 4:12). Ennek következményeként Kain azt az ítéletet kapta, hogy bujdosó legyen, távol Istentől. Kain meghallotta az ítéletet és csak ekkor ismerte el Isten jelenlétének fontosságát, mivel Istentől távol halálfélelem gyötörte. Annak ellenére, hogy Kain hidegvérrel meggyilkolta a testvérét, majd szemrebbetés nélkül le is tagadta azt, Isten mégis kegyelmet tanúsított iránta. „*És elment Kain az ÚR színe elöl*” (1Móz 4:16, ÚRK), az Úr azonban még akkor is biztosított neki valamiféle védelmet. Azt ugyan nem tudjuk, hogy pontosan mi lehetett az a „bélyeg” (1Móz 4:15), de bármi is volt, Kain csak Isten kegyelméből kapta azt.

„...*a te színed elöl el kell rejtőznöm*” (1Móz 4:14). Mi van „elrejtve” Isten színe elöl? Milyen tragikus helyzet! Mi az egyedüli módja annak, hogy bűnösként elkerülhessük ezt az állapotot?

AZ EMBER GONOSZSÁGA

Olvassuk el 1Móz 4:17-24 szakaszát? Mi lett Kain hagyatéka? A bűne hogyan nyitott ajtót az emberiség egyre növekvő gonoszságának?

Kain ük-ükunokája, Lámek a saját bűnét Kainéval összefüggésben említi. Sokat mond a kettejük vétke közötti összehasonlítás. Kain hallgat az egyetlen feljegyzett büntetéről, Lámek azonban úgy tűnik, egyenesen dicsekszik vele, megénekli (1Móz 4:23-24). Kain Isten irgalmát kéri, míg Lámek esetében nincs ilyen feljegyzés. Isten hétszeres bűnhődéssel fenyegeti azt, aki bántja Kaint, Lámek hite szerint viszont a bosszú hetvenhétszeres érte (lásd 1Móz 4:24), ami azt sejteti, hogy nagyon is tisztában volt a bűnével.

Kain monogám életet élt (1Móz 4:17), Lámek azonban bevezette a többnűséget. A Szentírás világossá teszi, hogy „vett magának két feleséget” (1Móz 4:19). A gonoszság egyre intenzívebbé válása és magasztalása kétségtelenül befolyásolja Kain leszármazottainak következő generációit.

Közvetlenül a Kain családjának gonoszságát érintő epizód után a bibliai szöveg egy új eseményről számol be, ami ellentétes a kaini irányzattal. „Ádám pedig megint ismerte a feleségét” (1Móz 4:25, ÚRK), ezek után megszületett Sét, akinek azért adta Éva ezt a nevet, hogy kifejezze: „Másik magzatot adott nekem Isten Ábel helyett”.

Valójában a Sét név története az Ábelt megelőző időre nyúlik vissza. A messiási prófécia bevezetőjében (1Móz 3:15) szereplő héber *'asit* (tesz, helyez, szerez) igéből származik. A Messiás vonala Sét ágán halad tovább. Tehát a bibliai szöveg Séttel kezdődően vezeti le a messiási vonalat (1Móz 5:3), amibe beleveszi Énokot, Matuzsálemet (1Móz 5:21), végül pedig Nóét (1Móz 6:8).

A „Isten fiai” (1Móz 6:2, ÚRK) kifejezés Sét vonalára utal, mert az volt Isten terve velük, hogy megőrizték az istenképűséget (1Móz 5:1, 4). Az „emberek leányai” (1Móz 6:2) kifejezés negatív értelműnek tűnik, ellentétbe állítja az istenképűek leszármazottait azoknak az utódaival, akikben az emberi kép tükröződik. Az „Isten fiai” az „emberek leányainak” hatása alá kerülve „feleségül vették közülük mindazokat, akiket kiválasztottak maguknak” (1Móz 6:2, RUF) - ez arra utal, hogy az emberiség rossz irányba tartott.

Olvassuk el 1Móz 6:1-5 szakaszát a bűn rontó hatásáról! Mit kell tennünk Isten erejét kérve a bűnök kiküszöbölése érdekében?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Énók Istennel járt” (1Móz 5:22, ÚRK, lásd még 22. vers) - ez az ismétlődő kifejezés az Istennel való közeli, napi kapcsolatot jelenti. Olyan különleges volt a viszonyuk, hogy „Isten magához vette” (1Móz 5:24, ÚRK). Még ha Ádám nemzetségi táblázatában egyedülálló is ez az utolsó kitétel, nem támasztja alá azt az elgondolást, hogy aki „Istennel jár”, az közvetlenül a Paradicsomba kerülne. Figyeljük meg, hogy Nőé is „Istennel járt” (1Móz 6:9, ÚRK), de meghalt, mint a többi ember, beleértve Ádámot és Matuzsálemet is. Arra is érdemes felfigyelni, hogy nincs indoklás erre a különös kegyelemre. „Énókh az igazság prédikátora lett. Elmondta az embereknek, amit Isten kinyilatkoztatott neki. Azok, akik félték Istent, felkeresték ezt a szent embert, hogy tanítsa őket és imádkozzon velük. Nyilvánosan is dolgozott, Isten üzenetét hirdette mindenkinek, aki meghallgatta intő szavait. Munkája nem korlátozódott a séthitákra. Azon a földön, ahova Kain próbált Isten színe elől elmenekülni, Isten prófétája feltárta azokat a csodálatos jeleneteket, amelyek elvonultak szeme előtt. »Ímé - mondta - eljött az Úr az Ő sok ezer szentjével, hogy ítéletet tartson mindenek felett, és feddözzék mindazok ellen, akik közöttük istentelenek, istentelenségöknek minden cselekedetéért, amelyekkel istentelenedtek« (Júd 14-15)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 58. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Miért ölte meg Kain a testvérét? Olvassuk el Elie Wiesel következő magyarázatát! „Miért tette ezt? Talán egyedül akart maradni, ő akart lenni az egyetlen gyermek, szülei halála után pedig az egyetlen férfi. Egyedül mint Isten és talán egyedül Isten helyében... Kain azért gyilkolt, hogy Isten legyen... Minden ember, aki Istennek tekinti magát, végül embereket gyilkol” (Elie Wiesel: *Messengers of God: Biblical Portraits and Legends*. New York, 1976, Random House, 58. o.). Mire kell figyelni, még ha nem is követünk el gyilkosságot, nehogy a kaini lelkület mutakozzon meg bennünk?
- 2) Hasonlítsuk össze az özönvíz előtti emberek élettartamát (1Mózes 5. fejezet) a pátriárkákéval! Mivel magyarázható az emberi élet hosszának csökkenése? Miért áll ellentétben ez a rövidülés a mai darwinizmus feltételezéseivel?

SIKLÓS JÓZSEF: BIBLIÁM

Nem mágikus betűket tároló varázskönyv,
bemagolt kegyes mondatok halmaza,
de teljes és gazdag, mint maga az Élet.
Átizzítja újra meg újra
Aki ihlette: a Lélek.

Feszültségek pólusai közt
izzik az élet árama.
Százszor ismert - mégis meglepő;
gyöngé papírlap - isteni erő;
régől kifejtett - és mégis titok,
ha egy-egy mondatára rányitok,
mennyei béke - villámló döbbenet;
emberek tollán át - Isten szava.

Leleplezi milyen
s megmutatja, mivé válhat az ember.
Benne Isten megmutatkozik,
lehajlik értünk s magához emel fel.

Keményen szól:
sziklazúzó pöröly.
Halk és szelid szó:
felüdülni jöjj!

Megértem: mi miért
történt velem,
és távlatot, célt kap
a történelem.

Bibliám nem betűhalmaz,
hanem maga az Élet.
Törekenyen, mégis győzelmesen,
gyilkolhatóan s megölhetetlenül
az Ige - testté lett.

Emlékeztet naponta: ne feledjem,
az Ige testté akar lenni - bennem.

Özönvíz

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 6:13–7:10; 7; 8; 9:1-17;
Zsoltár 106:4; Róma 6:1-6; 2Péter 2:5-9

*„Ahogyan Nőé napjaiban volt, úgy lesz az Emberfiának eljövetelekor is”
(Mt 24:37, ÚRK).*

„...látta az ÚR, hogy megsokasodott az ember gonoszsága a földön, és hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz” (1Móz 6:5, ÚRK). A „látta” ige visszavezeti az olvasót a teremtési történethez. Most azonban mit lát Isten ahelyett, hogy minden *tób*, azaz „jó” volna? Azt, hogy *ra*, vagyis gonosz (1Móz 6:5). Úgy tűnt, hogy megbánta a világ teremtését, ami ekkorra megtelt gonoszsággal (1Móz 6:6-7).

Isten megbánása azonban a szabadítás elemeit is tartalmazza. A héber *náham* (megbán, sajnál, búsul) szó visszhangzik a Nőé (*Nóah*) névben is, ami azt jelenti, hogy „vigasztalás”. Két oldala is van tehát annak, ahogyan Isten a gonoszságra reagál. Egyrészt fenyegető igazságtétellel, ami némelyek pusztulásához vezet, másrészt vigasztalással és a kegyelem ígéreteivel is, amelyek mások üdvösségét eredményezik.

Ez a „kettős hang” hallatszott már Kain és Ábel/Sét esetében is, majd megisméltódott Sét (Isten fia) és Kain (az emberek fia) vonala közötti ellentétben. Azután pedig újból ezt halljuk, amikor Isten különválasztja Nőét az emberiség többi részétől.

FELKÉSZÜLÉS AZ ÖZÖNVÍZRE

Olvassuk el 1Móz 6:13-7:10 szakaszát! Milyen tanulságot találunk ebben a beszámolóban az emberiség történelmének korai időszakából?

Dánielhez hasonlóan Nőé is próféta volt, megjövendölte a világ végét. A bárkának fordított héber szó a *tébáh* (1Móz 6:14) ugyanaz a ritka egyiptomi jövevényszó, ami 2Móz 2:3 versében úgy olvasható a fordításban, hogy *gyékényládácska* – ebbe tették a kis Mózes, aki megmenekült, majd kivezette Izraelt Egyiptomból. Vannak, akik a bárka és a szent sátorban elhelyezett szövetség ládája (2Móz 25:10) között látnak párhuzamokat. Az özönvíz idején a bárka tette lehetővé az emberek túlélését, a szövetség ládája pedig, ami Isten jelenlétét jelképezte a nép között (2Móz 25:22), Istennek a népéért végzett megváltói munkájára mutatott rá. „*Nőé úgy cselekedett, amint Isten parancsolta neki, mindent aszerint tett*” (1Móz 6:22, ÚRK) – így zárul az előkészület szakasza. Az *’ásáh* (cselekedett) ige Nőé tettére utal, amellyel válaszolt a szakasz kezdetén (1Móz 6:14) az *’ásáh* (csinálj) igére Isten parancsában, ami ötször is megismétlődik (1Móz 6:14-16). Nőé feleletében Isten parancsa visszhangzik, ami azt jelzi, hogy tökéletesen engedelmeskedett annak, amit az Úr meghagyott neki. Érdekes, hogy ezt a kifejezést találjuk a szövetség ládájának elkészítésével kapcsolatban is (2Móz 39:32, 42; 40:16). „Isten megadta Noénak a bárka pontos méreteit, és világosan meghatározta építésének minden részletét. Emberi bölcsesség nem tudott volna kigondolni olyan erős és masszív építményt. Isten volt a tervező és Noé az építőmester” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 64. o.). Tehát a bárka és a szövetség ládája (a héberben ugyanaz a szó) újból megerősíti, hogy mindkettőnek mentő szerepe volt. Nőé engedelmisségét az Ige úgy mutatja be, mint ami része volt Isten megváltási tervének. Nőé egyszerűen azért menekült meg, mert volt hite megtenni azt, amit Isten parancsolt neki (lásd Zsid 11:7). Az egyik korai példáját adta annak, hogy a hit cselekedetekben nyilvánul meg, és csak ez számít hitnek (Jak 2:20). Röviden tehát „*Nőé kegyelmet talált az ÚR előtt*” (1Móz 6:8, ÚRK), és a már megkapott kegyelemre válaszul cselekedett hűségesen, engedelmeskedett annak, amit Isten megparancsolt neki. Vajon nem így kellene mindannyiunknak tenni?

Olvassuk el 2Pt 2:5-9 verseit! Miért csak Nőé családja menekült meg? Nekünk mi a szerepünk abban, hogy a közelgő ítélet figyelmeztetése eljusson a világhoz? Mi a tanulsága Nőé történetének ezzel kapcsolatban?

AZ ÖZÖNVÍZ

Szintén kulcsszó az *'ásáh* (csinál) ige, ami Nóé tetteire utal Mózes *első könyvének* teremtési beszámolójában (1Móz 1:7, 16, 25-26, 31; 2:2). Nóé engedelmes tette hasonló Isten teremtői cselekedetéhez. Ebből a kapcsolatból azt érthetjük meg, hogy az özönvízzel Isten nemcsak megbüntette az emberiséget, hanem meg is mentett bennünket.

Miért emlékeztet a teremtési beszámolóra Mózes első könyvének 7. fejezete, ami az özönvízről szól? Milyen tanulságok szűrhetők le a két esemény közötti párhuzamokból?

Amennyiben figyelmesen olvassuk az özönvízről szóló szöveget, a teremtési történettel közös számos szó és kifejezés tűnik fel: „hét” (1Móz 7:2-4, 10; vö. 2:1-3); „hím és nőtény” (1Móz 7:2-3, 9, 16; vö. 1:27); „a neme szerint” (1Móz 7:14; vö. 1Móz 1:11-12, 21, 24-25); „állatok”, „madarak”, „csúszómászó állatok” (1Móz 7:8, 14, 21, 23; vö. 1:24-25); és „élet lehelete” (1Móz 7:15, 22; vö. 1Móz 2:7).

Az özönvíz története tehát valamennyire hasonló a teremtési történethez. A teremtési beszámoló visszhangzása arra utal, hogy a teremtő Isten ugyanaz, mint aki elpusztít (5Móz 32:39). Ezek a visszhangzó kifejezések a reménység üzenetét is hordozzák: Isten új teremtést tervezett az özönvízzel, ami újfajta létezést eredményezett.

A vizek mozgása mutatja, hogy ez a teremtési esemény valójában a viszszaforodítása 1Mózes 1. fejezete teremtői tetteinek. 1Mózes 1. fejezete leírja a mennyezet alatti és feletti vizek elválasztását (1Móz 1:7), az özönvíz idején pedig ezek újból egybefolytak, amikor kiléptek határaik közül (1Móz 7:11).

Ez a folyamat egy látszólagos ellentmondást tartalmazó üzenetet közvetít: Istennek el kellett pusztítania azt, ami korábban már megvolt, hogy utána újat teremthessen. Az új föld megteremtéséhez szükséges a régi pusztulása. Az özönvíz az előképe a világ szabadulásának, ami az idők végén, a jövőben következik be: „*És láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt*” (Jel 21:1, ÚRK; vö. Ézs 65:17).

Mi az, aminek meg kell halnia bennünk, hogy új teremtéssé lehessünk (lásd Róm 6:1-6)?

AZ ÖZÖNVÍZ VÉGE

1Móz 7:22-24 szakasza leírja, hogy a víz hatalmas erővel mindent beborított, „Eltörölt az Isten minden élet” (1Móz 7:23, RÚF). „A víz százötven napig áradt a földön” (1Móz 7:24, RÚF). A teljes megsemmisülés és reménytelenség hátterén értendő az, hogy „Isten pedig megemlékezett...” (1Móz 8:1, ÚRK). Az özönvízről szóló szakasz közepén ez a kifejezés arra utal, hogy ez a központi üzenete az özönvíz történetének.

Mit jelent 1Móz 8:1 versében az, hogy Isten „megemlékezett Nóéról”?

A *zakar* (megemlékezik) ige azt jelenti, hogy Isten nem felejtette el, ami túlmutat a pusztán mentális gyakorlaton. „Isten megemlékezik” – bibliai értelemben ez azt jelenti, hogy teljesedik az ígérete, ami gyakran a megváltásra utal (lásd 1Móz 19:29). Az özönvíz vonatkozásában, amikor „Isten... megemlékezett... megszűnt az eső” (1Móz 8:1-2), Nőé pedig hamarosan elhagyhatta a bárkát (1Móz 8:16).

Nőé ugyan még nem kapott határozott utasítást a bárka elhagyására, de ő már megtette a kezdő lépést: próbaképpen kiküldött először egy hollót, majd egy galambot. Amikor már a galamb nem tért vissza, Nőé tudta, hogy „felszáradt a víz a földről. Ekkor Nőé felnyitotta a bárka fedelét, és látta, hogy *íme, megszikkadt a föld színe*” (1Móz 8:13, ÚRK).

Nőé viselkedése sok gyakorlati tanulsággal szolgál. Egyrészt arra tanít, hogy bizzunk Istenben, ha még nem is szólt közvetlenül, másrészt viszont a hit nem tagadja a gondolkodás és a próbálkozás értékét. A hit nem zárja ki azt, hogy kötelességünk gondolkodni, keresni és igyekeznünk kell meggyőződni a tanultak igazságáról. Nőé azonban csak akkor lépett ki a bárkából, amikor Isten végül azt mondta neki (1Móz 8:15-19). Vagyis noha tudta, hogy biztonsággal kimehet, továbbra is Istenre hagyatkozott, az Ő jelzésére várt, mielőtt kilépett volna, addig türelmesen várákozott a bárkában. „Amint Isten parancsára lépett be, külön parancsra várt, hogy kiléphessen. Végül egy angyal szállt alá a mennyből, kinyitotta a súlyos ajtót, és azt mondta a pátriárka családjának, hogy lépjenek ki a földre és vigyenek magukkal minden élőlényt” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 75-76. o.).

Olvassuk el 1Móz 8:1, 19:29 és Zsolt 106:4 verseit! Mit jelent az a kifejezés, hogy „Isten megemlékezik”? Mit jelent ez számunkra most, vagyis hogyan mutatta már be nekünk az Úr, hogy nem feledkezik el rólunk?

A SZÖVETSÉG, 1. RÉSZ

Ekkor érkezett el a megígért szövetség beteljesedésének pillanata. „*De teveled szövetséget kötök, és bemégy a bárkába, te és a te fiaid, feleséged és a te fiadnak feleségei teveled*” (1Móz 6:18). Ez a szövetség az élet ígérését jelentette, szemben Istennek a pusztulásról szóló fenyegető üzenetével (1Móz 6:17).

1Móz 8:20 verse szerint mit tett Nőé legelőször, miután elhagyta a bárkát? Miért?

Mint Ádám és Éva, akik minden bizonnyal imádták Istent a teremtés hat napja után következő szombaton, Nőé is azonnal Istent imádtá az özönvíz végén, ami önmagában is egy újabb teremtési esemény volt. A két istentisztelet között azonban van egy különbség. Ádám és Éva közvetlenül imádhatta az Urat, Nőének azonban áldozatot kellett bemutatnia. A Szentírás itt említi először az oltárt. Égőáldozatot (*'óláh*) mutatott be, ami a legősibb és leggyakoribb áldozat volt. Nőé számára ez hálaáldozat volt (vö. 4Móz 15:1-11), kifejezte háláját a Teremtőnek, aki őt megmentette.

1Móz 9:2-4 szakasza szerint a vízözönnek milyen hatása lett az emberek étrendjére? Milyen elv húzódik meg az Isten által megszabott korlátozás mögött?

Az özönvíz következtében a növényi eredetű táplálék már nem volt annyira elérhető, mint korábban, ezért Isten megengedte az embernek, hogy állatok húsát fogyassza. Ez az étrendbeli változás az emberek és az állatok viszonyán is változtatott, ahhoz képest, mint amilyen az az eredeti teremtés után volt. A teremtési történet szerint az emberek és az állatok is növényekkel táplálkoztak, nem jelentettek veszélyt egymásra nézve. Az özönvíz utáni világban az állatokat megölték a táplálék miatt, ezért a kapcsolatuk félelem és rettegés árnyékolta be (1Móz 9:2). A viszonyuk kétségkívül megváltozott attól kezdve, hogy egymás prédáivá váltak, más lett, mint amit az Édenben élveztek.

Isten engedélyében azonban két kikötés volt. Először is, nem minden állat fogyasztásra való. Az első korlátozás hallgatólagosan benne foglaltatik a „tisztá és tisztátalan” állatoknak a teremtési rend (lásd 1Móz 8:19-20; vö. 1:21, 24) szerinti megkülönböztetésében. A második, ami kimondott és új volt, az az, hogy tartózkodni kell a vér fogyasztásától, ugyanis a vérben van az élet (1Móz 9:4).

A SZÖVETSÉG, 2. RÉSZ

Olvassuk el 1Móz 8:21-9:1 szakaszát! Mi a jelentősége annak, hogy Isten elkötelezte magát az élet védelmére? Hogyan bizonyítja ezt az áldása?

Kegyelmi cselekedet, nem pedig az emberek érdeme volt az, hogy Isten elkötelezte magát az élet megőrzése mellett. Az emberi gonoszság ellenére (1Móz 8:21) döntötte el, hogy megőrzi az életet a földön. 1Móz 8:22 szó szerint így olvasható: „a föld minden napján”, vagyis ameddig megmarad ez a föld, váltakoznak majd az évszakok és fennmarad az élet. Röviden: Isten nem mondott le az általa teremtett világról.

Valójában az áldásról szóló következő szöveg visszavezet bennünket az eredeti teremtés áldásához (1Móz 1:22, 28; 2:3). Bizonyos értelemben az Úr lehetőséget adott az emberiségnek az újrakezdésre, az új kezdetre.

Olvassuk el 1Móz 9:8-17 szakaszát! Mi a jelentősége a szivárványnak? Hogyan kapcsolódik ez a „szövetségi jel” (1Móz 9:13) a másik szövetségi jelhez, a szombathoz?

A „szövetséget szerzek/kötök” kifejezés háromszor hangzik el (1Móz 9:9, 11, 17), ami Isten előző ígérétenek csúcspontját és teljesedését jelzi (1Móz 6:18). A teremtési beszámoló hatodik napjával párhuzamos, előző szakaszt követően ez a rész a teremtési beszámoló hetedik napjával, a szombattal áll párhuzamban. A szövegben a „szövetség” szó hétszeres ismétlése a szombattal rezonál. A szombathoz hasonlóan a szivárvány is a szövetség jele (1Móz 9:13-14, 16; vö. 2Móz 31:12-17). Továbbá a szivárványnak is egyetemes a kiterjedése, az egész világra vonatkozik. A szombat mindenütt, mindenki számára a teremtés jele, hasonlóképpen pedig az az ígélet is mindenhol, mindenkinek szól, hogy nem lesz újabb világszéles özönvíz.

Amikor legközelebb szivárványt látsz, gondolj Isten ígéreteire, amelyeket nekünk adott! Miért bízhatunk meg ezekben? Hogyan erősít meg abban a szivárvány, hogy bízhatunk Istenben?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Különösen sokat megtudhatunk az özönvíz előtti emberek mentalitásának, viselkedésének és a világuk állapotának a mai emberekével való összehasonlításából. Az biztos, hogy nem új jelenség az emberi gonoszság. Figyeljük meg a mi világunk és az övéké közötti párhuzamokat!

„Ma is elkövetik azokat a bűnöket, amelyek az özönvíz előtti világban boszszúért kiáltottak. Az emberek szívéből eltűnt az istenfélelem. Isten törvényét közömbösen kezelik és megvetik. A most élő nemzedék mérhetetlen világiassága felér az akkorival... Isten nem az evésért és ivásért marasztalta el az özönvíz előtti emberiséget... A bűn abban állt, hogy ezeket az ajándékokat az Adományozó iránti hála nélkül fogadták el, és megrontották önmagukat étvágyuk korlátlan kielégítésével. Házasságot jogosan kötöttek, Isten rendelte el. Ez volt az általa alapított első intézmények egyike, és azt különleges rendelkezésekkel szabályozta, szentté és széppé tette. Az emberek elfeledték ezeket az utasításokat, a házasságot megrontották és a szenvedélyek szolgálatába állították. Hasonló állapotok vannak ma is. Ami önmagában törvényes, azt az ember túlzásba viszi... Dorgálás nélkül pusztít a rászedés, megvesztegetés és tolvajlás, fent és lent egyaránt. A sajtó hemzseg a gyilkossági hírektől... Az anarchia szelleme lett úrrá a nemzetek életében, és a világot időről időre rémületbe ejtő zendülések mutatják, hogy parázslik a szenvedélyek és a törvénytelenségek tüze, és ha egyszer elszabadul a gyepelő, bajjal és nyomorúsággal tölti be a világot. Az a kép, amelyet a Szentírás az özönvíz előtti világról ad, nagyon híven ábrázolja azt az állapotot, amely felé a modern társadalom szélsebesen rohan. Most a mi századunkban is, a csak névlegesen keresztény országokban naponta követnek el olyan sötét és rettenetes bűncselekményeket, amelyek miatt a régi világ bűnösei elpusztultak” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 71-72. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Milyen közös jellemzőket találunk az özönvíz előtti társadalom és a miénk között? Mi a tanulság ezekből Isten kegyelméről, vagyis hogy Ő mindezek ellenére szereti a világot és meg akar menteni mindenkit, akit csak lehet?
- 2) Vannak, akik szerint az özönvíz csak egy helyi esemény volt. Mi a gond ezzel az elképzeléssel? Ha ez igaz volna, miért tenné hazugsággá Isten ígését az özönvízzel kapcsolatban minden helyi áradás (és szivárvány)?

SZILÁGYI JÓZSEF:
ÁM

Eklézsiánk kétezer éve kezdett a bárka-építésbe.
Mosolyog rajtunk a hű aszály:
műemlék lesz így a szűk uszály.
Ám Illés próféta leborulva
látja már az eget beborulva.

A népek és Babel

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:28; 9:1, 18–11:9; Zsoltár 139:7-12; Máté 1:1-17; Lukács 1:26-33; 10:1

„Azért nevezték azt Babelnek, mert ott zavarta össze az ÚR az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette szét őket az egész föld színére” (1Móz 11:9, ÚRK).

Az özönvizet követően a bibliai beszámoló fókuszpontjába Nőé után már a három fia, Sém, Hám és Jáfet kerül, leginkább Hám, Kánaán apja (1Móz 10:6, 15). Ez a bevezetése az ígélet földje, Kánaán fogalmának (1Móz 12:5), oda vágyódott Ábrahám, akin keresztül minden nép áldást nyer (1Móz 12:3).

Ezt a vonalat azonban megszakította Babel tornya (1Móz 11:1-9), Istennek az emberiségre vonatkozó terve tehát ismét megtört. Az Úr áldásnak szánta a nemzetek születését, ami azonban újabb átok kiváltója lett. A népek összefogtak, megpróbálták Isten helyére lépni, az Úr pedig megítélte őket ezért a törekvésükért. Az így bekövetkezett nagy zavar nyomán az emberek elszéledtek a föld színén (1Móz 11:8), amivel valójában teljesítették Isten eredeti tervét, azt, hogy „betöltsék” a földet (1Móz 9:1).

Az emberi gonoszság dacára Isten végül jóra fordítja a gonoszt, övé az utolsó szó, mint mindig. Az atyja sátrában Hámra (1Móz 9:21-22, 25) és Babel tornyánál az összezavart nyelvű népekre (1Móz 11:9) kimondott átkok végzetül áldássá válnak a népek számára.

HÁM ÁTKA

Olvassuk el 1Móz 9:18-27 szakaszát! Mi az üzenete ennek a furcsa történetnek?

Nóének a szőlőskerti esetében visszhangzik az, amit Ádám az Édenben tett. A két történetben van néhány közös motívum: mindketten gyümölcsöt fogyasztottak, ami mezítelenséghez vezetett, utána jött az eltakarás, az átok, majd az áldás. Nőé visszatalált ádámi gyökereihez, és sajnós folytatta is a kudarcos történetet. Isten eredeti tervének nem képezte részét a gyümölcsök erjesztése. Nőé belemerült az élvezetekbe, majd elveszítette az önuralmát és lemeztelenítette magát. Hám „meglátta” (1Móz 9:22, ÚRK) ezt, ami burkolt célzás Évára, aki szintén „látta” a tiltott fát (1Móz 3:6, ÚRK). Ez a párhuzam sejteti, hogy Hám nemcsak „lopva”, véletlenül „látta meg” apja mezítelenségét. Körbejárt, beszélt róla, anélkül, hogy megpróbálta volna enyhíteni az apja problémáját. A testvérei viszont, ellentétben vele, aki mezítelenül hagyta, azonnal betakarták az apjukat, tehát tulajdonképpen elítélték Hám tettét. Itt valójában inkább a szülők tiszteletéről van szó. Az ember jövőjét is befolyásolja, ha nem tiszteli a szüleit, akik a múltját képviselik (2Móz 20:12; vö. Ef 6:2). Ezért jön az átok, ami hatással lett Hám, majd pedig a fia, Kánaán jövőjére is.

Természetesen óriási teológiai hiba, erkölcsi bűn, ha valaki ezzel a szöveggel akarna igazolni rasszista elméleteket. A prófécia szigorúan csak Kánaánra, Hám fiára vonatkozik. A kánaániták bizonyos romlott szokásai járhattak a bibliai író fejében (1Móz 19:5-7, 31-35).

Az átok mellett azonban áldás ígérését is olvassuk, ami a *kana'* (alávetni) igéből származó Kánaán névvel kapcsolatos szójáték. Isten népe, Sém leszármazottai Kánaán leigázásával jutnak be az ígérlet földjére és készítik elő a Messiás útját, aki „kiterjeszti” Jáfetet „Sémnek sátraiban” (1Móz 9:27). Ez prófétai utalás arra, hogy Isten minden népre kiterjeszti a szövetségét. Ebbe beletartozik, hogy Izrael az üdvösség üzenetét közvetíti a világnak (Ézs 66:18-20; Dán 9:27; Róm 11:25). Hám átka ténylegesen áldás lesz az összes nép számára, beleértve Hám és Kánaán minden olyan leszármazottját is, akik elfogadják az Úr által nekik felkínált üdvösséget.

Nőé, az özönvíz „hőse” lerészegedett? Mennyire gyarlók vagyunk mindannyian! Miért szorulunk tehát Isten kegyelmére életünk minden pillanatában?

MÓZES ELSŐ KÖNYVÉNEK NEMZETSÉGI TÁBLÁZATA

A Nőé életének idejéről szóló beszámolót olvasva rájövünk, hogy ő jelenti az özönvíz előtti és utáni civilizációk közötti kapcsolódási pontot. Az előző történet utolsó két verse (1Móz 9:28-29) visszavezet Ádám nemzetségi táblázatának (1Móz 5:31-32) utolsó eleméhez. Lámek, Nőé apja ötvenhat éves volt, amikor Ádám meghalt, tehát Nőé bizonyára hallotta Ádám történeteit, amelyeket továbbadhatott az utódainak az özönvíz előtt és után.

Olvassuk el 1Mózes 10. fejezetét! Mi a cél ezzel a bibliai nemzetségtáblázattal (lásd még Lk 3:23-38)?

A bibliai nemzetségi táblázatnak három szerepe is van. Először is hangsúlyozza a bibliai események történelmi hitelességét, azt, hogy valóságos emberekkel estek meg, akik éltek és meghaltak, akiknek a korát pontosan számontartották. Másodszor a folyamatosságot jelzi a régmúlttól kezdve az író koráig, a múlt és a „jelen” között világos kapcsolatot mutatva. Harmadszor pedig emlékeztet az emberi gyarlóságra, a bűn átkának minden következő generációra gyakorolt tragikus hatására és halálos következményeire.

Figyeljük meg, hogy a „hámita”, „sémita” és „jáfetita” besorolás nem követhető nyomon egyértelműen. A hetven nép Jákób családja hetven tagjának (1Móz 46:27) és a pusztában vándorló izraeliták hetven vénjének (2Móz 24:9) számát vetíti előre. A hetven nép és a hetven vén közötti összefüggés gondolata Izraelnek a népek közötti küldetését sejteti: *„Mikor a Felséges örökséget osztott a népeknek; mikor szétválasztá az ember fiait: megszabta a népek határait, Izrael fiainak száma szerint”* (5Móz 32:8). Hasonlóképpen Jézus is hetven tanítványt küldött el, hogy hirdessék az evangéliumot (Lk 10:1).

Ez az információ közvetlen kapcsolatot mutat Ádám és a pátriárkák között, akik Ádámától kezdve mind valós, történelmi szereplők voltak. Ez annak megértésében is segít, hogy a pátriárkák közvetlenül hallhatták azokat, akik az ősi események személyes emlékeit őrizték.

Mit tanít Mt 1:1-17 szakasza a nemzetségi táblázatok szereplőinek történelmi valóságáról? Hitünk szempontjából miért fontos tudni és elhinni, hogy valós emberek voltak?

EGY NYELV

Olvassuk el 1Móz 11:1-4 szakaszát! Miért törekedett annyira egységre az „egész föld”?

Az „egész föld” kifejezés csak kevés emberre utal, azokra, akik életben voltak az özönvíz után. Világosan látszik a gyülekezésük indítéka: olyan magas tornyot akartak építeni, ami felér az égig (1Móz 11:4). Az igazi céljuk valójában az volt, hogy átvegyék Isten, a Teremtő helyét. Kifejező, hogy az emberek szándékaiban és tetteiben Istennek azok a szándékai és tettei visszhangoztak, amelyek a teremtési beszámolóban olvashatók: „mondták” (1Móz 11:3-4, ÚRK; vö. 1:6, 9, 14 stb.); a „vessünk”, „építsünk” (1Móz 11:3-4, ÚRK) igék az eredeti héberben megegyeznek azzal, amit Isten mond 1Móz 1:26 versében (magyar fordításban „teremtsünk”). A szándékukat nyíltan kimondták: „szerezzünk magunknak nevet” (1Móz 11:4), pedig másutt ezt a kifejezést kizárólag Istenre alkalmazza az Ige (Ézs 63:12, 14). Röviden tehát Babel építői helytelen ambíciót tápláltak magukban, azt, hogy elfoglalják Isten, a Teremtő helyét. (Tudjuk, ki ébresztette bennük ezt a vágyat, nem igaz? Lásd Ézs 14:14!) Az özönvíz emléke bizonyosan szerepet játszott a tervük meghozatalában. Azért akartak magas tornyot építeni, hogy amennyiben Isten ígérete ellenére újabb özönvíz jönne, azt túléljék. A babiloni tradíció elferdítve ugyan, de szintén megőrizte az özönvíz emlékét, méghozzá Babel városa (Babilon) építésével összefüggésben. Hűen tükrözi Babilon lelkületét a felfelé törekvés, hogy felérjenek az égig és bitorolják Isten hatalmát. Éppen ezért olyan fontos motívum Babel tornyának története is *Dániel próféta könyvében*. A Babel tornyának eseményét bevezető utalás Sineár földjére (1Móz 11:2) újból megjelenik *Dániel próféta könyve* elején, megnevezve azt a helyet, ahová Nabukodonozor a jeruzsálemi templom edényeit vitette (Dán 1:2). A könyv számos más szakasza mellett az az epizód a legjobb példa erre a gondolkodásra, amikor Nabukodonozor felállította az aranyszobrot, valószínűleg azon a „síkságon”, ugyanazon a helyen. Dániel a végidőről szóló látomásai-ban szintén látott egy olyan jelenetet, amikor a föld népei gyülekeznek, hogy Istennel szemben egységet alkossanak (Dán 2:43; 11:43-45; vö. Jel 16:14-16), csak hogy mint Babel tornya esetében, ez a kísérlet is kudarcba fullad.

A múlt században fogalmazta meg egy híres szekuláris francia író: az emberiség nagy célja, hogy megpróbálja „Isten lenni”. Mi a vonzó számunkra ebben a veszélyes hazugságban, egészen az Édenben élő Évától kezdve (1Móz 3:5)?

„SZÁLLJUNK ALÁ”

Olvassuk el 1Móz 11:5-7 és Zsolt 139:7-12 szakaszát! Miért szállt le Isten a földre? Milyen esemény váltotta ki ezt?

Érdekes módon, miközben az emberek fölfelé törekedtek, Istennek le kellett szállnia hozzájuk. A leereszkedése is megerősíti felsőbbtségét. Ő mindig is elérhetetlen marad a számunkra. Hiábavaló és nevetséges minden olyan emberi erőfeszítés, hogy elérjenek az Ő szintjére és a mennyben találkozzanak vele. Éppen ezért Jézus jött le hozzánk, hogy megmentsen bennünket, valóban nem létezett más mód a megszabadításunkra. A Babel tornyáról szóló beszámoló legironikusabb része az, amikor Isten leszáll, hogy „*láss a várost és a tornyot*” (1Móz 11:5). Nem kellett volna lejönnie ahhoz, hogy lássa (Zsolt 139:7-12; vö. 2:4), mégis megtette. Ez a megfogalmazás azt hangsúlyozza, hogy Isten bekapcsolódik az emberiség életébe.

Olvassuk el Lk 1:26-33 szakaszát! Mit tanít ez arról, hogy Isten lejön hozzánk?

Isten leereszkedése szintén a hit általi megigazulás elvére és a kegyelmének folyamatára emlékeztet. Bármilyen munkát is végezzünk Istenért, neki akkor is le kell jönnie hozzánk, hogy találkozzon velünk. Az Istenért végzett tetteink nem visznek oda sem hozzá, sem a megváltáshoz, hanem azzal szabadít meg bennünket, hogy Ő közeledik hozzánk. Valójában *Mózes első könyve* ebben a szakaszban kétszer is írja, hogy Isten „leszáll”, ami arra látszik utalni, mennyire törődik az itt történetekkel. A szöveg szerint az Úr véget akart vetni az emberek makacs egységének, ami a bűnös természetükből következően csak mind mélyebbre és mélyebbre vihette volna őket a gonoszságba. Ezért döntött úgy, hogy összezavarja a nyelvüket, ami miatt vége lesz egységes mesterkedésüknek.

„Babel építőinek ármánykodásai szégyenteljes kudarccal végződtek. Önhittségük emlékműve oktalanságuk emlékműve lett. Az emberek mégis állandóan ugyanazt az utat járták, saját magukban bízva és elutasítva Isten törvényét. Ezt az elvet akarta Sátán alkalmazni a mennyben; ez az elv irányította Kaint is áldozata bemutatásában” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 91. o.).

Hogyan mutatkozik meg az emberi arrogancia újabb példája Babel tornyának történetében? Mi vezetett végül a kudarchoz? Milyen személyes tanulságokat vonhatunk le ebből az esetből?

A MEGMENTŐ KIÜZETÉS

Olvassuk el 1Móz 11:8-9 és 9:1 verseit, majd vessük össze 1:28 versével! Miért lett védő hatása annak, hogy Isten elszélesztette a népeket?

Istennek az volt a terve és azért áldotta meg az embereket, hogy „*Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet*” (1Móz 9:1; vö 1:29). Ezzel ellentétben Babel építői inkább egy népként, együtt akartak maradni. Ki is mondták: azért akarták felépíteni a várost, „*hogy el ne széledjünk az egész földnek színén*” (1Móz 11:4). Nem voltak hajlandók máshová menni, mert talán azt gondolták, hogy együtt nagyobb hatalmuk, erejük lesz, mintha elszórtan élnének. Bizonyos értelemben ez igaz is volt. Sajnos azonban egységes erejüket nem jóra, hanem gonoszságra akarták használni: „*szerezzünk magunknak nevet*”. Ez hűen tükrözte arroganciájukat, önteltségüket. Amikor csak az emberek Istennel nyíltan dacolva „nevet akarnak szerezni maguknak”, biztosra vehetjük, hogy nem lesz jó vége.

Kendőzetlen lázadásuk ítéleteként Isten tehát elszélesztette őket „*az egész földnek színére*” (1Móz 11:9). Pontosan az történt, amit nem akartak.

Érdekes módon a Babel név jelentése az, hogy „Isten kapuja” és kapcsolatos a *balal* igével (1Móz 11:9), aminek a jelentése: „összezavar”. Mivel el akartak jutni Isten „kapujához”, mivel Istennek képzelték magukat, végül összezavarodtak és sokkal gyengébbek lettek, mint azelőtt voltak.

„A bábéli emberek elhatározták, hogy olyan kormányzatot hoznak létre, amely független lesz Istentől. Egyesek közöttük félték az Urat, de megtévesztették őket az istentelenek állításai, és bevonták őket terveikbe. Az Úr ezekért a hűségesekért késleltette büntetését, és időt adott az embereknek valódi jellemük megmutatására. Eközben Isten fiai igyekeztek őket eltéríteni szándékuktól; de ők teljesen egyek voltak istenkísértő vállalkozásukban. Ha akadálytalanul végrehajthatták volna azt, erkölcsileg megrontották volna a még gyermekkorát élő világot. Szövetkezésük lázadásra épült, önfelmagasztalás céljából alapított birodalomra, amelyben nem volt helye Isten uralmának és tiszteletének” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 90-91. o.).

Miért kell nagyon vigyáznunk, nehogy magunknak próbáljunk „nevet szerezni”?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Bábel tornya” c. fejezet, 87-92. o.

„Elhatározták, hogy várost építenek és benne egy... elképesztően magas tornyot... Ezzel a vállalkozással akarták elejét venni annak, hogy az emberek mindenfelé szétszóródjanak és településeket alkossanak. Isten azt parancsolta az embereknek, hogy szóródjanak szét az egész földön, töltsék be azt és vegyék birtokukba. De ezek a Bábel-építők elhatározták, hogy közösségüket együtt tartják és olyan államot alapítanak, amely végül betölti az egész földet. Így városuk egy egyetemes birodalom fővárosává lesz; dicsőségével pedig kivívja a világ csodálatát, hódolatát és alapítóikat híressé teszi. Azt akarták, hogy az az égig érő pompás torony emléket állítson építőik hatalmának és bölcsességének, megörökítve hírnevüket a későbbi generációkig.

Sineár pusztájának lakói nem hittek Isten szövetségében - abban, hogy nem bocsát többé özönvizet a földre. Sokan közülük tagadták Isten létezését és az özönvizet természetes okoknak tulajdonították. Mások hittek egy felsőbbrendű lényben, aki elpusztította az özönvíz előtti világot, de fellázdak ellene, akár csak Kain. Egyik céljuk a torony építésével az volt, hogy bebiztosítsák magukat egy újabb özönvíz esetére. A veszély minden lehetőségét elkerülik - gondolták -, ha sokkal magasabbra építik a tornyot, mint ahova az özönvíz elért. És azt remélték, hogy ha a felhők fölé tudnak emelkedni, kideríthetik az özönvíz okát. Az egész vállalkozásnak az volt a célja, hogy még önhittebbé tegye a tervezőket, elterelje az eljövendő nemzedékek figyelmét Istenről és bálványimádókká tegye őket” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 88-89. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Milyen bajok származhatnak abból, ha az ember arra törekszik, hogy „nevet szerezzen magának”? Milyen példákat említhetünk ezzel kapcsolatban a történelemből vagy akár a mi korunkból?
- 2) Egyházunk hogyan kerülheti el annak a veszélyét, hogy a saját Bábel tornyunkat akarjuk felépíteni? Mi minden utalhat arra, hogyha éppen ezt tennénk, talán anélkül, hogy tudatosulna bennünk?

FÜLE LAJOS: VAN VALAKIM

Van Valakim, KI megbocsát,
ha vétkezik
szegény fejem, s bajomhoz is
megérkezik.
Ha messzire elkóborol
szegény szívem,
szeretete utolér és
visszaviszen
oda, ahol testvérszívek
vannak velem,
oda, hova kerítést von
a kegyelem.
Van Valakim, KI még soha
el nem hagyott,
van Valakim, KI úgy szeret,
ahogy vagyok.

Ábrahám gyökerei

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 12; 13; 14; Ézsaiás 36:6, 9; 48:20;
Jeremiás 2:18; Zsidók 7:1-10

„Hit által engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhivatott, hogy menjen ki arra a helyre, amelyet örökségül fog kapni, és kiment, nem tudva, hova megy” (Zsid 11:8, ÚRK).

Elérkeztünk Mózes első könyvének középső szakaszához (1Mózes 12-22. fejezet), ami Ábrahám útját tárgyalja attól kezdve, hogy Isten először felszólította: *lek leka* (menj; 1Móz 12:1, ÚRK). Ennek következtében hátrahagyta múltját, aztán pedig Isten második hívására – *lek leka* (menj; 1Móz 22:2) – a jövőjét (ami a fiában létezhetett) is kész lett volna elhagyni. Folyamatosan úton volt, vándorként élt, ezért is nevezték jövevénynek, azaz idegennek (1Móz 17:8).

Utazásai közben Ábrahám mintha légüres térben ragadt volna, múlt nélkül, amit elveszített és jövő nélkül, amit nem látott. A hitbeli útjának keretét képező két elhívás között hallja Isten megerősítő hangját: *„Ne félj Ábrahám”* (1Móz 15:1). Istennek ez a három szava jelöli a pátriárka utazásának három szakaszát, amelyeket a 6., 7. és a 8. héten fogunk tanulmányozni.

Ábrahám a hit példájául szolgál (1Móz 15:6), a héber Szentírás a hit embekeként emlékezik meg róla (Neh 9:7-8). Az Újszövetség őt említi legelőször az Ószövetségből, és ezen a héten kezdjük vizsgálni mindennek az okát.

ÁBRÁM ELINDULÁSA

Olvassuk el 1Móz 12:1-9 szakaszát! Miért szólította fel Isten Ábrámot, hogy hagyja el a szülőföldjét és a rokonságát? Hogyan válaszolt erre a pátriárka?

Amikor Isten utoljára megszólított egy embert, legalábbis amit a Szentírás feljegyez, az Nőé esete volt, akit az özönvíz után arról biztosított, hogy szövetséget köt minden élővel (1Móz 9:15-17) és nem lesz többé az egész világra kiterjedő özönvíz. Ehhez az ígérethez csatolt vissza Isten az újabb kijelentésével, amit ekkor Ábrámnak tett: áldást nyer általa *a föld minden népe*. E prófécia teljesezése a pátriárka múltjának hátrahagyásával kezdődik. Ábrám otthagyt mindent, amit ismert, a rokonságát, az országát, még önmaga egy részét is. Indulásának intenzitását tükrözi a kulcsszó, a „megy” ige ismétlése is, ami ebben az összefüggésben hétszer hangzik el. Ábrám először is elhagyja saját földjét, Úr-Kaszdimot, a káldeus Úr városát, Babilóniát (1Móz 11:31; vö. Ézs 13:19). A „*Menjetek ki Babelből*” (Ézs 48:20; Jel 18:4) felhívásnak a régmúltba vezető történelmi gyökerei vannak a bibliai próféták között. Ábrám távozása érinti a családját is. Hátra kellett hagynia örökségét, nagy részét annak, amit megtanult és kapott örökségeként, neveltetése során, az őt ért hatások következtében. Azonban még ennél is több következett Isten felszólításából. A héber *lek leka* kifejezés szó szerint azt jelenti, hogy „menj te magad” vagy „menj magadért”. Amikor Ábrám elhagyta Babilont, ez a környezeténél vagy akár a családjánál is többre vonatkozott. A héber kifejezés azt sejteti, hogy *önmagán* volt a hangsúly. Ábrámnak *önmagát* kellett hátrahagynia, saját magának attól a részétől kellett megválnia, amibe beleivódott babiloni múltja. Az „a föld” volt a cél, ami miatt el kellett mennie, amit Isten majd mutat neki. Ugyanezt a nyelvezetet használja még az Írás Izsák feláldozásával kapcsolatban (1Móz 22:2), Mórija hegyére utalva, ahol Ábrahám kész lett volna feláldozni Izsákot és ahol később megépült a jeruzsálemi templom (2Krn 3:1). Az ígéret nemcsak egy földi hazáról, országról, hanem a világ megváltásáról szól. Ezt a gondolatot erősíti meg Isten ígérete, ami minden népnek hangzik (1Móz 12:2-3). A *bá-rak* (megáld) ige ötször jelenik meg ebben a szakaszban. Az egyetemes áldás Ábrám „magva” (1Móz 22:18; 26:6; 28:14) által következik be. A szöveg itt a „magra” utal, ami végül Jézus Krisztusban teljeseedett (ApCsel 3:25).

Minket vajon minek a hátrahagyására szólít Isten? Vagyis az életünknek mely részétől kellene elszakadnunk, hogy szavára felelve elindulhassunk?

EGYIPTOM KÍSÉRTÉSE

Olvassuk el 1Móz 12:10-20 szakaszát! Miért ment el Ábrám Egyiptomba az ígélet földjéről? Mit mondhatunk a fáraó magatartásáról Ábráméval összehasonlítva?

Ábrám furcsa módon úgy döntött, miután épphogy csak megérkezett az ígélet földjére, hogy továbbmegy Egyiptomba, mert „*éhség lett az országban*” (1Móz 12:10, ÚRK). Ókori egyiptomi iratokban bőséges bizonyítékot találni arra, hogy éhínség esetén az emberek Kánaánból Egyiptomba mentek. Az egyiptomi Középbirodalom idején (Kr. e. 2060-1700) keletkezett Merikare tanításában a Kánaánból érkezőket „szerencsétlen ázsiaiaknak” (*aamu*) nevezték, azt írták róluk, hogy „nyomorultak... akiknek nincs elég vizük... nem laknak egy helyen, az étel keresése hajtja a lábukat” (Miriam Lichtheim: *Ancient Egyptian Literature*. 1. köt. *The Old and Middle Kingdoms*. Berkeley, CA, University of California Press, 1973, 103-104. o.). Egyiptom gyakran jelentett kísértést az ókori izraelitáknak (4Móz 14:3; Jer 2:18), ezért annak lett a szimbóluma, ha az ember Isten helyett emberekben bízik (2Kir 18:21; Ézs 36:6, 9). Egyiptomban, ahol naponta lehetett vizet látni, a hit nem volt szükségszerű, mert a földre vonatkozó ígélet közvetlenül tapasztalható volt. Isten kijelentése ellenére Egyiptom kívánatos helynek tűnt ahhoz a vidékhez képest, ahol éhínség tarolt. Ábrám, aki elhagyta Kánaánt, igencsak más volt, mint aki Úrból elindult. Azelőtt a hit emberének látjuk, aki Isten hívására válaszul kiment Úr városából. Azután azonban már önmaga miatt, saját akaratából távozik az ígélet földjéről. Először Istenre hagyatkozott, ekkor viszont úgy viselkedett, mint egy manipulatív, erkölcstelen politikus, aki csak magára számít. „Egyiptomi tartózkodásakor Ábrahám bizonyosságát adta, hogy nem mentes az emberi gyengeségtől és tökéletlenségtől. Eltitkolta, hogy Sára a felesége. Ezzel azt tanúsította, hogy nem bízik Isten gondviselésében és nincs olyan erős hite és bátorsága, amiről eddig életével már sokszor bizonyosságot tett” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 88-98. o.). Itt azt látjuk, hogy Isten nagy emberei is követhetnek el hibákat, Ő azonban mégsem veti el őket. Az Újszövetségben Ábrahám a kegyelem általi megváltás példája, és ez pontosan azt is jelenti - kegyelmet, ami nélkül Ábrahámnak semmi reménye nem lehetett volna - mint ahogyan egyikünknek sem.

A történet tanulsága szerint mennyire könnyű letérni a helyes útról még a hűséges keresztényeknek is? Az engedetlenség miért nem lehet soha jó választás?

ÁBRÁM ÉS LÓT

Olvassuk el 1Móz 13:1-18 szakaszát! Mi ennek a történetnek a tanulsága a jellem szerepét illetően?

Ábrám visszatér oda, ahol korábban volt, ami arra utal, hogy egyiptomi útja csupán egy balsikerű kitérő volt. Újraindul Isten történelme Ábrámmal, ott, ahol abbamaradt, miután a pátriárka először érkezett az ígért földjére. Mint első alkalommal (1Móz 12:3-6), ekkor is Bétel volt útjának első állomása (1Móz 13:3). Megtért, újból „önmaga” lett: Ábrám, a hit embere. Istennel helyreállt kapcsolata máris megmutatkozik az emberekkel való viszonyában, például abban, ahogyan azt a problémát kezeli, ami a föld használata miatt alakult ki az unokaöccsével, Lóttal. Ő maga tett javaslatot a békés megegyezésre, felajánlotta Lótnak a választást (1Móz 13:9-10), ami nagylelkű és kedves dolog volt, a jóságát mutatta.

Lót a könnyebbnek és jobbnak tűnő részt választotta, a vízben gazdag síkságot (1Móz 13:10-11), nem törődve jövőbeli szomszédai gonoszságával (1Móz 13:13), ami kapzsiságot és jellemhibát sejtet. A „*magának*” kifejezés (1Móz 13:11) az özönvíz előtt őket juttatja eszünkbe, akik szintén „maguknak” választottak (lásd 1Móz 6:2).

Ábrám ezzel szemben hitből cselekedett. Nem ő választotta magának a földet, hanem Isten kegyelméből kapta azt. Lóttal ellentétben Ábrám csak Isten felszólítása után nézett körül a területen (1Móz 13:14). Isten azután szólt újból hozzá, hogy Lóttól különvált (1Móz 13:14). Valójában a bibliai feljegyzés szerint ekkor szólította meg újra az Úr városában történt elhívása után. *„Emeld fel szemedet, és tekints arról a helyről, ahol vagy, északra, délre, keletre és nyugatra. Mert az egész földet, amelyet látsz, neked és utódaidnak adom örökre”* (1Móz 13:14-15, ÚRK). Isten felszólította Ábrámot, hogy járja be, vegye birtokába a földet: *„Kelj fel, járd be ezt az országot hosszában és széltében, mert neked adom”* (1Móz 13:17, ÚRK).

Az Úr világossá tette, hogy Ő adta Ábrámnak azt a területet. Ajándék volt, amit kegyelemből kapott és hittel kell birtokba vennie, olyan hittel, ami engedelmséghez vezet. Csakis Isten váltja valóra mindazt, amit megígért Ábrámnak (lásd 1Móz 13:14-17).

Hogyan tanulhatjuk meg azt, hogy kedvesen, nagylelkűen viszonyuljunk az emberekhez, még ha mások nem is így bánnak velünk?

A BÁBELI KOALÍCIÓ

Olvassuk el 1Móz 14:1-17 szakaszát! Nem sokkal azt követően robbant ki ez a háború, hogy Isten Ábrámnak ajándékozta az ígért földjét. Ennek mi a jelentősége? Mit tudhatunk meg ebből a történetből Ábrámról?

Ez az első háború, amiről beszámol a Szentírás (1Móz 14:2). Négy, Mezopotámiából és Perzsiából való hadsereg koalíciója ütközik meg öt kánaáni sereg szövetségével, és közöttük vannak Sodoma és Gomora királyai (1Móz 14:8). Ez azt sejteti, hogy jelentős konfliktus volt (1Móz 14:9). A katonai akcióra azért került sor, mert a kánaáni népek fellázadtak babiloni elnyomóik ellen (1Móz 14:4-5). A leírás egy konkrét, történelmi ütközetre utal, de rendkívüli lelki jelentőséggel bír ennek a „globális” háborúnak az időzítése (közvetlenül azután robbant ki, hogy Isten Ábrámnak ajándékozta az ígért földjét). Kánaán több népét érintette ez a helyzet, ami azt sejteti, hogy itt a föld feletti uralom kérdése forgott kockán. Furcsa módon Ábrám tábora, az igazán érintett fél, mint a terület egyetlen valós tulajdonosa az egyedüli erő, amely kívül marad a küzdelmen, legalábbis eleinte.

Ábrám azért maradt semleges, mert számára az ígért földje nem a fegyverek erejével és nem is politikai stratégiák révén szerezhető meg. Az ő birodalma Isten ajándéka volt. Egyedül az készítette harcbaszállásra a pátriárkát, hogy az unokaöccse, Lót fogságba került a csata során (1Móz 14:12-13).

„Ábrahám, aki békében élt Mamré tölgyesében, egy menekülőtől megtudta a csata történetét és azt, hogy unokaöccse milyen bajba került. Ábrahám nem ápolgatta Lót hálátlanságának kellemetlen emlékét. Szeretete felébredt iránta, és elhatározta, hogy kiszabadítja. Istentől kérve tanácsot Ábrahám felkészült a harcra” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 103. o.).

Ábrám azonban nem az egész koalícióval szállt szembe. A gyors, éjszakai kommandó rajtaütésével bizonyára csak azt a táborot támadta meg, ahol Lótot fogvatartották, aki így megmenekült. Ábrám, Isten hűséges embere hatalmas bátorságról és erőről tett bizonyosságot. Vitathatatlanul nőtt a befolyása a térségben, a környékbeliek látták, hogy milyen ember és még többet megtudtak Istenről, akit szolgált.

A tetteinkkel milyen hatást teszünk az emberekre? A cselekedeteink milyen üzenetet közvetítenek a hitünkről?

MELKISÉDEKNEK FIZETETT TIZED

Olvassuk el 1Móz 14:18-24 és Zsid 7:1-10 szakaszát! Ki volt Melkisédek? Miért fizetett tizedet Ábrám a papnak, aki mintha a semmiből tűnt volna elő?

A titokzatos Melkisédek hirtelen megjelenése nem elképzelhetetlen. A kánaáni királyok köszönetet mondtak Ábrahámnak, ő pedig a tizedfizetéssel kifejezte háláját a papnak.

Melkisédek Sálem (békesség) városából való, aminek a neve jó üzenetet hordoz a háború kavardása után. Melkisédek nevének része a *cedek* (igazság), szemben Sodoma királyának, Bera (rosszban), illetve a Gomorabeli király, Birsá (gonoszágban) neveivel, amelyek valószínűleg ragadványnevek lehettek, amiatt, amit az uralkodók képviseltek (1Móz 14:2).

Melkisédek azután jelenik meg, hogy nyugvópontra került a többi kánaáni király által kiváltott erőszakos, válságos helyzet. Ebben a bibliai szakaszban szerepel először a „pap” szó (1Móz 14:18). Melkisédek a papja a „*Magaságos Istennek*” (1Móz 14:18), akit Ábrám is a saját Istenének mond (1Móz 14:22). Ez világos utalás arra, hogy Ábrám annak az Istennek a papját látta benne, akit ő is szolgált. Melkisédeket azonban nem azonosíthatjuk Krisztussal, kortársai között Isten képviselője volt (lásd Ellen G. White megjegyzése, *The SDA Bible Commentary*. 1. köt. 1092-1093. o.).

Melkisédek valóban papként járt el: „*kenyeret és bort*” vitt – ez utóbbi kifejezés gyakran frissen préselt szőlőlevet jelentett (5Móz 7:13; 2Krn 31:5), ami a tizedfizetés összefüggésében is szerepel (5Móz 14:23). Melkisédek megáldotta Ábrámot (1Móz 14:19).

„*És Ábrám tizedet adott neki mindenből*” (1Móz 14:20, ÚRK), a magaságos Isten, az ég és a föld Teremtője iránti hálából. Ez a cím a teremtési történet bevezetésére utal (1Móz 1:1), amelyben *az ég és a föld* a teljességet jelenti. Tehát ezt az isteni címet a mindent birtokló Teremtő iránti hála kifejezéseként érthetjük (Zsid 7:2-6; vö. 1Móz 28:22). Paradox módon a tizedet a hívő nem Istennek vitt ajándéknak tekinti, hanem tőle jövő ajándéknak, hiszen eleve mindent tőle kapunk.

Miért számít a tizedfizetés a hit komoly mutatójának, ugyanakkor hiterősítő tettek is?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Ábrahám Kánaánban” c. fejezet, 100-112. o.

„Krisztus egyházának áldásnak kell lennie, tagjai nyerjenek áldást, miközben másoknak áldást jelentenek. Istennek nem csupán az volt a célja az egész világból egy nép kiválasztásával, hogy a saját gyermekeivé fogadja őket, hanem hogy rajtuk keresztül az isteni világosság előnyeit árássa a világra. Amikor az Úr kiválasztotta Ábrahámot, az nem egyszerűen azért történt, hogy különleges barátja legyen, hanem hogy közvetítse azokat az értékes, rendkívüli kiváltságokat, amelyeket a népeknek kívánt adni. Környezete erkölcsi sötétségében világosságként kellett élnie.

Amikor Isten a világosság és igazság áldásait adja gyermekeinek, nemcsak azt akarja, hogy ők nyerjék el az örök élet ajándékát, hanem hogy a környezetük is megvilágosodjon lelkileg... »*Ti vagytok a föld sója*« (Mt 5:13, ÚRK). Amikor Isten sóvá teszi a gyermekeit, az nem csupán az ő megtartásukért van, hanem hogy mások megtartásának eszközei legyenek...

Vajon Isten házában élő köveként ragyogsz?... Addig nincs meg bennünk az őszinte hit, amíg az nem gyakorol hatást minden üzleti ügyünkre. Az istenfélelmet a gyakorlatban kell beleszólnunk az életünk minden munkájába. A szívünkben Krisztus átformáló kegyelmére van szükségünk. Sokkal kevesebb kell az énünkből és több Jézusból” (Ellen G. White: *Reflecting Christ*. 205. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Mit jelent áldottnak lenni, tekintettel Ábrahám áldására: „*megáldalak... és áldás leszel*” (1Móz 12:2, ÚRK)? Hogyan lehetünk mi is – akik szintén Ábrahám Istenét szolgáljuk – áldássá mások számára?
- 2) Mi volt a baj azzal, hogy Ábrahám félig mondott igazat a testvéréről/feleségéről? Mi rosszabb, ha az ember egyértelműen hazudik, vagy ha valamennyi igazságot is vegyít a szavaiba, ami gyakorlatilag szintén hazugság?
- 3) Olvassuk el újból 1Móz 14:21-23 szakaszát, ahol Ábrám Sodoma királyának ajánlatára válaszolt! Miért mondta ezt? Milyen fontos tanulsága van ennek a történetnek? Vajon, ha úgy dönt, hogy elfogadja, amit a király felkínált neki, Isten nem tekintette volna igaznak?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY: SZABADULÁS

„...de fent váratlan megállt
az ég boltozatja,
lezúdul majd, ránk zuhog
minden tűz-csillaga?”

/Csanády János/

Borostyán-kabátos kőkereszt.
Tetején apró gyík réved
a távolba, majd
hirtelen lepottyán.
Milyen rémséget láttál,
hogy így alázuhantál?
Talán a babiloni király
álombéli szobrát, hol
nem egyesül a cserép a vassal?
Vagy a Dura-mezei szörnyeteg
lábujjai közt szaladgáltál
a háborús bombák elől,
a földrengések elől,
a világvármányok elől, hol
ha nem rövidítették meg a napok,
senki sem élné túl...?

Talán láttad
a kéz érintése nélkül
leszakadó követ...?
Hát, ezért jó
keresztekre fölmászni
így, a végidők idején,
a rémséges jelek idején,
(kinek remény, kinek átok),
amikor feltűnik Annak jele
az égen,
és sír a föld minden nemzete,
majd megjelenik az ég felhőiben
a legfényesebb csillag
s a szabadulás.

Az Ábrahámmal kötött szövetség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 15-19:29; Ámós 4:11;
Róma 4:3-4, 9, 11, 22; 9:9; Galata 4:21-31

„Ábrám ezt mondta: Uram ISTEN, mit adnál nekem, hiszen magzatok nélkül járok, és az, akire az én házam száll, a damaszkuszi Eliézer” (1Móz 15:2, ÚRK)?

Mózes első könyve 15. fejezetével elértünk a meghatározó pillanathoz, amikor Isten formálisan megkötö a szövetségét Ábrahámmal. Az ábrahámi szövetség a második, az után következik, amit Nóéval kötött az Úr.

A Nóéval alapított szövetséghez hasonlóan ez is érint más népeket, mert szintén része Isten örök szövetségének, amit felkínál az egész emberiségnek (1Móz 17:7; Zsid 13:20).

Ábrahám életének ez az időszaka félelemmel és nevetéssel teljes. Ábrám félt (1Móz 15:1), mint ahogyan Sára (1Móz 18:15) és Hágár is (1Móz 21:17). Ábrám nevetett (1Móz 17:17), ahogyan Sára (1Móz 18:12) és Izmael (1Móz 21:9). Ezek a fejezetek emberi érzelmek érzékenységevel és melegségével lüktetnek. Ábrám szenvedélyesen érvel Sodoma gonosz lakóinak megmenetéseért, törődik Sárával, Hágárral és Lóttal, vendégszeretetet tanúsít három idegen iránt (1Móz 18:2-6).

Ilyen körülmények között kerül sor arra, hogy Ábrám nevét, ami nemes, tiszteletreméltó jellemére utalt, Isten a „sok nép atyja” jelentéssel bíró Ábrahámra változtatja (1Móz 17:5). Ebben ismét felsejlik, hogy a vele kötött szövetség által egyetemes terveit akarta megvalósítani.

ÁBRAHÁM HITE

Olvassuk el 1Móz 15:1-21 és Róm 4:3-4, 9, 22 verseit! Mit jelent hit által élni? Hogyan mutatkozik ez meg Ábrám történetében? Mi a jelentősége az áldozatnak, amit Isten Ábrámtól kért?

Ábrámot bántotta, hogy nem volt örököse (1Móz 15:1-3). Isten első válasza erre az volt, hogy lesz fia, „*aki tőled fog származni*” (1Móz 15:4, RÚF). Ugyanezt a nyelvezetet használja Nátán próféta is az eljövendő messiási királyra utalva (2Sám 7:12). Isten megerősítette Ábrámot, ő pedig „*hitt az Úrnak*” (1Móz 15:6), mert megértette, hogy Isten ígérétenek teljeseése nem a saját igazságán múlik, hanem Istenén (1Móz 15:6; vö. Róm 4:5-6).

Rendkívüli gondolat, kiváltképp abban a kultúrában. Az ókori Egyiptom vallásában például az ítéletet úgy mérlegelték, hogy számba vették az ember igaz cselekedeteit az isteni igazságot képviselő Maat istennő igaz cselekedeteihez viszonyítva, röviden: ki kellett érdemelni az „üdvösséget”. Isten ezután áldozat bemutatására kéri Ábrámot, ami alapvetően Krisztusnak a bűneinkért vállalt áldozatára mutat. Az emberek kegyelemből üdvözülnek, ami Isten igazságának ajándéka, ezt jelképezték az áldozatok. Ez a bizonyos ceremónia azonban konkrét jelentőséggel bírt Ábrámra nézve. A ragadozó madarak rászálltak az áldozati állatokra (1Móz 15:9-11), ami azt jelentette, hogy Ábrám utódai „*négyszáz esztendeig*” (1Móz 15:13) vagy négy nemzedék idején (1Móz 15:16) rabszolgasorban lesznek. A leszármazottainak majd csak a negyedik nemzedéke „*tér vissza ide*” (1Móz 15:16, ÚRK). Az áldozati szertartás utolsó jelenete drámai: „*tüzes fáklya ment át a húsdarabok között*” (1Móz 15:17, ÚRK). Ez a rendkívüli csoda jelezte, hogy Isten kötelezettséget vállalt szövetségi ígérete teljesítésére, arra, hogy Ábrám utódainak adja azt a vidéket (1Móz 15:18).

Az ígélet földjének határai „*Egyiptom folyójától fogva a nagy folyóig, az Eufrátészig*” (1Móz 15:18, ÚRK) terjedtek, ami az Éden kertjének határaitra emlékeztet (vö. 1Móz 2:13-14). Ez a prófécia tehát csupán a kivonuláznál és Izrael hazájánál többre terjed ki. Ábrahám utódai elfoglalják Kánaán országát, de a prófécia távoli horizontján felsejlik Isten népének végidei szabadulása, akik majd visszatérnek az Éden kertjébe.

Hogyan tanulhatunk meg egyedül Krisztusra és az Ő igazságára mint üdvösségünk egyetlen reményére összpontosítani? Mi történik, ha elkezdjük számba venni a saját jötteteinket?

ÁBRAHÁM KÉTELYEI

1Mózes 16. fejezetének fényében mi a jelentősége annak, hogy Isten ígérete dacára Ábrám bement Hágárhoz? Milyen módon szimbolizál a két nő kétféle hozzáállást a hithez (Gal 4:21-31)?

Amikor Ábrám kétkedett (1Móz 15:2), Isten félreérthetetlenül biztosította arról, hogy lesz fia. Évekkel később azonban Ábrám még mindig gyermektelen volt. Hatalmas erejű volt Isten legutolsó próféciája, a későbbiekben mégis szertefoszlott Ábrám hite: már nem hitte, hogy valóban lehetne fia Sárától. Sára azt javasolta neki, mivel reménytelennek érezte a helyzetet, hogy az ókori Közel-Keleten bevett gyakorlathoz folyamodjon: *béranya* által vállaljon gyermeket, amire a szolgálólányát, Hágárt jelölte ki. A terv működött. Furcsamód az emberi stratégia eredményesebbnek tűnt az Isten ígéreteibe vetett hitnél. A Sára és Ábrahám viszonyát leíró szakaszban Ádám és Éva édenkerti története visszhangzik. A két szövegrészben számos közös motívum található (Évához hasonlóan Sára aktív, Ábrám pedig passzív, mint Ádám), egyaránt előfordulnak bennük bizonyos ígék és kifejezések („hallgatott a szavára”, „vesz”, „ad”). A két történet közötti párhuzamok sejtetik, hogy Istennek nem tetszett, amit tettek. Pál apostol a cselekedetek és a kegyelem szembeállítására mutat rá ezzel a történettel (Gal 4:23-26). A két beszámolóban hasonló a végeredmény: az Isten akaratán kívül kerülő ember cselekedeteinek azonnali eredménye jövőbeli bajokhoz vezet. Figyeljünk fel arra, hogy Isten nincs jelen a cselekmények folyamatában. Sára beszél Istenről, de nem beszél vele, és az Úr sem szól egyikükhöz sem. Szembetűnő Isten távolléte, különösen az előző fejezetben való intenzív jelenlétéhez képest. Majd Isten megjelenik Hágárnak, de csak azután, hogy a nő elhagyja Ábrám táborát. Ez a váratlan megjelenés fellebbenti a fátylat arról, hogy Isten mindvégig jelen volt, még az emberi erőfeszítések ellenére is, hogy nála nélkül cselekedjenek. Az „*Úr angyala*” (1Móz 16:7, ÚRK) cím gyakran az Úrra, JHVH-ra (lásd 1Móz 18:1, 13, 22) vonatkoztatva használatos. Ekkor Isten kezdeményez, kijelenti Hágárnak: fiút szül majd, Izmaelt, akinek a neve azt jelent, hogy Isten hall, meghallgat (1Móz 16:11). Érdekes módon a történetben végig visszhangzik a hallás, meghallgatás (*sáma*) gondolata, attól fogva, amikor Ábrám „hallgatott” Sára szavára, engedett annak (1Móz 16:2) és azzal is fejeződik be.

Miért könnyű Ábrámhoz hasonlóan nekünk is hitetlenkedni?

AZ ÁBRAHÁMI SZÖVETSÉG JELE

Olvassuk el 1Móz 17:1-19 és Róm 4:11 szakaszát! A körülmetélés rítusának mi a lelki és profétai jelentősége?

Ábrámnak az előző történetben megmutatkozó hitetlensége miatt (1Mózes 16. fejezet) megtört a pátriárka Istennel való járásának folyamatossága. Addig Isten hallgatott, majd ekkor szólt először Ábrámhoz. Újból kapcsolatba lépett vele, visszavezette ahhoz a ponthoz, ahol szövetséget kötött vele (1Móz 15:18).

Isten szövetségi jelet adott Ábrámnak. Hosszú ideje vitatják a teológusok a körülmetélés jelentését, viszont mivel szerepe van benne a vérnek (lásd 2Móz 4:25), úgy érthetjük, hogy ez a rítus az áldozatok körébe tartozik. Azt jelölte, hogy Isten igazságot tulajdonított Ábrámnak (vö. Róm 4:11).

Fontos az is, hogy a körülmetéléssel jelzett szövetséget olyan nyelvezettel írja le Isten, ami visszautal az első messiási próféciaira (1Móz 17:7; vö. 3:15). A két szövegrész közötti párhuzam sejteti, hogy Isten Ábrámnak adott ígérete többet jelent egy nép fizikai születésénél: magában foglalja a föld minden népének szóló üdvösség lelki ígérését. Az „örök szövetség” ígérete a messiási mag munkájára, Krisztus áldozatára mutat, ami örök életet biztosít mindenkinek, aki hit által igényt tart rá – mindarra, amit a hit maga után von (vö. Róm 6:23; Tit 1:2).

Érdekes módon az örök jövő ígérete benne van Ábrám és Szárai nevének megváltoztatásában. Addigi nevük az akkori státuszukat fejezte ki. Ábrám azt jelenti, hogy „magasztos atya”, Szárai pedig „hercegnőm” (Ábrám hercegnője). Új nevük, Ábrahám és Sára a jövőre utalt: Ábrahám, „sokaság atyja”, Sára pedig „hercegnő” (mindenkié). Ezzel párhuzamosan, bár kissé ironikus értelemben Ábrahám nevetésére emlékeztet Izsák neve: „nevetni fog”. (Először itt írtak a nevetésről a Bibliában, 1Móz 17:17). Hitetlenségből vagy talán csodálkozásból fakadó nevetésről van itt szó. Akárhogy is, Ábrahám ugyan hitt abban, amit az Úr egyértelműen megígért neki, mégis küzdelmet jelentett számára, hogy hittel és bizalommal aszerint is éljen.

Hogyan tarthatunk ki a hitben olyankor is, amikor Ábrahámhoz hasonlóan mi is a hitetlenséggel küzdünk? Miért olyan fontos, hogy ne adjuk fel, a kételyeink ellenére sem?

A MEGÍGÉRT FIÚ

Az utóbbi jelenetben mindenki benne volt: nemcsak Izmaelt, hanem Ábrahám házanépének minden férfi tagját körülmetélték (1Móz 17:23-27). Négyszer ismétlődik meg a *kol* (minden) szó (1Móz 17:23, 27). Ezen a mindenkire kiterjedő háttéren értendő az, amikor Isten megjelenik Ábrahám-nak és megerősíti, hogy megszületik a megígért fiú, „Izsák”.

Olvassuk el 1Móz 18:1-15 és Róm 9:9 verseit! Mi a tanulsága a vendégszeretettel kapcsolatban annak, ahogyan Ábrahám fogadta a látogatóit? Hogyan magyarázhatjuk Isten reakcióját?

Nem világos, hogy Ábrahám tudta-e, kik voltak az idegenek (Zsid 13:2), még ha úgy is fogadta őket, mintha Isten maga is közöttük volna. Ábrahám „*a sátor ajtajában ült, a hőség idején*” (1Móz 18:1, ÚRK), és mivel a pusztában csak ritkán fogadhatott látogatókat, bizonyára szeretett volna elbeszélgetni velük. Eléjük sietett (1Móz 18:2), pedig már kilencvenkilenc éves volt. Az egyiküket úgy szólította, hogy *adónáj* (1Móz 18:3), ami Isten egyik gyakorta használt megnevezése volt (1Móz 20:4; 2Móz 15:17). Sietve sürgölődött, hogy készítsenek nekik ételt (1Móz 18:6-7). Megállt mellettük, figyelte, hogy mire van szükségük, készségesen állt a szolgálatukra (1Móz 18:8).

Ábrahám hozzáállása a mennyei látogatók fogadásához a vendégszeretet inspiráló példája lett (Zsid 13:2). Tiszteletteljes magatartása az igazi vendégszeretet filozófiáját közvetíti. Nemcsak az udvariasság kedves gesztusa, ha tisztelettel, gondoskodással vesszük körül az érkezőket, hanem amint a Biblia hangsúlyozza, ez vallási kötelesség, mintha magát Istent fogadnánk (vö. Mt 25:35-40). Érdekes módon Isten nem annyira a nagylelkű házigazdával, mint a szegény éhezővel azonosítja magát.

Másrészt Isten irántunk való kegyelmét és szeretetét jelzi, hogy belép az emberi szférába. Ez az eset még azelőtt történt, hogy Krisztus elhagyta volna mennyei otthonát és emberré lett az emberiségért (Fil 2:7-8). Ezzel a látogatásával ígéretének biztos voltát garantálta (1Móz 18:10). Láttá Sárát, aki „*a háta mögött hallgatózott*” (ÚRK), a legbensőbb gondolatát is ismerte (1Móz 18:12). Tudta, hogy az asszony nevetett. Isten utolsó szava is a „*nevet*” volt. Sára kételkedése háttérén fogja teljesíteni az ígéretét.

Időzzünk el még annál a gondolatnál, hogy „Isten nem annyira a nagylelkű házigazdával, mint a szegény éhezővel azonosítja magát”? Miért különösen fontos emlékeznünk erre az elvre?

LÓT SODOMÁBAN

Olvassuk el 1Móz 18:16-19:29 szakaszát! Ábrahám próféta szolgálata mennyiben érintette Lót iránti felelősségét?

Isten éppen akkor erősítette meg Ábrahámnak tett ígéretét, hogy fia fog születni, ő pedig ahelyett, hogy a jó hír örömét élvezte volna, szenvedélyes vitába bonyolódott Istennel a Sodomában élő Lót sorsa felett. Ábrahám nemcsak egyszerűen egy próféta volt, akinek Isten kijelentette az akaratát, hanem olyan próféta volt, aki közbenjárt a gonoszokért. A héberben az „*ÚR előtt állt*” (1Móz 18:22, ÚRK) kifejezés azt jelenti, hogy imádkozott.

Ábrahám valójában alkudozott Istennel Sodoma megmentéséért, ahol az unokaöccse, Lót lakott. Ötventől tízig eljutottak, és Isten meg is kímélte volna a város lakóit, ha csak tíz igaz ember lett volna köztük.

Természetesen ha elolvassuk, hogy mi történt, amikor a két angyal elment Lótot figyelmeztetni arra, ami majd bekövetkezik (1Móz 19:1-10), felmérjük, mennyire beteggé, gonosszá váltak az emberek. Valóban szörnyű hely volt Sodoma, mint még sok város körülöttük. Ez volt az egyik oka az ott élők kiűzetésének (lásd 1Móz 15:16).

„És most elérkezett Sodoma utolsó éjszakája. A bosszúállás fellegei már rávetették árnyékukat a pusztulásra ítélt városra. De lakói ezt nem vették észre. Amíg az angyalok közeledtek, hogy a pusztításra szóló megbízásukat végrehajtsák, az emberek jólétről és kedvtelésről álmodtak. Az utolsó nap is olyan volt, mint a többi, jött és elmúlt. Este szállt a kedves és zavartalan tájra. A páratlanul szép vidék a lenyugvó nap sugaraiban fürdött. A hűvös alkony előcsalogatta a város lakóit, és a szórakozni vágyó tömeg sétálgatott, kihasználva a perc örömeit” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 123-124. o.).

Végül Isten csak Lótot, a feleségét és a két lányát mentette meg (1Móz 19:15), a minimumnak, a tíznek még a felét sem. Lót vejei nem vették komolyan a figyelmeztetést, így a városban maradtak (1Móz 19:14).

Utána elpusztult a szép vidék. Ebben a szakaszban többször is előfordul Sodoma pusztulására utalva a héber *hápak* (megsemmisít, felfordít) ige (1Móz 19:25). Azt a gondolatot fejezi ki, hogy „visszájára fordult”, mint ahogyan az özönvíz „visszafordította” az eredeti teremtettséget (1Móz 6:7). Sodoma pusztulása bizonyos értelemben az édeni állapotok (1Móz 13:10) „felfordítása” volt, a végidei pusztítás előjelének is számít (lásd Júd 7).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „A törvény és a szövetségek” c. fejezetből 329-333. o.

Bátorítson bennünket az, amilyen kitartóan és rendületlenül könyörgött Istennek Ábrahám Sodoma lakóiért (1Móz 18:22-33), hogy mi is imádkozunk a gonoszokért, még akkor is, ha reménytelenül bűnösnek tűnnek! Isten figyelmesen válaszolt Ábrahám kéréseire, hajlandó lett volna megbocsátani, ha akad a városban tíz igaz ember, ami Gerhard Hasel szerint „forradalmi” gondolat. „Valami új jelenik meg a régi kollektív elgondolás helyett, ami szerint egy vétkes közösség ártatlan tagja is büntetés alá kerül. Megtartó funkciója lehet az igaz emberek maradékának a közösség egészére nézve... Az igaz maradék kedvéért JHVH az igazságossága (*cedaqaqah*) miatt megbocsátott volna a gonosz városnak. Ezt a gondolatot még inkább kiszélesíti JHVH Szolgájának prófétai kijelentése, aki „sokak” megváltását munkálja” (Gerhard F. Hasel: *The Remnant: The History and Theology of the Remnant Idea from Genesis to Isaiah*. Berrien Springs, MI, 1980, Andrews University Press, 150-151. o.). „Körülöttünk emberek rohannak a reménytelen és félelmetes pusztulásba, mint egykor Sodomában. Mindennap lezárul valakinek a kegyelmi ideje. Minden órában vannak, akik átlépik a kegyelem határát. Ki inti és kérleli a bűnöst, hogy hárítsa el ezt a félelmetes végzetet? Hol vannak azok a kezek, amelyek kinyúlnak érte, hogy visszatartsák a haláltól? Hol vannak azok, akik alázatosan és rendületlenül hittel könyörögnek értük Istenhez? Ábrahám lelkülete Krisztus lelkülete volt. Isten Fia a nagy Közbenjáró, aki közbenjár a bűnös érdekében. Ő, aki lefizette a bűnös megváltásának árát, tudja, milyen értékes az emberi élet” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 108. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) A Biblia csak a szivárványt és a körülmetélést nevezi „a szövetség jelének”. A két szövetség között melyek a hasonlóságok? Milyen különbségek vannak közöttük?
- 2) Isten elhívta Ábrahámot, akit az Újszövetség többször is a hit általi élet példajaként említ, időnként mégis botladozott. Mit kell megtanulnunk és mit nem szabad megtanulnunk a példájából?
- 3) Vannak, akik tiltakoznak a gondolat ellen, hogy Isten megbünteti azokat, akik elvesznek. Arra hivatkoznak, hogy ez ellentétben állna az isteni szeretettel. Hogyan felelhetünk erre?

GERZSENYI SÁNDOR: HARC – HITÉRT

Krisztus! Uram!
Megdöbbsentenek szavaid.
Ha annyi hitünk volna...
Ha annyi hitem volna...
Ha volna!
Mustármagnyi legalább!
Hegyek hókölnének a tengermélybe.
Hithősök példájára figyelek.
Évezredek távolában
választott néped útja tündököl.
Tengerszoros;
sós vízből szakadék-falak;
kiszikkadt fövény;
menekülő ezrek rohama;
üldözők félelmes sikolya;
szabadság!
Maroknyi nép diadala
százszoros túlerő ellen is.

Ha hitünk volna!
Ha hitem volna...
Uram,
dobhártyámon dübörög kemény beszéd.
Hitvallóid sorakoznak,
végtelen sorokba tömörülnek.
Hittek,
szóltak
s győztek!
Mártírvér hullott, ha kellett.
Nem léptek soha hátra;
előre mentek mindig,
céltudatosan, keményen,
feltartóztathatatlanul.
Koronás, tiarás, babérkoszorús,
gógös fejek előtt is emelt-fejűek,
szigorú tekintetű bátrak,
hitük által szárnyaló nagyok,

roppanthatatlan gerincűek,
a mélyből édig emelkedő tiszták.
Halászok, vámosok, kézművesek,
evangélisták, apostolok,
megnyílt-szemű fákhlyahordozók,
szívünkig is tüzet hozók.
Hit.
Hitük.
Hitszilárdságuk!

Krisztus! Uram!
Látod, milyen szegény vagyok:
hitért esdeklő koldus.
Üres cserépedény az életem.
Ha annyi hitünk volna...
Ha annyi hitem volna,
mint egy szem apró mustármag!
Ha volna!
Ha volna...
De én olyan szegény vagyok!
Letepernek a gondok.
A bűn szíven sebez.
Gyávaság árnyai lappanganak lelkembe.
Szándékaim fagyott rügyek.
Segítőkészségem hervadtan elalél.
Számban kihűl a szó, amíg kimondom.
Rideg rácsok között vacog
szabadság-szomjas énem.

Uram, adj hitet!
Szórj szívembe élet-magot!
Taníts hinni!
Növelj hitemet!
Emelj azok sorába,
akiknek volt az életében
egy mustármagnyi drágakincs!

Ígéret

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 22; 23-25; 3Mózes 18:21;

János 1:1-3; Róma 4:1-12; 5:6-8; Zsidók 11:17

„Ábrahám pedig öreg, élemedett korú ember volt, és az ÚR mindenben megáldotta” (1Móz 24:1, ÚRK).

Isten ígérete szerint Sára végül fiút szült Ábrahámnak, „öregkorára” (1Móz 21:2, RÚF). A kisbabát Izsáknak nevezte (lásd 1Móz 21:1-5). Ám ekkor a pátriárka élete még messze nem ért véget, küzdelme akkor vált a leghevesebbé, amikor felvitte fiát, Izsákot Mórija hegyére, hogy feláldozza. Izsák helyett azonban végül egy kos lett az áldozat (1Móz 22:13), ami azt jelezte, hogy Isten megtartja ígéretét, megáldja a népeket „magva” által (1Móz 22:17-18). A „mag” természetesen Jézus volt (ApCsel 13:23). Tehát ebben az elképesztő (és bizonyos értelemben nyugtalanító) történetben még inkább kibontakozik a megváltási terv.

A történetnek, ami bizonyára megrázta Ábrahám családját, mély lelki tanulságai vannak. Ábrahám jövője sem egészen világos. Sára meghal a Mórija-hegyi áldozat után (1Mózes 23. fejezet), Izsák pedig még nőtlen.

Ezek után Ábrahám lépéseket tesz, mert biztosítani akarta, hogy „jó” legyen az, ami utána marad. Elrendezi fia házasságát Rebekával (1Mózes 24. fejezet), aki ikerfiúkat szül (1Móz 25:21-23), Ábrahám pedig feleségül veszi Ketúrát, akitől sok gyereke születik (1Móz 25:1-6). Ezen a héten Ábrahám életének záró szakaszát követjük nyomon (1Móz 25:7-11).

MÓRIJA HEGYE

Olvassuk el 1Móz 22:1-12 és Zsid 11:17 verseit! Mi volt a jelentősége ennek a próbának? Milyen lelki tanulságok származnak a meglepő esetből?

1Mózes 22. fejezete klasszikussá vált a világirodalomban, nemcsak teológusokat, hanem filozófusokat és művészeket is megihletett. Az Istentől jövő próba jelentőségét azonban nem könnyű felfogni. Ez az isteni parancs ellentétes az emberáldozatok későbbi bibliai tiltásával (3Móz 18:21) és bizonyosan szembemenni látszott az örök szövetséggel, amit Izsákra vonatkozóan Isten megígért (1Móz 15:5). Mi volt tehát Isten célja azzal, hogy erre szólította Ábrahámot? Miért állította ilyen hatalmas próba elé? A Bibliában a „próba” (héberül *nissáh*) fogalmában két, egymással ellentétes gondolat is benne van. Egyrészt utal az ítéletre, vagyis annak megítélésére, hogy mi van a megpróbált ember szívében (5Móz 8:2; vö. 1Móz 22:12). Viszont Isten kegyelméről is biztosítja azt, aki próba alatt áll (2Móz 20:18-20).

Ebben az esetben egészen odáig viszi Ábrahámot az Istenbe vetett hite, hogy felvállalja a kockázatot: elveszítheti „jövőjét” (az utódait). Mivel azonban bízunk Istenben, kész megtenni, amit az Úr kér tőle, bármennyire nehéz mindezt megérteni. Végtére is mi más lenne a hit, ha nem az, hogy bízunk abban, amit nem látunk és nem is értünk teljesen? A bibliai hitnek továbbá nem is az a lényege, hogy mennyire vagyunk képesek adni Istennek vagy áldozatot hozni érte (noha kétségkívül ennek is van szerepe, lásd Róm 12:1), hanem az, hogy mennyire tudunk bízni benne, mennyire tudjuk elfogadni a kegyelmét, miközben tisztában vagyunk saját méltatlanságunkkal. Ennek az igazságát erősítette meg, ami ezután következett. Valóban sok tanítás rejlik ebben a történetben, ugyanakkor Ábrahámot nem menthette meg az összes jócselekedete, a sok buzgó tette, a fiával bejárt fájdalmas útja, sőt még készséges engedelmessége sem, amikor hajlandó lett volna odaáldozni Istennek önmaga legjavát. Miért nem? Mert maga az Úr rendelte ki a kóst a megkívánt áldozathoz, ami Ábrahám üdvösségének egyetlen reményére, Jézusra mutatott.

Ábrahám akkor bizonyára megértette, mi a kegyelem. Nem Istenért végzett tetteink mentenek meg bennünket, hanem az, amit Isten tesz értünk (Ef 3:8; vö. Róm 11:33), bármennyit is kell Istenért tennünk, ahogyan Ábrahámnak is kellett. Az ő tetteiben ez világosan megmutatkozik (Jak 2:2-23).

Ábrahám és Izsák Mórija-hegyi története mit mond neked a saját hitedről és annak kinyilvánításáról?

ISTEN MAJD GONDOSKODIK

Olvassuk el 1Móz 22:8, 14 és 18 verseit! Hogyan teljesítette Isten azt az ígérését, hogy Ő gondoskodik a megoldásról? Mit rendelt ki?

Ábrahám érdekes választ adott Izsák kérdésére az áldozati állattal kapcsolatban: „Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról” (2Móz 22:8). A héber igei forma valójában úgy is érthető, hogy „Isten önmagát adja bárányként”. A „szerez”, „biztosít”, „ad” jelentéssel bíró ige (*jir'eh lo*) úgy jelenik itt meg, hogy „önmagát adja” jelentéssel is érthető.

Itt bepillantást nyerünk a megváltási terv lényegébe, vagyis abba, hogy maga az Úr szenved, Ő fizeti meg bűneink büntetését.

Olvassuk el Jn 1:1-3 és Róm 5:6-8 verseit! Mi történt a kereszten, aminek előképe volt ez az áldozat a Mórija hegyén? Hogyan világítanak rá erre ezek az ígék?

Jóval a kereszttel előtt, a Mórija hegyén „a szarvánál fogva a bozótban” fennakadt áldozati kos (1Móz 22:13, ÚRK) egyenesen Jézusra mutatott. Ő az, akit „láttak” itt, ahogyan Ábrahám később elmagyarázta: „A hegyen, ahol az ÚR látható volt” (1Móz 22:14, a szerző fordítása). Jézus is utalt Ábrahám prófétai kijelentésére, amikor ezt mondta: „Ábrahám, a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat, látta is, és örült” (Jn 8:56, ÚRK).

„Isten egyrészt Ábrahám lelkébe akarta vésni, hogy az evangélium valóság, másrészt próbára akarta tenni hitét a paranccsal, hogy ölje meg fiát. Azért kellett elviselnie a lelki gyötrelmet e félelmes próba sötét napjaiban, hogy saját tapasztalata által felfogjon valamit abból a hatalmas áldozatból, amelyet a végtelen Isten hoz az ember megváltásáért” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 120. o.).

Az itt történtek mennyiben segítenek jobban megérteni a kereszttel lényegét, azt, hogy Isten mit szenvedett értünk? Milyen válaszra készítsen ez bennünket?

SÁRA HALÁLA

1Móz 22:23 versében olvashatunk Rebeka születéséről. Ez a kitétel előre mutat Izsák és Rebeka későbbi házasságára (1Mózes 24. fejezet). A Sára haláláról és temetéséről szóló beszámoló (1Mózes 23. fejezet) pedig Ábrahám és Ketúrá házasságkötése előtt található (1Móz 25:1-4).

1Mózes 23. fejezete értelmében milyen szerepe volt Sára halálának és temetésének annak az ígéretnek a teljesezésében, amit Isten Ábrahámnak tett?

Sára halálát az Írás az Izsákkal kapcsolatos áldozat története után említi, sejtetve, hogy milyen erősen hatott az asszonyra ez az eset, ami majdnem a fia életébe került. Bizonyos értelemben a férjével együtt Sára is „próbába került”, éppen úgy, mint a vándorlások és Ábrahám időnkénti hitbéli visszaesései (1Móz 12:11-13) idején.

Nem világos, mennyit tudott meg Sára az esetről később, de arra következtethetünk, hogy végül meghallott mindent. Nem olyan nő volt, aki a fontos vagy őt bántó kérdésekben csendben maradt volna (vö. 1Móz 16:3-5; 18:15; 21:9-10). Fizikai jelenléténél a drámai eseménytől való távolléte, hallgatása, sőt még a halálának ideje is beszédesebb azzal kapcsolatban, hogy mennyire fontos volt a cselekmény szempontjából. Ábrahám idős korának említése (1Móz 24:1) mellett az ő idős korára tett utalás (1Móz 23:1) is személyének fontosságát mutatja. Valójában Sára az egyetlen nő, akinek az életkorát megtaláljuk az Ószövetségben, ami azt is jelezheti, hogy része volt a történetnek, miután az lezajlott. Nem a haláláról, hanem a temetési helyének megvásárlásáról szól a fejezet nagy része, ami az ígéret földjével való kapcsolatát emeli ki.

Az Írás konkrétan megnevezi, hogy Sára „*Kánaán földjén*” (1Móz 23:2, ÚRK) halt meg. Ez szintén azt emeli ki, hogy a halála is kötődik Istennek a földre vonatkozó ígéretéhez. Ábrahám klánjából ő az első, aki az ígéret földjén halt meg és ott is temették el. A pátriárka úgy utal magára, mint aki „*idegen és jövevény vagyok közöttetek*” (1Móz 23:4), majd pedig Hét fiaival érvel, ragaszkodik hozzá, hogy fizessen. Ez is mutatja, hogy nem csupán a temetési hely megvásárlására gondolt, hanem arra, hogy végleg letelepedjen azon a vidéken.

1Móz 23:6 verse szerint milyen híre volt Ábrahámnak? Miért lényeges ez abból a szempontból, amire az Úr elhívta?

FELESÉG IZSÁKNAK

Sára halála után 1Mózes 24. fejezete közli Izsák házasságának történetét, és van kapcsolat a két esemény között.

Olvassuk el 1Mózes 24. fejezetét! Miért tartotta ennyire fontosnak Ábrahám, hogy a fiának ne kánaáni felesége legyen?

Ábrahám meg akarta szerezni a földet, hogy eltemethesse Sárát, mivel Isten megígérte neki, hogy a leszármazottaié lesz az vidék. Ragaszkodott ahhoz is, hogy Izsák ne az ígért földjén kívül telepedjen le (1Móz 24:7). Izsák a feleségét Sára sátrába vitte be, Rebeka pedig megvigasztalta őt „*anyja halála után*” (1Móz 24:67), mindez visszamutat Sára halálára és érzékelteti Izsák fájaldalmát édesanyja elvesztése miatt. A történet tele van imádságokkal és imakérések teljesülésével, bőséggel találunk benne tanulságokat az isteni gondviseléssel és az emberi szabadsággal kapcsolatban. Ábrahám szavaival kezdődik, amikor megesketi szolgáját „*az Úrra, a mennynek és a földnek Istenére*” (1Móz 24:3, ÚRK). Először is elismeri, hogy Isten a Teremtő (1Móz 1:1; 14:19), ami közvetlenül hat az utódainak, beleértve magának a Messiásnak a születésére.

Az „*Angyala*” és „*Az Úr az égnek Istene*” (1Móz 24:7) kifejezések arra az esetre utalnak vissza, amikor az Úr Angyala lejött a mennyből megmenteni Izsákot a haláltól (1Móz 22:11). A világmindenséget irányító Isten, az Úr Angyala, aki közbelépett Izsák megmentéséért, Ő vezeti majd a lépéseiket a házasság kérdésében is. Ábrahám azonban fenntartja annak a lehetőségét, hogy a nő esetleg nem fogadja el Isten hívását. Isten mindenható, mégsem kényszeríti engedelmességre az embereket. Az a terve, hogy Rebeka kövesse Eliézert, de a lánynak megmarad a választási szabadsága. Vagyis megvolt a lehetősége, hogy nem akar elmenni, és abban az esetben nem kényszerítették volna. Itt egy újabb példáját látjuk a hatalmas titoknak, hogy Isten szabad akaratot, választási szabadságot adott nekünk, embereknek, amit nem fog eltíporni (ha megtenné, nem létezne szabad akarat). És mégis, az emberi szabad akarat ellenére, még ha szabad akaratukkal szörnyű döntéseket hoznak is meg az emberek, bízhatunk abban, hogy végül Isten szeretete és jósága fog diadalmaskodni.

Miért vigasztaló a tudat, hogy bár nem minden Isten akaratából történik, Ő mégis kézben tartja az eseményeket? Hogyan bizonyítják ezt olyan próféciaik, mint például Dániel 2. fejezete?

FELESÉG ÁBRAHÁMNAK

Olvassuk el 1Móz 24:67–25:8 szakaszát! Mi a jelentősége Ábrahám élete utolsó eseményeinek?

Sára halála után Ábrahám újból megnősült. Izsákhhoz hasonlóan ő is megvigasztalódott Sára elvesztését követően (1Móz 24:67). Felesége emléke bizonyára élénken élt a pátriárkában, mint ahogyan a fiában is. Az új asszony kiléte azonban homályban marad. A krónikás Ketúrá fiait egy kategóriába helyezi Hágáréval, Ketúrá nevének említése nélkül, ami azt sejtetheti (amint némelyek felvetik), hogy Ketúrá valójában Hágár, de ezt egyszerűen nem tudhatjuk. Az is jelentőségteljes, hogy Ábrahám éppen úgy bánik Ketúrá fiaival, mint Hágáréval: elküldi őket, hogy elejét vegye bármiféle lelki befolyásnak és Sárától született fiát világosan megkülönböztesse a többitől.

„Ábrahám mindazt, amije volt, Izsáknak adta” (1Móz 25:5, ÚRK), míg az ágyasoktól származó fiainak „ajándékokat adott” (1Móz 25:6, ÚRK). Az „ágyas” meghatározás arra is utalhat, hogy Ketúrá státusza is megegyezett Hágáréval. Amennyiben Ketúrá valóban Hágár, ez is magyarázata lehet a Ketúrá-Hágárral kötött házasság előzményeként a Sára emlékére utaló burkolt célzásnak. 1Móz 25:1-4 és 12-18 versei felsorolják Ábrahámnak a Ketúrától született fiait, valamint Izmael gyermekeit. Valószínűleg azért jegyzi fel ez a szakasz a nemzetségi táblázatot Ábrahámnak a Ketúrával kötött házassága után, akitől hat fia született, szemben a másik két fiával (Izsákkal és Izmaellel), hogy azonnali bizonyítékát adja az isteni ígéretnek, miszerint Ábrahám sok nép atyja lesz.

A második felsorolás Izmael utódairól szól, akik szintén tizenkét törzset alkottak (vö. 1Móz 17:20), mint ami Jákób esetében is megtörténik (1Móz 35:22-26), bár Isten természetesen Izsák leszármazottainak tartja fenn a szövetségét (1Móz 17:21). Ezt a pontot a Szentírás igen világosan leszögezi.

Ábrahám halálhíre (1Móz 25:7-11) beékelődik a két nemzetségi táblázat közé, ami szintén Isten áldását tanúsítja. Bemutatja annak az ígéretnek a teljesedését, amit Isten sok évvel korábban adott Ábrahámnak, miszerint „jó vétségben” (1Móz 15:15) fog meghalni, „betelve az élettel” (vö. Préd 6:3).

Az Úr megtartotta kegyelmes ígéreteit, amelyeket hűségese szolgáljának, Ábrahámnak adott, akinek a hitét a Szentírás nagyszerű mintaként állítja eléünk, mint ami a hit általi megváltás talán legjobb példája az Ószövetségben (lásd Róm 4:1-12).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ábrahám kivételes próféta volt, akinek Isten elmondta a terveit (1Móz 18:17). Emberi szférájába belépve bizonyos mértékig megismertette vele a Fia áldozatán alapuló megváltási tervet.

„Izsák előképe volt Isten Fiának, aki áldozatot vállalt a világ bűneiért. Isten meg akarta értetni Ábrahámmal az ember megváltásának evangéliumát. Hogy ezt valóságossá tegye számára és a hitét is megpróbálja, szeretett fiának, Izsáknak a feláldozására kérte. Azt a célt szolgálta Ábrahám minden szívfájdalma és gyötrelme, amit a sötét és rettenetes megpróbáltatás alatt kiállt, hogy mélyen a gondolataiba vésődjön az elbukott ember megváltásáért hozott terv. Saját tapasztalatából kellett megértenie a végtelen Isten kimondhatatlan önmegtagadásának hatalmas voltát, amikor meghalni engedte saját Fiát, hogy az embert az örök pusztulástól megmentse. Nem lehetett volna nagyobb lelki gyötrelme Ábrahám számára annál, mint amit kiállt, amikor engedelmesen válaszolt a fia feláldozására szólító isteni parancsra” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 3. köt. 369. o.).

„Ábrahám megöregedett és a rövidesen bekövetkező halálára gondolt. Még egy feladata volt, biztosítani az ígéret teljesedését utódai számára. Isten Izsákot választotta ki, hogy kövesse atyját Isten törvényének megtartójaként és a választott nép atyjaként. De Izsáknak még nem volt felesége. Kánaán lakói bálványimádók voltak, és Isten megtiltotta, hogy házasságra lépjen velük, tudva, hogy az ilyen házasság hitehagyáshoz vezet. A pátriárka féltette fiát a környezet rossz befolyásától... Ábrahámnak nagyon fontos volt, hogy kit választ fiának feleségül. Olyan nővel akarta összeházasítani, aki nem fordítja el Istentől.... Izsák, bízva atyja bölcsességében és szeretetében, örömmel hagyta rá ezt. Hitt abban is, hogy Isten fogja irányítani a választást” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 135. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) A csoportban beszéljünk arról, hogy Ábrahám kész lett volna feláldozni Izsákot. Próbáljuk meg elképzelni a hitét, ami a leírásból árad! Mi a lenyűgöző, ugyanakkor zavaró is a történetben?
- 2) Mi a helyzet a szabad akarat? Szabad akarat nélkül miért nem volna semmi értelme a hitnek? A szabad akarat milyen példáit találjuk meg a Bibliában? Hogyan teljesül végül Isten akarata az emberek rossz döntései ellenére is?

MÉRY KATALIN: ÖREGEDŐ NAPOK

... régen úgy véltem,
öregségemre
kevesebb öröm
hull az ölembe.
Pedig hát bontok
most is levelet,
árad belőlük
a szív, szeretet!
... múlik a reggel,
sietni nem kell,
Bibliám mellett
vár rám a Mester!

A csaló Jákób

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 11:1-9; 25:21-34; 28:10-22;
29:1-30; 30:25-32

„Ézsau pedig így szólt: Nem méltán hívják-e Jákóbnak? Immár két ízben csalt meg engem: elvette elsőszülöttségemet, most pedig áldásomat vette el. Majd ezt mondta: Nem tartottál-e nekem is valami áldást” (1Móz 27:36, ÚRK)?

Most folytassuk Izsáknak, a csodagyermeknek, a megígért mag egyik ősatyjának a családi történetét, ami nem indul különösen jól! Fia, Jákób jellemhibája megmutatkozik a testvérek közötti rivalizálásban, először az elsőszülöttségi jog (1Móz 25:27-34), majd pedig ebből következően Izsák áldásának elnyerése miatt (1Mózes 27. fejezet).

Jákób becsapta az apját, így szerezte meg az áldást a bátyja helyett, ezért menekülnie kell, hogy az életét mentse. Számkivettségében Isten megszólítja Bételben (1Móz 28:10-22). A későbbiekben a csaló Jákób maga is becsapások elszenvetője lesz. Ráhel helyett, akit szeretett (1Mózes 29. fejezet), annak nővére, Lea lesz a felesége, majd pedig tizennégy évig kell dolgoznia a feleségeiért.

Jákób azonban Isten áldásait is tapasztalta, mert számkivettsége idején tizenegy fia születik és Isten megszaportja gajdonát.

Tehát ebben a történetben egyebek mellett láthatjuk, hogy ilyen vagy olyan módon Isten teljesíti a szövetségi ígéreteit, bármennyiszer is kudarcot valának a hozzá tartozók.

JÁKÓB ÉS ÉZSAU

1Móz 25:21-34 alapján hasonlítsuk össze Jákób és Ézsau személyiségét! Mely tulajdonságai miatt volt Jákób eleve méltó Izsák áldására?

Amint tudjuk, Jákób és Ézsau már az anyjuk méhében is különbözött és küzdöttek is egymással. Ézsauról azt olvassuk, hogy kemény ember volt, vadász, aki a mezőket járta, Jákób pedig „szelídnek” mutatkozott, a sátorban ült és gondolkodott. A héber *tám* szónak itt az a fordítása, hogy „szelíd”, de ugyanezt a kifejezést olvassuk Jóbra és Nóéra vonatkozóan is. Jób esetében a fordítása „feddhetetlen” (Jób 1:8), Nóéval kapcsolatban pedig „tökéletes” (1Móz 6:9).

Életük további szakaszában egyre jobban megnyilvánult a két testvér jellembeli különbözősége (1Móz 27:1-28:5). Egyszer, amikor Ézsau fáradtan és éhesen tért haza, Jákób lencsét főzött neki. Ézsau számára az étel azonnali, látható, fizikai élvezete - „most azonnal” (1Móz 25:31, ÚRK) - fontosabb volt, mint az elsőszülöttségi joghoz kapcsolódó jövőbeli áldás (vö. Zsid 12:16-17). „Az Ábrahámnak tett és fiának megerősített ígéretetek álltak Izsák és Rebeka vágyainak és reményeinek középpontjában. Ézsau és Jákób jól ismerte ezeket az ígéreteket. Arra tanították őket, hogy az elsőszülöttségi jogot nagyon fontos dolognak tartsák, mert az nemcsak világi javak öröklését foglalta magában, hanem kiemelkedő lelki értékeket is. Az elsőszülöttségi jog birtokosa volt a család papja és tőle származott a világ Megváltója” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 141-142. o.).

Bátyjával ellentétben Jákóbnak a jövőbeli lelki áldás jelentősége számított igazán. Később anyja ösztönzésére (lásd 1Mózes 27. fejezet) kifejezetten és szándékosan megtéveszti az apját, sőt a család érdekében még „*az Úr, a te Istened*” (1Móz 27:20) nevet is kimondja. Ilyen szörnyű becsapással akarta megszerezni azt, amit jónak tartott.

Tragikusak lettek a következmények, a már addig is diszfunkcionális család életében a helytelen működés újabb rétegeit képezték.

Jákób valami jó, értékes, csodálatra méltó dolog után vágyakozott (különösen a bátyja hozzáállásához képest), csak hogy csaláshoz, hazugsághoz folyamodott annak megszerzése érdekében. Hogyan kerülhetjük el, hogy mi is hasonló csapdába essünk: valami rosszat tegyünk azért, hogy „jó” történjen?

JÁKÓB LÉTRÁJA

Amint Ézsau értesül róla, hogy Jákób megszerezte az atyai áldást, felméri, hogy testvére csaló módon kitérta (1Móz 27:36), ezért meg akarja ölni (1Móz 27:42). Rebeka aggódik és igyekszik elejét venni a bűnténynek, ami mindkét fiára nézve végzetes volna (1Móz 27:45). Ezért Izsák támogatásával (1Móz 28:5) azt javasolja Jákóbnak, hogy meneküljön az ő családjához (1Móz 27:43). Útközben Jákób Istent látja álmában egy helyen, amit úgy nevez el, hogy Bétel, „Istennek háza” (1Móz 28:17). Egy fogadalmat tesz ott.

Vessük össze 1Móz 28:10-22 és 11:1-9 szakaszát! Bétel hogyan különbözik Bábeltől? Milyen tanulságot szűrhetünk le az Istennel való kapcsolatlunkat illetően, ha Jákób bételi tapasztalatát szembeállítjuk a Bábelnél történetekkel?

Álmában Jákób különös létrát lát, ami Istenhez kötődik. A héber *nácab* ige a létrára vonatkozóan azt jelenti, hogy „felállítva” (1Móz 28:12), míg az Úr esetében az a fordítása, hogy „áll” (1Móz 28:13), mintha a létra és az Úr egy volna.

A létra a bábeli kísérlethez kapcsolódik, hogy felérjenek a mennybe. Hasonlóan a Bábel tornyához kötődő tervekhez, a létra felér „az ég kapujáig”. Bábel tornya az Istenhez való felérést célzó emberi próbálkozást jelképezi, a bételi létra viszont azt érzékelteti, hogy nem emberi erőből, hanem csak úgy juthatunk el Istenhez, ha Ő jön le hozzánk.

A „kő”, amire Jákób lehajtotta a fejét és ahol álmodt látott, *bét-’Él*, azaz „Istennek háza” (1Móz 28:17 vö. 22. verssel) szimbólumává lesz, ami a templomra, a szentélyre, Istennek az emberiség megváltásáért folyó tevékenységére mutat.

Jákób azonban nem korlátozta lelki és misztikus dolgokra Isten iránti imádatának és a történetek miatti csodálatának kifejezését, hanem konkrét módon, láthatóan is reagálni akart. Elhatározta, hogy „tizedet” ad Istennek, nem mintha így próbálná elnyerni az áldását, hanem válaszként az Istentől már megkapott, kegyelmes ajándékára. Itt ismét találkozunk a tized fogalmával, már jóval Izrael népének felemelkedése előtt.

Olvassuk el újból 1Móz 28:22 versét! Mindannak „tizedét” odaigérte, amit Isten ad neki (1Móz 28:22). Milyen fontos tanulságot szűrhetünk le a tizeddel kapcsolatban Jákób szavaiból?

A CSALÓT BECSAPJÁK

Olvassuk el 1Móz 29:1-30 szakaszát! Hogyan és miért engedett Isten tetter Lábán csalásának? Mit tanult ebből Jákób?

Úticélját elérve – talán célzasként az Isten jelenlétét jelképező bételi kőre (1Móz 28:18-19) – egy kő az első, amit Jákób meglát. Végül is ez ad majd alkalmat neki arra, hogy szóba elegyedjen Ráhellal. Meghallja az ott várakozó pásztoroktól, hogy éppen Ráhel jön megitatni a juhokat, ezért javasolja nekik, hogy hengerítsék el a követ, amire azonban ők nem hajlandók. Ez lehetőséget teremt számára, hogy ő maga tegye ezt meg, így mutatkozik be Ráhelnek (1Móz 29:10-11).

Ráhel szalad a családjához a hírekkel. Az első találkozás meghatározó lett: „Megerette azért Jákób Ráheld” (1Móz 29:18, ÚRK), annyira, hogy a hét év, ameddig Lábánnál dolgozott érte, „csak néhány napnak” tűnt számára (1Móz 29:20).

Csakhogya a hét év végén Jákóbot becsapják. Az esküvő éjjelén Leát, az idősebb lányt, nem pedig Ráheld találja az ágyában. Lábán az ünnep mozgalmasságát és a férfi erős érzelmeit, sebezhetőségét kihasználva tudta véghezvinni ravasz cselofogását. Érdekes, hogy Jákób ugyanazt a szógyököt használja a „csalásra” (1Móz 29:25), mint amivel Izsák jellemezte azt, ahogyan Jákób vele és a bátyjával elbánt (1Móz 27:35).

Figyeljük meg, ezt a gondolatot tükrözi a bosszú törvénye (*lex talionis*) is: „Szemet szemért, fogat fogért” (2Móz 21:24; vö. 1Móz 9:6), arra kényszerítve az elkövetőt, hogy ő is hasonlótl éljen át, mint az áldozat, vagyis az elkövetőre is az vár, mint amit az áldozat elszenvedett. Így amit Jákób mással tett, azt most ellene követték el.

Jákób ekkor megtudja, hogy mit jelent csalás áldozatává válni. Ironikus, hogy Isten Jákóbot a csalása miatt Lábán csalása által tanítja móresre. Jákób, a „csaló” (1Móz 27:12) tisztában volt azzal, hogy mit jelent a csalás, de meglepődik, amikor ő is az áldozata lesz. Felteszi a kérdést: „Miért csaltál meg engem” (1Móz 29:25)? Ebből is kitűnik, hogy átérezte, milyen rossz, ha becsapják az embert.

A csaló Jákóbot is becsapták. Hogyan tanulhatunk meg akkor is bízni Istenben, amikor nem történik igazságtétel, amikor büntetlen marad, aki rosszat tesz, vagy amikor ártatlanok szenvednek?

A CSALÁD ÁLDÁSA

Jákób számára a száműzetésének utolsó hét éve teher volt, bár ezek bizonyultak a legtermékenyebb éveinek. Ekkor született meg tizenkét gyermeke közül tizenegy, akik azután Isten népének ősatyjai lettek.

Jákób történetének ez a központi szakasza (1Móz 25:19-35:26), és azzal a kulcskifejezéssel kezdődik és végződik, hogy Isten „megnyitotta méhét”, először Leára (1Móz 29:31), majd pedig Ráhelre (1Móz 30:22) utalva. E kijelentés után minden alkalommal születés következik, annak bizonyítékául, hogy a gyermekek Isten csodálatos közbelépésének eredményeként jöttek a világra.

Olvassuk el 1Móz 29:31-30:22 szakaszát! Hogyan kell ma értenünk az ebben a szakaszban foglaltakat?

Isten megnyitotta Lea méhét, fia született, Rúben. Ebben a névben benne van a *rá'áh* (látni) ige. Mivel Isten látta, hogy Jákób nem szereti Leát (1Móz 29:31), ez a gyermek kárpótolta az asszonyt fájaldalmáért és szenvedéséért.

A második fiúnak a Simeon nevet adja, amiben benne van a *sáma'* (meghallotta, meghallgatta) ige, mivel Isten „meghallotta” (*sáma'*) fájaldalmának mélységét, megalázó voltát, ezért megszánta (1Móz 29:33), ahogyan ez Hágár esetében is történt. Lea fiának, Simeonnak a neve emlékeztet Hágár fiáéra, Izmaelére is, ami azt jelenti, hogy „Isten meghallgat” (lásd 1Móz 16:11). Amikor megszületik Lea negyedik fia, Júdának nevezi, aminek a jelentése: „hálaadás”. Lea ekkor már nem utal a fájaldalmára, sem az áldására, csak Istenre figyel, dicsőíti az Urat kegyelméért.

Furcsamód Isten csak azután „emlékezik meg” Ráhelről és nyitja meg a méhét (1Móz 30:22), hogy Lea nem szült újból. Ráhelnek, a szeretett feleségnek hét évet kellett várnia a házassága után és tizennégy évet Jákóbbal való eljegyzése után, hogy megszülessen az első fia (1Móz 29:18, 27; vö. 30:25). A gyereknek a József nevet adta, kifejezve, hogy „Elvette [’ásap] Isten a gyalázatomat” és „Adjon [jásap]... másik fiút is” (1Móz 30:23-24, ÚRK). Bármennyire helytelen volt is több tettük, még ha nem is helyezte azokat Isten, képes volt felhasználni a történeteket arra, hogy egy népet teremtsen Ábrahám magvából.

Az emberi gyengeségek és hibák ellenére Isten szándéka megvalósul a mennyben és a földön is. Hogyan mutatja be ez a történet is ezt?

JÁKÓB ELINDUL

Jákób, aki becsapta az apját és a bátyját, hogy megszerezze az elsőszülöttségi jogot és csalás útján kapta meg az áldást, amit Izsák az idősebb fiának akart adni, ebben a történetben passzív maradt Lábánnal kapcsolatban, hűségesen szolgált. Tisztában volt vele, hogy az apósa becsapta, de eltűrte. Figyelembe véve a természetét, nehéz megérteni a passzivitását. Lázadhatott volna, vagy legalább ellenállhatott volna Lábánnak, vagy alkut köthetett volna vele, mégsem tette. Egyszerűen belement abba, amit Lábán mondott, bármennyire méltánytalan volt is az egész.

Ráhel első fia, József születésekor azonban Jákób a Lábánnál töltött „szolgálatát” tizennegyedik évébe ért (1Móz 30:26), és azt tervezte, hogy otthagyja Lábánt, visszatér az ígért földjére. A saját családjáról is gondoskodni akart (1Móz 30:30).

Mi történik 1Móz 30:25-32 verseiben? Hogyan érvelt Jákób? Mi volt Lábán válasza?

Igen hosszú kitérő lett ez Jákób számára, aki már régen elkerült otthonról. Bizonyára nem az volt az eredeti szándéka, hogy ilyen sokáig távol legyen a hazájától, de az események évekig hátráltatták. Ekkor azonban ideje volt hazatérni, ráadásul milyen nagy családdal!

Jákób nem rá valló engedékenysége sejteti, hogy megváltozhatott, megértette a hit leckéjét. Isten jelzésére várt, hogy elinduljon. Csak azután döntötte el, hogy hazatér, amikor Isten szólt hozzá.

Az Úr úgy mutatkozott be Jákóbnak, mint „Bételnek Istene” (1Móz 31:13, ÚRK). Megparancsolta neki, hogy Lábán házat hagyja ott és térjen vissza a „szülőföldjére”, ugyanazokat a szavakat mondta, amelyekkel egykor kihívta Ábrámot a „földjéről” (1Móz 12:1).

Jákób abból is érezte, hogy ideje indulnia, ahogyan Lábán fiai viszonyultak hozzá, de maga Lábán is (1Móz 31:1-2). „Jákób már régen otthagyta volna ravasz rokonát, ha nem félt volna az Ézsauval való találkozástól. Most úgy érezte, hogy Lábán fiai miatt van veszélyben, akik az ő gazdagságát sajátjuknak tartva talán megkísérlik erőszakkal megszerezni azt” (Ellen G. White: *Patriarkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 154. o.).

Ezért hát fogta a családját, a javait és elindult. Ezzel Isten szövetséges népének nagy családregényében egy újabb fejezet kezdődött.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Isten nem az érdemei miatt, hanem kegyelemből választotta ki Jákóbot, ő azonban keményen dolgozott, hogy megpróbálja kiérdemelni a kegyelmet, ami önmagában ellentmondás. Ha megérdemelte volna, nem lenne kegyelem, hanem cselekedet (lásd Róm 4:1-5), ami az evangéliummal ellentétes. Jákób csak később kezdte megérteni Isten kegyelmének jelentőségét és az Istenben való bizalom lényegét, azt, hogy mit jelent hitből élni, teljesen az Úrra hagyatkozni. Az ambiciózus ember számára fontos tanulsággal szolgál Jákób története: ne törekedj arra, hogy mások kárán juss előre!

„Jákób azt gondolta, hogy csalással megszerezheti az elsőszülöttségi jogot, de csalódott. Majd azt hitte, hogy elveszített mindent, Istennel való kapcsolatát, az otthonát, mindenét, elkeseredett menekült lett belőle. Viszont mit tett Isten? Reménytelen állapotában rátekintett, látta elkeseredését és talált benne valamit, ami majd dicsőséget hoz neki. Látva Jákób állapotát, bemutatta neki a Jézus Krisztust jelképező titokzatos létrát. Ez az ember elveszített minden kapcsolatot Istennel, aki mégis rátekint és beleegyezik, hogy Krisztus áthidalja a bűn okozta szakadékot. Mondhatnánk mi is, hogy vágyodom a menny után, de hogyan érhetném el? Nem látok rá módot. Ezt gondolta Jákób, Isten tehát megmutatta neki a létrát, ami a földet összeköti a mennyel, Jézus Krisztussal. Fel lehet rá kapaszkodni, mert a földön áll, a teteje pedig egészen az égig ér” (Ellen G. White magyarázata, *The SDA Bible Commentary*. 1. köt. 1095. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Figyeljük meg a szent történelem néhány beszámolójában ezeknek az embereknek a jellemét: Izsák, Rebeka, Jákób, Ézsau, Lábán, Ráhel és Lea! Gondoljunk a velük kapcsolatos sok hazugságra, csalásra! Mire következtethetünk ebből általában az emberi természettel és Isten kegyelmével kapcsolatban?
- 2) Jákób történetét olvasva milyen bizonyítékát látjuk annak, hogy idővel érettebbé vált a jelleme, fejlődött?
- 3) Hogyan fenyegethet bennünket is az a veszély, hogy úgy viselkedünk, mint ahogyan Ézsau viszonyult az elsőszülöttségi joghoz? Vagyis mit tehetünk, hogy mindig tudjuk szeretni és értékelni az Istentől kapott világosságot?

KÁRÁSZ IZABELLA: SZERETNÉK VISSZATÉRNI HOZZÁD

(Az Istentől elment ember könyörgése)

Nem akárhogyan,
hanem azzal az imádsággal,
amit nem mondtam el,
szeretnék visszatérni Hozzád...

Nem akármivel,
hanem azzal a könnyű, tiszta úttal,
amit nem jártam még,
szeretnék visszatérni Hozzád!

Nem akármért,
hanem az égnek hívó szózatáért,
amit nem értettem,
szeretnék visszatérni Hozzád!

Nem, nem, nem így!
Hanem úgy, ahogy valaha akartam,
ahogy nem sikerült,
szeretnék visszatérni Hozzád,

mint ki sose ment el,
hanem MINDENKOR orcádat imádta,
akaratom szerint!
... Szeretnék visszatérni Hozzád...

Jákób - Izrael

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 32:22-31; 33; 34:30-35:29;
Jeremiás 30:5-7; Hóseás 12:3-4

„Erre azt mondta: Nem Jákóbnak hívnak ezután, hanem Izráelnek, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél” (1Móz 27:36, ÚRK).

Folytatódik Jákób családi drámája, jó és rossz dolgokkal. Mégis mindenben meglátszik Isten keze és a szövetségi ígéretekhez való hűsége.

Ezen a héten tovább foglalkozunk Jákóbbal, aki ekkorra elhagyta Lábánt és szülőföldje felé vette az irányt. Ézsau elé kell majd állnia, aki hűtlen családja áldozata lett. Vajon mit fog tenni vele mélységesen megbántott testvére?

Jákób szerencséjére, a jövőtől való félelmei között ismét megjelent neki atyái Istene, méghozzá egy olyan eseménnyel, amit később úgy neveztek, hogy „Nyomorúság ideje... Jákóbnak” (Jer 30:5-7), vagy Jákób küzdelmének éjszakája. Azon az éjjelen a csaló Jákóbból Izrael lesz. Új név, új kezdettel, ami majd a róla elnevezett nép létrejöttéhez vezet.

Vagyis a történetek ellenére a Szentírás azért beszéli el a pátriárkák és családjuk eseteit, hogy bemutassa Isten hűségét: beteljesíti, amit ígért, annak ellenére véghezviszi tervét, hogy a népe időnként csak hátráltatni látszik kijelentései teljesedését.

AKI ISTENNEL KÜZDÖTT

Lábántól való távozása után nem sokkal Jákób újabb tapasztalatot szerez Istennel. Meghallja, hogy közeleg a bátyja, Ézsau, és „*négyszáz férfi van vele*” (1Móz 32:6). Jákób buzgón imádkozik az Úrhoz, noha tudja: „*Méltatlan vagyok mindarra a hűségre és szeretetre, amiben szolgálodat részesítetted*” (1Móz 32:11, RÚF, Károliban 10. vers). Valóban jobban megértette a kegyelem lényegét.

Hogyan felelt neki az Úr?

Olvassuk el 1Móz 32:22-31 és Hós 12:3-4 verseit! Mi a lelki jelentősége ennek a lenyűgöző történetnek?

Érthető Jákób kétségbeesése a várható események miatt és azután, hogy minden tőle telhetőt megtett a családja védelme érdekében. Letáborozik éjszakára, majd egyszer csak megtámadja „*egy férfiú*” (1Móz 32:24). A héberben ennek a szónak lehet olyan másodlagos jelentéstartalma, ami Isten jelenlétét sejteti (lásd Ézs 53:3). Dániel a mennyei papra, Mihályra vonatkoztatva használta ezt a kifejezést (Dán 10:5), Józsué pedig ezzel mutatta be azt, aki „*az Úr seregének fejedelme*” (Józs 5:13-15), vagyis maga az Úr, JHVH.

Tusakodás közben Jákób előtt bizonyára nyilvánvalóvá vált, hogy magával Istennel küzd, amint a szavaiból is kitűnik: „*Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet*” (1Móz 32:26). Tiszta erejéből Istenbe kapaszkodott, semmiképpen nem akarta elengedni, ami mutatja, mennyire vágyott a megbocsátásra és arra, hogy helyreálljon a viszonya Istennel.

„Ekkor világosan Jákób elé tárult, hogy mi volt az a hiba, ami bűnéhez, az elsőszülöttségi jog csalás általi megszerzéséhez vezetett. Nem bízott Isten ígéreteiben, hanem a saját erőfeszítéseivel akarta elérni azt, amit Isten a maga idejében és módján valósított volna meg” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 158. o.).

Megváltoztatott neve lett a bizonyítéka annak, hogy bocsánatot nyert. Régi neve a bűnére emlékeztette, az új pedig a győzelmére. „*Nem Jákóbnak [csalónak] hívnak ezután - mondta az Angyal -, hanem Izráelnek, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél*” (1Móz 32:28, ÚRK).

Milyen tapasztalatod volt már az Istennel való küzdéssel? Mit jelent ez? Miért szükséges alkalmanként ilyen tapasztalatot szerezni?

A TESTVÉREK TALÁLKOZÁSA

Jákób elindul Peniél-től (Isten arca), az Istennel szerzett tapasztalata helyéről (lásd 1Móz 32:30), hogy találkozzon a testvérel. Húszévnyi távollét után Jákób látja, hogy bátyja négyszáz emberrel közeleg (1Móz 33:1). Aggódik, ezért felkészíti magát és a családját arra, hogy bármi megtörténhet.

Olvassuk el 1Mózes 33. fejezetét! Mi a kapcsolat aközött, hogy Jákób látja Isten arcát Peniélnél, majd látja a testvére arcát is? Mire utal ez a kapcsolat az Istennel és a „testvéreinkkel” (bárkivel) való viszonyunkat illetően?

Jákób hétszer meghajol a bátyja előtt (1Móz 33:3), akit többször is úgy szólít, hogy „*az én uram*” (1Móz 33:8, 13, 15), önmagáról pedig ezt mondja: „*a te szolgád*” (1Móz 33:5; vö. 32:4, 18, 20). Fontos, hogy Jákób hétszeres meghajlásában apja hét áldása visszhangzik (1Móz 27:27-29). Továbbá, amikor meghajol, konkrétan az ellentétét mutatja annak, amivel apja megáldotta: „*Népek szolgáljanak neked*” (1Móz 27:29, ÚRK).

Mintha az lenne Jákób szándéka, hogy visszaadjon testvéreinek mindent, amivel tartozik, visszaadja neki a tőle ellopott áldást (lásd 1Móz 33:11). Amikor Ézsau meglátta öccsét, annak ellenére, amitől Jákób tartott, oda-szaladt hozzá, és ahelyett, hogy megölte volna, „*megcsókolta, és sírtak*” (1Móz 33:4, ÚRK). „*...a te arcodra úgy nézek, mintha Isten arcát látnám*” (1Móz 33:10, ÚRK) – mondta később Jákób Ézsauinak, és különös szavainak az volt az oka, hogy megértette: Ézsau megbocsátott neki. 1Móz 33:10 versében a héber *rácáh* (gyönyörködik, örömet leli) szó az Istennek „*tetsző*” vagy általa „*elfogadott*” áldozatra vonatkozó teológiai kifejezés, ami ennél fogva az isteni bűnbocsánatot is jelenti (3Móz 22:27; Ám 5:22).

Jákób tapasztalta Isten megbocsátását Peniélnél, ahol Isten arcát látta, és ez a tapasztalata most megismétlődött, mivel a bátyja is megbocsátott neki. Erre is úgy utalt, mintha Isten arcát látta volna. Jákób megélt a második peniéli tapasztalatát, amire az első készítette fel. Megbocsátott neki Isten és megbocsátott a fivére is. Ekkor bizonyára minden eddiginél jobban megértette, hogy mit jelent a kegyelem.

Mit tanultunk már meg a kegyelemről abból, hogy mások (nem csak az Úr) megbocsátottak nekünk?

DINA ESETE

Miután Jákób kibékült a testvérével, békében le akart telepedni Kánaán földjén. A *sálem* (bántás nélkül, 1Móz 33:18) a *sáalom* szóból ered, ami azt jelenti, hogy „békesség”, és először itt jellemzi Jákób útját.

Miután megvásárolt egy földterületet az ott lakóktól (1Móz 33:19), felállított egy oltárt, ami tanúsította a hitét és azt, hogy tudja, valójában mindenben az Úrtól függ. A bemutatott áldozatok istentiszteleti cselekmények voltak.

Életében ekkor szembesült Jákób-Izrael először a letelepedéssel járó bajokkal. Megpróbált helyet találni magának a kánaániak között, mint ahogy egykor Izsák tette Gérárban, Abimélekkel tárgyalva (1Móz 26:1-33).

Olvassuk el 1Mózes 34. fejezetét! Mi történt, ami felborította a tervét, hogy békében lakozhat ott?

A szörnyű történet esete kiemeli a szereplők jellemének és tetteinek kétes voltát. A kéjvágó Sikem erőszakot tett Dinán, de azt a jellemzést is olvassuk róla, hogy őszintén megszerette a lányt és helyre akarta hozni a dolgokat. Még arra is hajlandó volt, hogy alávesse magát a körülmetélés szövetségi rítusának.

Simeon és Lévi, akik Isten és a parancsolatok védelmezőinek tüntetik fel magukat, ellenzik a kánaániakkal való vegyesházasságot (3Móz 19:29), közben hazugsághoz és becsapáshoz folyamodnak (1Móz 34:13), vérontásra, zsákmányszerzésre készen (1Móz 34:25-27). A tetteik elítélendőek (miért nem csak a vétkest büntették meg?), ráadásul igen sok probléma is származhatott belőlük.

Jákóbot csak a béke érdekli. Amikor beszámolnak neki arról, hogy a lányát megerőszakolták, nem mond semmit (1Móz 34:5). Miután pedig értesült a fiai tettéről, a következmények miatt nyíltan megrója őket: „*Meghábóritotatok engem, és utálatossá tettetek e föld lakói előtt, a kánaániak és a perizziek előtt. Én csak kevesedmagammal vagyok, és ha összegyűlnek ellenem, leváganak, és elvesztenek engem, egész házam népével együtt*” (1Móz 34:30, ÚRK).

A történetekben újból és újból csalást és becsapást látunk, de kedves, jó tetteket is. Mit árul ez el az emberi természetről?

ELTERJEDT BÁLVÁNYIMÁDÁS

Olvassuk el 34:30–35:15 szakaszát! Milyen tanulságot találunk ebben a történetben az igaz istentisztelettel kapcsolatban?

Jákób panaszkodott, mert megromlott a kánaániakkal való békessége, majd megdorgálta két fiát (1Móz 34:30). Közvetlenül ez után Isten mondta neki, hogy induljon el Sikemből, térjen vissza Bételbe és újítsa meg a szövetséget. Valóban az Úr mondta neki, hogy amint odaér, építsen oltárt. Az Írás feljegyzése szerint közvetlenül Isten parancsa után Jákób meghagyja a házanépének, hogy tegyék ki a kánaáni bálványokat, amelyeket Sikem városából zsákmányoltak, meg a házi bálványokat is, amelyeket Ráhel lopott el otthonról (1Móz 31:19, 32). Ez is döntően fontos az Istennel kötött szövetség szempontjából.

Jákób Isten iránti elkötelezettsége dacára addig megtartották ezeket a bálványokat, sőt valószínűleg imádták is azokat. A kánaáni befolyástól való szabaduláshoz az még nem volt elég, hogy Jákób elhagyja Sikemet, meg kellett szabadulniuk a táborban és az emberek szívében lévő bálványoktól is.

A bűnbánat folyamata többet jelent annál, hogy az ember fizikailag elmegy egyik helyről a másikra vagy egyik egyházból átmegy egy másikba. Ennél fontosabb az, hogy Isten kegyelméből igyekezzünk megtisztítani a szívünket a bálványimádástól, akárhol is éljünk, hiszen szinte bármit a bálványunkká tehetünk.

Jákób engedelmeskedik Istennek, a parancsolata szerint jár el, ezután Isten közbelép. „Isten rettentése” (1Móz 35:5, ÚRK) miatt a környező népek nem merik megtámadni őket. „Jákób és a vele levő egész sokaság” (1Móz 35:6, ÚRK) ekkor készen állt Isten imádatára, ami azt is sejteti, hogy helyreállt a családi egység. Jákób Él-Bételnek nevezi el azt a helyet, az álma emlékére, amelyben a létrát látta. Ez azt jelezte, hogy most helyreállt az eget és a földet összekötő kapcsolat, ami egy időre megtört. Ekkor Bétel Istenére, nem pedig magára a helyre kerül a hangsúly. A személyes hangvétel ismét érezhető, amikor Isten emlékezteti Jákóbot új nevére, „Izraelre” (1Móz 35:10), az ígéretben foglalt kettős ígérettel. Jákób áldása először is a termékenységre, a messiási mag átadására és népek eredetére vonatkozik (1Móz 35:11), másodsor pedig az ígéret földjére mutat (1Móz 35:12).

Milyen rejtett úton-módon szüremkedhet be a mi szívünkbe is a bálványimádás? Mit tehetünk ez ellen?

RÁHEL HALÁLA

Rosszul működő családjában még milyen problémákkal szembesült Jákób?

Miután Jákób elindul Bételből, az ígéret földjére vezető útjának utolsó szakaszában három dolog is történik, amelyek kapcsolódnak egymáshoz: megszületik Jákób utolsó fia; Ráhel meghal; Rúben, Jákóbnak Leától született első fia lefekszik apja ágyasával. A szövegből nem derül ki, hogy miért vetemedett ilyen gonoszságra a fiatal ember, de talán Jákób legkisebb gyermeke születése miatt akart valami rosszat tenni, Ráhel emlékét próbálta megalázni, persze ezt nem lehet tudni. Jákób legkisebb fiának születése Betlehemhez kötődik (1Móz 35:19), már az ígéret földjének határán belül. Ez a születés tehát az első teljesedése Isten ígéretének, amelyet Izrael jövőjére vonatkozóan tett. A bába szinte próféciaként ugyanazokat a szavakat mondja Ráhelnek, amelyekkel Isten Ábrahámot erősítette: „*Ne félj*” (1Móz 35:17; vö. 15:1). Sokatmondó, hogy Jákób azt a nevet, amit a haldokló Ráhel adott a fiának, Benóniról (fájdalmam fia) Benjáminra (jobb kezem fia vagy szerencse fia) változtatja. Ezzel talán a déli irányra utal, kifejezve az ígéret földjével kapcsolatos reményét abban, amit Isten nekik ígért, miután majd letelepednek ott. Ekkor azonban Rúben szexuális kapcsolatba lép Bilhával, aki az apja ágyasa és Ráhel szolgálója volt (1Móz 30:3; 35:25). Nem tudni, miért vetemedett erre a botrányos tetre. Ez is az emberi elfajultság egy újabb példája. Meglepő módon Jákób nem reagált az iszonyatos, megbecstelenítő tetre, pedig beszámoltak neki róla (1Móz 35:22). Életének ezen a pontján talán abban bízik, hogy Isten beteljesíti szavát az időnként körülötte történő bűnök és gonoszság ellenére is. Pontosán ez a hitbeli tanulság értendő bele Jákób tizenkét fiának felsorolásába, akik Izrael népének ősatyái lettek (1Móz 35:22-26). Nem a legfinomabb, legjobb emberek voltak, amint látni fogjuk. Ám az összes probléma, minden működésképtelenség, sőt kifejezett gonoszság ellenére is, mint amit például Rúben tett Bilhával, Isten akarata be fog teljesedni e család által, bármennyire el is rontották a dolgokat maguk körül.

Az emberi hibák ellenére teljesedni fognak Isten végső céljai. Képzeljük el, mi történne, ha az emberek együttműködnének vele, engedelmeskednének neki! Mennyivel könnyebb volna, kevesebb emberi szenvedéssel, stresszel és késedelemmel valósulhatna meg Isten akarata!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „A küzdelem éjszakája” c. fejezet, 156-162. o.

„Jákób gyötrelmes éjszakája ábrázolja azt a próbát, amelyet Isten népének el kell viselnie közvetlen Krisztus visszajövele előtt... Ugyanezt fogja Isten népe is átélni a gonoszság hatalmaival vívott utolsó küzdelmében. Isten próbára fogja tenni hitüket, állhatatosságukat, szabadító hatalmába vetett bizalmukat. Sátán megkísérli megrémíteni őket sorsuk reménytelenségének gondolatával – hogy bűneik nagysága miatt nem nyerhetnek bocsánatot. Rájuk nehezedik hibáik tudata, és megvizsgálva életüket, minden reményük elvész. De Isten nagy kegyelmére és saját őszinte bűnbánatukra gondolva Isten ígéreteire hivatkoznak, amelyeket Krisztus által a tehetetlen, bűnbánó bűnösök kaptak. Hitük nem lankad, ha imáikra nem kapnak azonnal választ. Isten erejébe kapaszkodnak, mint Jákób az Angyaléba, és ezt mondják: »Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet.«

Jákób története mégis azt bizonyítja, hogy Isten nem veti el azokat, akiket bűnre csábítottak, de bűnbánattal visszatértek Istenhez. Jákób alázat, bizalom és hit által győzött ott, ahol a saját erejével küzdve kudarcot vallott. Isten így tanította meg szolgálját arra, hogy csak az Ő hatalma és kegyelme adhatja meg neki azt az áldást, amire sóvárog. Így lesz azokkal is, akik az utolsó napokban élnek. Amikor veszély veszi körül őket, és kétségbeesés tölti el lelküket, egyedül a Krisztus érdemei általi engesztelésre támaszkodhatnak. Önmagunktól semmit sem tehetünk” (i. m. 160-161. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Miért volt alkalom Isten kegyelme számára Jákób gyengesége is? Hogyan viszonyítható Jákób tapasztalata ahhoz, amit Pál jelentett ki: „*amikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős*” (2Kor 12:10)?
- 2) Vajon miért jegyzi fel a Biblia a szereplői életének annyi szörnyűségét? Mire lehet ebből következtetni? Milyen üzenetet találunk ebben?
- 3) Időzzünk még a bálványimádás kérdésénél! A mi kultúránkban, a mi civilizációnkban milyen bálványok vannak? Hogyan győződhetünk meg arról, hogy senki és semmi mást nem imádunk, csak az Urat?

R. DÁNIEL IRÉN: ÖSSZETÖRTEN

Uram!
Egészséget adtál,
mire nem vigyáztam.
Képességet kaptam,
amit nem használtam.
Irgalmadat adtad,
ezzel visszaéltem...
Lábadhoz zuhanok,
fájón, összetörten.

Gyógyulást kínálsz -
könyörgök érte!
Feladatot szánsz -
tettem kísérje!
Irgalmad újul -
mosd le a bűnöm!
Lábadnál pihenve
arcom derüljön!

József, az álomfejtés mestere

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 37; 38; 39; 40:1-41:36;
Máté 20:26-27; Apostolok cselekedetei 7:9

„Ezt mondták egymásnak: Nézzétek, ott jön az álomlátó” (1Móz 37:19, RÚF)!

Mózes első könyvének utolsó szakasza József történetéről szól, attól kezdve, hogy Kánaánban az első álmát látta (1Móz 37:1-11) Egyiptomban bekövetkezett haláláig (1Móz 50:26). József valójában az összes többi pátriárkánál hosszabb részt foglal el Mózes első könyvében. Ő csak az egyike Jákób fiainak, de Mózes első könyve nagy pátriárkaként mutatja be, hasonlóan Ábrahámhoz, Izsákhhoz és Jákóbbhoz.

Amint majd látni fogjuk, József élete két fontos teológiai igazságot állít előtérbe: először is, Isten teljesíti az ígéreteit, másodszer pedig képes a rosszat jóra fordítani.

E heti tanulmányunkban József életének korai szakaszára összpontosítunk. Ő Jákób kedvenc fia, akit a *ba'al hahalomot*, az „álomlátó” (1Móz 37:19) gúnynévvel illetnek, ami szó szerint azt jelenti, hogy „az álmok mestere”. Ez arra utal, hogy értett az álmokhoz. Igen jól illik rá ez a cím, hiszen nemcsak kapott prófétai álmokat, amelyeket megértett és magyarázott is, hanem azok be is teljesedtek az életében.

Ezekben a fejezetekben majd ismét azt látjuk, hogy Isten gondviselése biztos, még az emberi szív gonoszsága, kegyetlensége ellenére is.

CSALÁDI GONDOK

Jákób végül letelepedett azon a földön. Izsák még csak „jövevény” volt, a szöveg szerint ő viszont már „*azon a földön lakott*” (1Móz 37:1, ÚRK). Ám a letelepedésekor elkezdődtek a bajok, ekkor a családon belül. A harcok nem a föld vagy a kutak használata miatt robbantak ki, főként lelki természetűek voltak.

1Móz 37:1-11 szakasza szerint milyen családi felállás miatt gyűlölték annyira Józsefet a bátyjai?

Tudjuk, hogy Jákób idősebb korában született fia, József különleges kapcsolatban volt az apjával, aki „*minden fiánál jobban szerette*” (1Móz 37:3, ÚRK), ráadásul „*egy tarka ruhát csináltatott neki*” (1Móz 37:3, RÚF), fejedelmi öltözetet (2Sám 13:18), ez sejtette titkos szándékát, hogy elsőszülötti státuszt akar adni Józsefnek, Ráhel első fiának.

A jövőben tényleg valóra válik Jákób vágya, mert József végül elnyeri az elsőszülött jogait (1Krón 5:2). Nem csoda tehát, hogy a testvérei annyira gyűlölték a fiút, képtelenek voltak békésen elbeszélgetni vele, egy jó szavuk sem volt hozzá (1Móz 37:4).

Ráadásul József beszámolt apjának a bátyjai helytelen viselkedéséről (1Móz 37:2), és az áruklodókat senki nem szereti.

Amikor pedig József elmesélte nekik az álmát, ami arra utalt, hogy Isten majd a testvéreinél magasabb pozícióba helyezi őt és meg fognak hajolni előtte, még jobban meggyűlölték. Az álom megismétlődése (lásd 1Móz 41:32) tovább erősíti az üzenet prófétai hitelességét. Jákób ugyan nyilvánosan megdorgálta a fiát (1Móz 37:10), de megőrizte az emlékezetében ezt az esetet, elgondolkodott a jelentésén és várta a teljeseését (1Móz 37:11). A szíve mélyén talán arra gondolt, hogy mégiscsak lehet valami ezekben az álmokban. Igaza lett, bár akkor még sok mindent nem tudhatott.

Olvassuk el Mt 20:26-27 verseit! Milyen kulcsfontosságú elv mutatkozik itt meg? Hogyan juthatunk el oda, hogy ez a tanítás megvalósuljon az életünkben?

TÁMADÁS JÓZSEF ELLEN

Borzalmas események következtek, amelyekre azonban akár számítani is lehetett. Amikor valaki ilyen szoros kapcsolatban, sőt rokonságban áll azal, akit gyűlöl, az előbb-utóbb elkerülhetetlenül csak bajhoz vezethet, és így is történt.

Olvassuk el 1Móz 37:12-36 szakaszát! Ezek szerint mennyire lehet veszélyes és gonosz az ember bűnöktől meg nem tisztult szíve? Mi mindenre vihet rá bárkit ez az állapot?

A testvérei gyűlölték Józsefet, mert irigykedtek rá, mivel Isten kedvelte őt (ApCsel 7:9). Az események láncolatában minden lépésnél meg is nyilvánult az Úr jóindulata iránta. József nem találja a testvéreit, de találkozik egy férfivel, aki útbaigazítja (1Móz 37:15). Amikor a bátyjai a meggyilkolását tervezik, Rúben közbelép, javasolja, hogy inkább dobják a fiút egy kútba (1Móz 37:20-22). Nehéz még elképzelni is ilyen fokú gyűlöletet, kiváltképp egy családtag iránt! Hogyan lehettek ennyire kegyetlenek ezek a fiatalok? Nem gondoltak rá, még egy pillanatig sem, hogyan hat ez majd az apjukra? Bármennyi sértettséget is dédelgettek magukban az apjuk iránt, amiért kivételezett Józseffel, nem lehet mentséget találni arra, hogy képesek voltak ezt tenni a testvérükkel. Az emberi gonoszság iszonyatos megnyilvánulása volt.

„De némelyikük nyugtalan volt. Nem érezték a bosszújuktól várt elégedettséget. Nemsokára utazókat láttak közeledni. Ismaelita karaván volt. A Jordánon túlról jöttek fűszerekkel és egyéb áruval, és útban voltak Egyiptom felé. Júda most azt javasolta, hogy ne hagyják öccsüket meghalni, hanem adják el ezeknek a pogány kereskedőknek. Így elkerül útjukból, de tiszták maradnak véréből” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 170. o.).

Bedobták Józsefet a kútba, de azt tervezték, hogy majd később megölik. Arra haladt egy karaván, ezért Júda azt javasolta a testvéreinek, hogy adják el nekik az öccsüket (1Móz 37:26-27). Tehát eladták Józsefet a midianitáknak (1Móz 37:28), akik azután Egyiptomban továbbadták valakinek (1Móz 37:36) - tulajdonképpen előkészítve jövőendő dicsőségét.

Miért különösen fontos Isten erejét kérni a rossz jellemtulajdonságok legyőzéséhez, mielőtt azok olyan tettekben mutatkoznának meg, amelyek elkövetését az ember addig el sem tudná képzelni magáról?

JÚDA ÉS TÁMÁR

Egyáltalán nem helytelen, hogy Támár története ide került. Időrendi sorrendben azután következik, hogy Józsefet eladták Egyiptomba (1Móz 38:1). Egybeesik ez azzal, hogy Júda otthagya a testvéreit, ami az összekülönbözésüket sejteti. Ezenkívül a szövegben több közös szó és motívum is található az előző fejezetben lévőkkel, mint ahogyan egyezik a teológiai tanulság is: egy gonosztett jóra fordul, sőt a megszabadulással is összefügg.

Olvassuk el 1Mózes 38. fejezetét! Hasonlítsuk össze Júda és a kánaáni Támár viselkedését! A kettő közül ki járt el igazabban? Miért?

Júda kánaáni nőt vesz feleségül (1Móz 38:2), akitől három fia születik: Ér, Ónán és Sélá. Elsőszülött fiának, Érnek szintén kánaáni nőt adott feleségül, hogy biztosítsa a nemzedékrendet. Ér és Ónán is gonosz volt, amiért Isten büntetése következtében meghaltak, Júda pedig megígérte Támárnak, hogy majd legkisebb fia, Sélá feleségül veszi.

Bizonyos idő múlva azonban úgy tűnt, hogy megfeledkezett az ígérteréről. Júda a felesége halála után vigasztalódni akart. Támár prostituáltként adta ki magát, hogy így kényszerítse rá az ígérete teljesítésére. Júdánál nem volt készpénz, hogy fizessen a nőnek, akit nem ismert fel, de megígérte, hogy később küld neki egy kecskét a nyájából.

Támár azonban ragaszkodott hozzá, hogy Júda azonnal adjon neki zálogot, a gyűrűjét, annak zsinórját és a botját. Az egyszeri együttlét alkalmával Támár teherbe esik. Később paráznasággal vádolják a nőt, mire ő bemutatja Júda gyűrűjét, a zsinórt és a botot. Júda megérti a helyzetet és elismeri a tettét.

Ez a fájdalmas története Pérec születésének, akinek a neve azt jelenti: „át-törés”. Jákóbbhoz hasonlóan ő is másodikként született, mégis első lett, és az üdvösség történelmében Dávid egyik őseként (Ruth 4:18-22), végeredményben pedig Jézus Krisztus felmenőjeként maradt fenn a neve. Mária, Jézus anyja (Mt 1:16) előtt Támár a négy nő egyike, akit Ráháb (Mt 1:5), Ruth (Mt 1:5) és Uriás felesége (Mt 1:6) követ Jézus nemzetségi táblázatában.

A történetből levonható egyik tanulság, hogy Isten kegyelemből mentette meg Támárt, a rosszból jót hozott ki, és Ő Jézus keresztye által meg fogja menteni népét. József bajait pedig felhasználja arra, hogy megmentse Jákóbot és a fiait.

JÓZSEF RABSZOLGA LESZ EGYIPTOMBAN

Most pedig vegyük fel ismét József történetének a fonalát, amit „megszakított” Támár esete! József „*a testőrök parancsnoka*” (1Móz 39:1, RÚF) házában dolgozik rabszolgaként, gazdája az uralkodó hivatalnokainak börtönét felügyeli (1Móz 40:3-4; 41:10-12).

Olvassuk el 1Mózes 39. fejezetét! József tehát Potifár keze alatt irányította a házat. Milyen tényezők vezettek a sikeréhez?

Józsefet majdnem azonnal szerencsés emberként jellemzik (1Móz 39:2-3). Annyira jól végezte a dolgát, az ura úgy megbízott benne, hogy „*mindenét, amije volt, kezére bízta*” (1Móz 39:4, ÚRK), „*háza felügyelőjévé tette*” (RÚF).

Józsefet azonban nem rontotta meg a siker. Amikor Potifár felesége felfigyelt rá és le akart feküdni vele, József félreérthetetlenül visszautasította. Inkább lemondott az állásáról és a biztonságáról is. „*Hogy követhetném hát el ezt a nagy gonoszsgot, és hogyan vétkeznék Isten ellen?*” (1Móz 39:9, ÚRK) – felelte. Az elutasítás miatt megszégyenült asszony hazudott a szolgálainak és a férjének, amikor azt állította, hogy József erőszakot akart tenni rajta. Emiatt Józsefet börtönbe vetették.

József azt tapasztalta ekkor, amin mindannyian keresztülmegyünk: az érzést, hogy Isten elhagyott, pedig még ekkor, ebben a nehéz időben is „*az ÚR Józseffel volt*” (1Móz 39:21, ÚRK).

Végeredményben az Úr cselekedete megnyilvánult abban, amelyen kapcsolata lett Józsefnek a börtönparancsnokkal. Isten ott is megáldotta Józsefet, mint Potifár házában. Nyilvánvalóan tehetséges ember volt, és noha rosszabb körülmények közé került, mint korábban (amikor rabszolga volt), igyekezett a legjobbat kihozni a helyzetéből. A szövegből világosan kiderül, hogy minden tehetségével együtt csakis Isten tette sikeressé. „*A börtönparancsnoknak nem kellett törődnie semmivel, ami rá volt bízva, mert az ÚR Józseffel volt, és eredményessé tette az ÚR, amihez hozzáfogott*” (1Móz 39:23, RÚF). Mennyire fontos észben tartani, hogy mindenki, aki tehetséges, „siker”, mindent Istentől kapott!

Olvassuk el 1Móz 39:7-12 verseit! Hogyan állt József ellen Potifár felesége közeledésének? Miért mondta konkrétan azt, hogy Isten elleni bűn lenne megtenni, amire az asszony kérte? Mit értett meg a bűn természetét és lényegét illetően?

A FÁRAÓ ÁLMAI

Olvassuk el 40:1–41:36 szakaszát! Mi a kapcsolat a fáraó álmai és a hivatalnokok álmai között? Mi a jelentősége ennek a párhuzamnak?

Továbbra is a gondviselés alakítja az eseményeket. A börtönben idővel Józsefre bízzák a foglyokat, akik közül ketten történetesen a fáraó korábbi hivatalnokai voltak, a főpohárnok és a főszűtmester (1Móz 41:9-11). Mindkettőjüket álmok nyugtalanították, nem értették azokat, mivel „*nincs, aki megfejtse*” (1Móz 40:8, ÚRK). József mindkettőjük álmát megfejti.

A két hivatalnok álmához hasonlóan a fáraó is két álmod lát, de senki nem tudja megmagyarázni azokat (1Móz 41:1-8). A gondviselésnek köszönhető, hogy a főpohárnoknak akkor eszébe jut József, akit a fáraó figyelmébe ajánl (1Móz 41:9-13).

Az előző álmokkal szintén párhuzamos, hogy a fáraót is nyugtalanítják a látottak, mint a hivatalnokait, és ő szintén elmondja az álmát (1Móz 41:14-24), József pedig mindkettőt megfejti. A hivatalnokok álmához hasonlóan a fáraó álmaiban is a szimbólumok párhuzamai figyelhetők meg: kétszer hét tehén (kövér és sovány), valamint kétszer hét gabonafaj (telt és száraz), amelyek jó és rossz évek sorozatát jelképezik. A hét tehén párhuzamos a hét gabonafajjal, ugyanazt az üzenetet ismétlik meg, ami az álmok isteni eredetéről tanúskodik, így történt József álmai esetében is (1Móz 41:32; vö. 37:9).

József megmagyarázza a fáraónak az álom jelentését, ugyanakkor határozottan a tudomására hozza, hogy Isten, *Elohim* mutatta meg a fáraónak azt, amit majd tenni fog (1Móz 41:25, 28). Az uralkodó nyilván megértette az üzenetet, mert elhatározta, hogy kinevez valakit az ország vezetésére, amit így indokolt meg: „*Mivel Isten mindezt neked jelentette ki, nincs hozzád fogható értelmes és bölcs ember. Te légy az én házam gondviselője, és minden népem a te szavadra hallgasson*” (1Móz 41:39-40, ÚRK).

Lenyűgöző! Istennek köszönhetően József először Potifár házában vezetője, azután a börtön vezetője, majd pedig egész Egyiptom ura lesz. Magával ragadó történet! Még az elkésérítőnek tűnő körülmények között is megmutatkozik Isten gondviselése.

Hogyan tanulhatunk meg még akkor is bízni Istenben, az ígéreteibe kapaszkodni, amikor az események egyáltalán nem tűnnek gondviselésszerűnek, amikor mintha Isten hallgatna?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „József Egyiptomban” c. fejezet, 172-180. o.

„Józsefet és Dánielt zsenge életkorban, alighogy ifjúból férfivá serdültek, elszakították otthonuktól, és fogolyként vitték őket pogány országokba. Különösen József volt kiteve olyan kísértéseknek, amelyek a szerencse nagy változásával jártak együtt. Atyjának házában gyengéden gondozott gyermek; Potifár házában rabszolga, majd bizalmasa és társa, ügyeinek intézője. A fáraó börtönében állami fogoly, igazságtalanul elítélve az igazolás reménye vagy a szabadon bocsátás kilátása nélkül; a nagy válság idején a nemzet vezetésére elhivatott férfi. Mi képesítette őt feddhetetlenségének megőrzésére?... Józsefet gyermekkorában tanították meg Isten szeretetére és félelmére. Atyjának sátrában, a szíriai csillagok alatt gyakran hallgatta meg a betheli éjszakai látomás történetét, a mennyből földre érő létrának, a fel- és leszálló angyaloknak és annak történetét, aki mennyei trónjáról kijelentette magát Jákóbnak. Atyja elmondta neki a Jabbok melletti küzdelmének történetét, ahonnan dédelgetett bűneit feladva győztesként került ki és elnyerte az Isten fejedelme címet. Józsefnek, a pásztorfiúnak egyszerű, tiszta élete - mialatt atyjának nyáját őrizte - kedvezett testi és szellemi fejlődésének. Istennel való érintkezése által, a természet és a nagy igazságok tanulmányozása által, amelyek mint szent megbízatás szálltak apáról fiúra, szellemi erőt és szilárd elvhűséget szerzett. Életének válságos idejében, amikor azt a rettenetes utazást megtette gyermekségének otthonától Egyiptomba, a reá váró rabszolgaságba, és utoljára tekintett azokra a dombokra, amelyek elrejtették szemei elől rokonságának sátrait, József megemlékezett atyjának Istenéről. Visszaemlékezett a gyermekségében kapott tanításokra, és lelkét megremegtette az elhatározás, hogy hú marad atyjának Istenéhez és mindig úgy fog cselekedni, mint aki a menny Királyának alattvalója lett” (Ellen G. White: *Előttem az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 49-50. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Hasonlítsuk össze Józsefet Dániellel és Jézussal! Milyen közös pontokat találunk az életükben? Hogyan mutatkoztak meg jézusi tulajdonságok Józsefben és Dánielben egyaránt?
- 2) A csoportban beszéljük meg a csütörtöki tanulmány utolsó kérdését! Hogyan tanulhatunk meg bízni Istenben, még ha a dolgok végül nem is alakulnak olyan jól, mint József esetében?

RUTTKAY ÁRPÁD: ÖRÖM

Szép az élet! - kiált a gazdag. -
Jó a kocsim, százhússzal szalad!
Elhagyom vele a futó szellőt
és a magasröptű madarat!

Mily öröm! - mondom boldogan,
dalolva a tavasz himnuszát. -
Béke az erdőn, a mezőn, a szívben,
s ma találok az első primulát.

Ma derék üzletet csináltam!
Nyereségem hetven százalék!
Ha ez így megy, az esztendő végén
bizony kétszeres lesz az osztalék.

Szép az élet! - csendes örömmel
vallom boldognak én is magam. -
Áldásoddal teljes munkám közben
találkoztam veled ma is, Uram,

s Veled maradok. Kezem kezédben
megyek utamon, utadon tovább,
és gondolataid szárnyán lépem át
millió fényévek roppant távolát!

József, Egyiptom hercege

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 41:37-46; 42; 43; 44; 45;
1Királyok 3:12; Róma 5:7-11

„Azután ezt mondta a fáraó Józsefnek: Íme, én téged egész Egyiptom fejedelmévé teszlek” (1Móz 41:41, ÚRK).

József most már Egyiptom fejedelme lett, a bátyjai pedig meg fognak hajolni előtte, miközben nem is tudják, hogy ki ő (1Mózes 42. fejezet). Megalázkodnak előtte, amikor József kényszeríti őket, hogy visszatérve hozzák magukkal Benjámint (1Mózes 43. fejezet). Amikor pedig tartanak attól, hogy Benjámint biztonsága veszélybe kerül (1Mózes 44. fejezet), kegyelemért könnyörögnek a nagyhatalmú férfi előtt, akit olyannak látnak, „mint a fáraó”. Végül József felfedi kilétét, ők pedig megértik, hogy a tetteik dacára Isten az egészből jót hozott ki.

Érdekes módon inkább a testvérek megtéréséről szól az események egész következő sora, amelyben pedig József sikerének kellene kibontakoznia. Amikor oda-vissza utazgatnak József és az apjuk között, arra emlékeztetik őket az akadályok, amikbe ütköznek, hogy gonoszul cselekedtek Józseffel és az apjukkal, felméri Isten előtti bűnüket. József testvérei isteni ítéletként élik meg a történeteket. A mindenkit könnyekre fakasztó és mindenki-ben örömet keltő, megindítóan érzelmes befejezésnek az az üzenete, hogy elfogadhatatlan, kegyetlen tetteik ellenére a testvérek mégis bocsánatot nyertek.

JÓZSEF FELEMELKEDÉS

Józsefnek bemutatták a fáraó álmait, amit Isten „cselekedni akar” (1Móz 41:28) az országban. Ő azonban nem szólítja arra a fáraót, hogy higgyen az Istenében, hanem azonnal cselekedni kezd. Egy gazdasági programmal áll elő. Érdekes, hogy a fáraóban József beszédének csak a gazdaságra vonatkozó része marad meg, úgy tűnik, hogy jobban foglalkoztatja az álmok gazdasági, mint lelki tanulsága vagy Isten szerepe, aki azt adta.

1Móz 41:37-57 szakasza alapján mi volt Isten szerepe József sikerében?

A fáraó nem annyira azért választotta ki Józsefet, mert jól magyarázta az álmait és elmondta, hogy milyen probléma előtt áll az ország, hanem mert megoldást is javasolt, jó tanácsot adott, ebben a fáraó és a szolgálói is egyetértettek (lásd 1Móz 41:37). A fáraó döntése inkább pragmatikus, mint vallási alapú volt, noha felismerte, hogy Józsefben „Isten lelke van” (1Móz 41:38), alkalmas a feladatra, mivel „értelmes és bölcs ember” (1Móz 41:39). Ez a kifejezés az Istentől kapott bölcsességet jellemzi (lásd 1Móz 41:33; vö. 1Kir 3:12).

A bibliai szöveg minden részlete jól illik a korabeli egyiptomi viszonyokhoz. Politikai szempontból nem tekinthető szokatlan lépésnek, hogy a fáraó kinevezte Józsefet Egyiptom fejedelmének, ugyanis bizonyítékok támasztják alá külföldről származó vezetők szerepét a birodalomban.

A következő hét év olyan bőséges volt, hogy a gabonatermés „megszámlálhatatlan” lett. „A tengerpart homokja” (1Móz 41:49, RÚF) hasonlat pedig azt érzékelteti, hogy ez Isten áldása volt (1Móz 22:17). Fia születésekor József a gyermekáldásról gondolkodik (1Móz 41:52), ez az egybeesés is bizonyítja, hogy Isten áll mindkét jelenség mögött. Két fiának a neve József tapasztalatát tükrözi Isten gondviselésével, amitől a fájdalom emléke örömmre vált (Manassé), a korábbi szenvedés után pedig termékenység következett (Efraim). Nagyszerű példa ez arra, hogy a rosszat Isten különösen jóra fordította.

**Hogyan láthatják meg az emberek Istenünk valóságát az életünkben?
Említsünk példákat erre!**

JÓZSEF TALÁLKOZIK A TESTVÉREIVEL

Olvassuk el 1Mózes 42. fejezetét! Mi történik itt? Hogyan mutatkozik meg az isteni gondviselés az emberi gonoszság és rosszindulat ellenére is?

Az éhínség miatt Jákób arra kényszerül, hogy Egyiptomba küldje a fiait gabonát vásárolni. Érdekes, hogy ezt éppen ő kezdeményezi (1Móz 42:1). A szegény idős ember, aki az általa nem befolyásolható körülmények áldozata, nem is tudja, hogy az események csodálatos láncolatát indítja el, ami végül elvezet a régóta gyászolt fiával való újbóli találkozáshoz.

A találkozás gondviselészerű voltát két alapvető jellemző emeli ki. Először is, József álmának beteljesedéseként történik, hiszen prófétai álma megjövendölte: „*A ti kévéitek... az én kévém előtt meghajoltak*” (1Móz 37:7, ÚRK). Az álom ekkor teljesedett. József „*az ország kormányzója*” (1Móz 42:6) és „*annak a földnek ura*” (1Móz 42:30, 33). Nagy hatalommal bír, szemben szűkölködő testvéreivel, akik „*arccal a földre borultak előtte*” (1Móz 42:6, ÚRK) – tíz bátyja, akik korábban gúnyolták az álma miatt, nem hitték teljesedését (1Móz 37:8).

Másodszor pedig a gondviselészerű találkozást válaszként tünteti fel az Ige. A két esemény nyelvi és tematikus összecsengései az igazságos büntetés gondolatát emelik ki. Az „*ezt mondták egymásnak*” (1Móz 42:21, ÚRK) fordulat jelenik meg akkor is, amikor gonosz tervet kezdtek szőni József ellen (1Móz 37:19). A testvérek börtönbe kerülése (1Móz 42:17) József fogóságának (1Móz 40:3-4) visszhangjaként vehető, annyira, hogy a testvérek az akkori eseményeket összefüggésbe hozzák azzal, amit talán húsz éve tettek az öccsükkel. „*És ezt mondták egymásnak: Bizony vétkeztünk testvérünk ellen, akinek láttuk lelki szorongását, mikor nekünk könyörgött, ne nem hallgattunk rá. Ezért következett ránk ez a nyomorúság*” (1Móz 42:21, ÚRK).

A korábbi tettük és a jelen helyzetük közötti kapcsolatot erősítik meg Rúben szavai: „*vérét is keresik rajtunk*” (1Móz 42:22), amikor felidézi, hogy ő figyelmeztette a többieket: „*Ne ontsatok vért*” (1Móz 37:22).

Bizonyára a legtöbben követtünk el olyasmit, amit később megbántunk. Hogyan tudnánk kárpótlást adni a tettünkért, amennyire tőlünk telik? És miért annyira fontos, hogy elfogadjuk Isten bűnbocsánatának az ígéletét, ami Jézus által lehetséges (lásd Róm 5:7-11)?

JÓZSEF ÉS BENJÁMIN

Jákób nem tudta könnyen elengedni Benjámint, Ráhel egyetlen fiát, aki még vele volt. Félt, hogy őt is elveszítheti, amint Józsefet (1Móz 43:6-8). Csak akkor egyezett bele, hogy fiai másodszor is elmenjenek Egyiptomba, amikor már nem volt több ennivaló (1Móz 43:2), Júda pedig megfogadta, hogy visszahozza Benjámint (1Móz 43:9), csak akkor engedte el Benjámint velük.

Olvassuk el 1Mózes 43. fejezetét! Benjámint jelenléte hogyan alakította az eseményeket?

Benjámint személye emelkedik ki az eseményekben. Amikor a testvérek megállnak József előtt, ő csak rá figyel (1Móz 43:16). Egyedül Benjámint nevezi a szöveg József „testvérenek” (1Móz 43:29, ÚRK). Néven nevezi a leírás, míg a többi testvért nem, egyszerűen úgy utal rájuk, hogy „emberek” (1Móz 43:16).

Benjámint úgy szólítja József, hogy „fiam”, ezzel a megerősítő, gyengéd érzelmeket kifejező szóval (1Móz 43:29; vö. 22:8). Üdvözlő áldásában a „kegyelmet” említi (1Móz 43:29), ami emlékeztet arra, amikor ő könyörgött kegyelemért, mégsem kapott (1Móz 42:21). József megadja a kegyelmet Benjáminnak, amit ő nem tapasztalt a bátyjaitól.

Az idősebb testvérek félnek, hogy börtönbe vetik őket a pénz miatt, amit a zsákjaikban találtak, József eközben lakomát készíttet nekik, mivel Benjámint is ott van. Mintha Benjámint az egész helyzetre jó hatással lett volna. A testvéreket a koruk szerint ültetik le, a tisztelet szabályainak figyelembevételével, de a legfiatalabbnak, Benjáminnak ötször annyi ételt szolgálnak fel, mint bátyjainak (1Móz 43:33-34). Ez a kivételezés azonban nem zárja őket, másképp volt már, mint Józseffel, aki sok évvel korábban apja kedvence volt és emiatt szörnyűségeket követtek el a féltestvérük meg az apjuk ellen (1Móz 37:3-4).

„Benjámint megkülönböztetésével József arról akart megbizonyosodni, hogy vajon testvérei a legfiatalabb testvérüket nem illetik-e ugyanazzal az irigységgel és gyűlölettel, amelyet vele szemben egykor kimutattak. Feltételezve, hogy József nem érti beszédüket, a testvérek szabadon és nyíltan beszélgettek egymással. Így Józsefnek alkalma volt testvérei igazi érzéseinek megismerésére. További próbára tette őket. Eltávozásuk előtt megparancsolta, hogy az ezüst poharát rejtsek el a legfiatalabb testvér zsákjába” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 186. o.).

A JÖVENDÖLÉS POHARA

Olvassuk el 1Mózes 44. fejezetét! Miért tetette József a jövendölés poharát éppen Benjámin zsákjába, nem valamelyik másik testvérebe?

Ez a történet párhuzamos az előzővel. Mint korábban, József ekkor is konkrét utasításokat ad, és az előbbi esethez hasonlóan szintén étellel töltik meg a férfiak zsákjait. Ekkor azonban azt a furcsa parancsot adja, hogy Benjámin zsákjába tegyék bele a drága poharat.

Az események innen másként folytatódnak. Az előző út után a testvérek visszatértek Kánaánba, hogy magukkal vigyék Benjámint, ekkor azonban Egyiptomba kellett visszamenniük, hogy József elé álljanak. A korábbi esetben minden testvér ugyanazt találja a zsákjában, most azonban csak Benjámint választják külön, mivel nála van József pohara. Benjámin, a megkülönböztetett vendég váratlanul gyanúsított lett József kelyhe miatt, megvádolják, hogy ellopta az értékes tárgyat. Börtönbe kell mennie.

Józsefé volt a jövendöléshez használt kehely, ami nem jelenti azt, hogy hitt volna annak erejében. „Sohasem igényelte magának a jövendölés erejét, de el akarta velük hitetni, hogy olvasni tud életük titkaiban” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 187. o.).

József a varázspoharat akarta eszközül felhasználni arra, hogy a természetfelettire terelje a gondolatot, így ébresszen Isten előtti bűntudatot a testvérei szívében. Júda így is reagál József üzenetére, utal Isten büntetésére, ami a gonoszságuk miatt éri őket (1Móz 44:16). Az értékes tárgy ellopása igazolná a súlyos büntetés kiszabását, amivel József próbára akarta tenni a testvéreit.

Figyelemreméltóak a testvérek erős érzelmei és a reakciójuk. Egyaránt erőt vett rajtuk a fájdalom, féltek, hogy Benjámint is elvesztik, mint egykor Józsefet, aki szintén rabszolgává lenne Egyiptomban, ártatlanul, mint ő volt. Ezért mondja Júda, hogy inkább őt vigyék el szolgának Benjámin „helyett” (1Móz 44:33), ahogyan az ártatlan Izsák „helyett” a kost áldozták fel (vö. 1Móz 22:13). Júda áldozatként, helyettesként ajánlja fel magát azért, hogy megóvja apját a „nyomorúságtól”, ami sírba vinné (1Móz 44:34).

A szeretet melyik elve mutatkozik meg Júda szavaiban, amikor vállalta volna a büntetést a testvére helyett? Miért az ilyen szeretet a magyarázat a bibliai megváltás teológiai fogalmára (lásd Róm 5:8)?

„ÉN VAGYOK JÓZSEF, A TI TESTVÉRETEK”

A szeretet, a hit és a reménység mely történeteit találjuk 1Mózes 45. fejezetében?

Pontosan abban a pillanatban, amikor Júda a „nyomorúságról” (Károli, ÚRK), „bajról” (RÚF) beszélt, ami „atyámat érne” (1Móz 44:34), József „főlkialtott” és „megismertette magát testvéreivel” (1Móz 45:1, ÚRK). Ez utóbbi kifejezést gyakran Isten önkinyilatkoztatására vonatkozóan találjuk a Bibliában (2Móz 6:3; Ez 20:9), ami azt sejteti, hogy Ő is megnyilatkozott itt. Vagyis az Úr bemutatta, hogy gondviselése uralkodik, az emberi gyengeségek ellenére is.

A testvérek nem hisznek a fülüknek és a szemüknek, így Józsefnek még egyszer el kell mondania: „*Én vagyok József, a ti testvéretek*” (1Móz 45:4), és csak másodsorra, pontosan ezeknek a szavaknak a hallatán, hogy „*akit eladtatok Egyiptomba*” (ÚRK), akkor hiszik el.

József ezután kijelenti, hogy Isten küldte őt oda (lásd 1Móz 45:5). Az Istenre tett utalásnak kettős a célja. Egyrészt biztosítani akarja a testvéreit arról, hogy nincs benne rossz érzés irántuk. Ugyanakkor ez egy erős hitvallás is, a remény kifejezése, hogy a történetek a „*nagy szabadítás*” és a család megmaradása érdekében következtek be (1Móz 45:7).

Ezek után József sürgeti a testvéreit, hogy menjenek el apjukért, készítsék fel az útra, hozzák Egyiptomba. Még konkrétan azt is megnevezi, hogy melyik területen fognak élni: a gazdag legelőiről híres Gósen földjén, ami „*Egyiptom földjének a legjava*” (1Móz 45:18, 20). A szállításról is gondoskodik, szekereket küld, végül ezek győzik meg Jákóbot arról, hogy a fiai nem hazudnak a történetekről. Jákób ezt a látható jelet annak konkrét bizonyítékaként fogadja el, hogy József életben van, amitől azonnal felélénkül (vö. 1Móz 37:35; 44:29).

Most már minden rendben van. Jákób tizenkét fia él, őt pedig már „Izraelnek” nevezik (1Móz 45:28). Isten gondviselése hatalmasan megmutatkozott.

Igen, József könyörületes volt a testvéreivel. Meg is engedhette magának. Mi hogyan tanulhatunk meg megbocsátani azoknak, akik rosszat tettek ellenünk, még ha a mi esetünkben a dolgok nem is fordultak úgy jóra, mint József történetében?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „József Egyiptomban” c. fejezet, 172-180. o; „József és testvérei” c. fejezetből 181-191. o.

„A bezártság három napja keserű szomorúság ideje volt Jákób fiai számára. A múltbeli rossz dolgaikon gondolkoztak, főleg a Józseffel szembeni kegyetlenségükön. Tudták, hogy ha kémeknek ítélik őket és nem tudnak bizonyítékot hozni, amivel tisztáznák magukat, mindannyiukra halál vagy rabszolgaság vár. Nem hitték, hogy egyikük is képes lenne meggyőzni apjukat, bármennyire igyekeznének is, hogy elengedje velük Benjámint, miután – ahogy gondolta – József olyan szörnyű halált szenvedett. Eladták Józsefet rabszolgának, és most attól tartottak, hogy Isten büntetéseként a rabszolgaságot kell elszenvedniük. József tekintetbe vette, hogy apja és testvéreinek a családjai talán szenvednek az éhség miatt, és meggyőződött arról is, hogy bátyjai megbánták a vele szemben elkövetett kegyetlenségüket, semmiképpen nem tennék ugyanazt Benjáminnal, mint amit vele műveltek” (Ellen G. White: *Spiritual Gifts*. 3. köt. 155-156. o.).

„József megnyugodott. Próbára tette a bátyjait, és látta bennük a bűneikből való igazi megtérés gyümölcseit” (i. m. 165. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) A csoportban beszéljünk a csütörtöki rész utolsó kérdéséről! Vajon József akkor is megbocsátott volna a testvéreinek, ha a dolgok nem alakulnak ilyen jól? Természetesen nem tudhatjuk biztosan, de az egész történet szerint mi utal arra a jellemében, ami magyarázza a jóindulatát?
- 2) Milyen szempontból láthatjuk Józsefben Krisztus és a vele történetek előképét?
- 3) József próbára tette a testvéreit. Hogyan próbál meg bennünket is Isten?
- 4) József testvéreit még hosszú évek után is büntudat gyötörte amiatt, amit öccsükkel tettek. Mit mutat ez a büntudat súlyával kapcsolatban? Megbocsáthatnak nekünk az emberek és Isten is, de hogyan tanulhatunk meg önmagunknak megbocsátani, még ha méltatlanok is vagyunk a bocsánatra?

KERESZTURY DEZSŐ: ESTI IMÁDSÁG

Ó, milyen vak homályba futnak,
kik nélküled indulnak útnak!
A kezemet nézem: leszárad;
szívem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél;
szökni akartam, nem engedté. l.
Csend volt szívemben és a csendben
szavad szólt csak, mindennél szebben.

Én Istenem! Hívj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodal mam!
Ó, légy úrrá megint Te rajtam!

Izrael Egyiptomban

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 46; 47; 48; 49:29–50:21;
Apostolok cselekedetei 3:25-26; Róma 10:12-13; Filippi 2:10

„Izrael tehát Egyiptomban a Gósen földjén lakott, megörökölték azt, megsaporodtak és nagyon-nagyon megsokasodtak ott” (1Móz 47:27, ÚRK).

Mózes első könyvében olvashatunk Jákób és József utolsó együtt töltött éveiről. Jákób (Izrael) tehát Kánaánt elhagyva (1Mózes 46. fejezet) letelepedett Egyiptomban (1Mózes 47. fejezet), ahol majd meghal (1Móz 49:29–50:21). Viszont még az egyiptomi környezetben is ott derengett a horizonton az ígért földjének reménye (1Móz 50:22-26).

Jákób megérkezik Egyiptomba, megáldja a fáraót (1Móz 47:7-10), amivel (természetesen csak részben) teljesedik a népek áldására vonatkozó ábrahám-i ígért (1Móz 12:3). Később, amikor haldoklik, megáldja József fiait (1Mózes 48. fejezet), valamint a saját fiait is (1Móz 49:1-28), figyelemreméltó jóvendöléseket mond mindegyikükre, Izrael tizenkét törzsének összefüggésében (1Móz 49:1-27).

Tény viszont, hogy Izrael számkivetésben, idegenként „lakozik” Egyiptomban, és ez feszültséget jelent az ígért földjének várásával. Ugyan Mózes első könyve azzal ér véget, hogy Izrael népe még Egyiptomban van, de József utolsó szavai egy másik hely felé mutatnak: *„Én meghalok, de Isten bizonynyal gondotokat fogja viselni, és felvisz titeket e földről arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak”* (1Móz 50:24, ÚRK).

JÁKÓB ELMEGY JÓZSEFHEZ

1Mózes 46. fejezete értelmében mi a jelentősége annak, hogy Jákób elhagyja Kánaánt?

Jákób tele van reménnyel, amikor elindul kánaáni lakhelyéről. Az ígéret földjének elhagyására készíthette, hogy nem kell többet éheznie, illetve a jó hír, miszerint József életben van.

Jákób elindulásában felfedezhető Ábrahám tapasztalatának visszhangja, aki éppen az ígéret földje felé indult. Jákób ugyanazt az ígéretet hallja Istentől, mint egykor Ábrahám, azt, hogy „*nagy néppé teszlek*” (1Móz 46:3; vö. 12:2). Ez az elhívás az Ábrahámmal kötött szövetségre is emlékeztet. Isten mindkét esetben ugyanazokat a megerősítő szavakat használta: „*Ne félj*” (1Móz 46:3; vö. 15:1), ami a ragyogó jövő ígértét hordozza.

A még gyermektelen Ábrahámnak tett, a sokasodására vonatkozó ígéretre emlékeztet az átfogó lista Izrael gyermekeiről, beleértve a lányait is, akik Egyiptomba mentek vele (1Móz 46:7). A hetvenes szám (beleszámítva Jákóbot, Józsefet és a két fiát) a teljesség gondolatát érzékelteti. „Egész Izrael” elment Egyiptomba. Annak is van jelentősége, hogy a hetvenes szám egyezik a népek számával (1Mózes 10. fejezet). Sejteti, hogy Jákób útjának tétje minden nép jövője volt.

Ez csak sok évvel később vált még nyilvánvalóbbá, a kereszt és a megváltási terv teljesebb kinyilatkoztatása után, ami mindenütt, az egész emberiség-re, nem csak Ábrahám utódaira vonatkozik.

Más szóval, bármennyire érdekesek is ennek a családnak, Ábrahám magvának a történetei, bármennyi lelki igazságot találunk bennük, e beszámolók azért vannak benne Isten Igéjében, mert részét képezik az üdvösség történelmének, részei Isten tervének, hogy akit csak lehet, megváltson a bűnbe süllyedt bolygóról.

„Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Ura mindeneknek, aki kegyelemben gazdag mindenkihez, akik őt segítségül hívják. Mert minden, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik” (Róm 10:12-13). Hogyan fejezi ki itt az evangélium egyetemességét Pál? Mire tanítanak ezek a versek azzal kapcsolatban, amit egyházunknak tenni kell az evangélium terjesztése érdekében?

JÁKÓB LETELEPSZIK EGYIPTOMBAN

Igen érdekes: az Úr még akkoriban is adott éjjeli látomást Jákóbnak (1Móz 46:2) – amelyben indulásra szólította fel –, miután elmondták neki, hogy József életben van Egyiptomban. Jákób elhagyja az ígért földjét, és vajon hova megy? Egyiptomba, pontosan abba az országba, ahova a későbbiekben Isten népének nem tanácsos menni (5Móz 17:16).

Olvassuk el 1Mózes 47. fejezetét! Milyen lelki igazságokat és elveket találunk ebben a beszámolóban?

„Azután József elvitte magával öt testvérét, hogy bemutassa őket a fáraónak, és megkapják tőle az engedélyt a földterület átvételére jövő év otthonuk számára. Miniszterelnöke iránti hálából az uralkodó kész lett volna állami tisztségekre is kinevezni őket. József azonban, mint Jahve hűséges imádója, igyekezett megvédeni testvéreit attól a kísértéstől, amelynek ki lettek volna téve a pogány királyi udvarban. Ezért azt tanácsolta nekik, ha a király megkérdezi tőlük, hogy mi a foglalkozásuk, őszintén és nyíltan mondják meg. Jákób fiai megfogadták és követték József tanácsát, és óvatosan azt is közölték a fáraóval, hogy csak ideiglenesen akarnak Egyiptomban tartózkodni, mert nem akarnak állandó lakosai maradni az országnak. Ily módon fenntartották maguknak azt a jogot, hogy bármikor szabadon eltávozhassanak Egyiptomból. A király pedig ígérete szerint kijelölte számukra az otthont, »Egyiptom földének legjavát« (1Móz 45:18), Gósen földjét” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 191. o.). A fáraó bölcsen nem bátorította a jövevényeket, hogy a vendéglátóik adományából élő koldusok legyenek. „*Mi a foglalkozásotok?*” (1Móz 47:3, ÚRK) – tudakolta, hogy jobban be tudjanak illeszkedni új környezetükbe. Szívesen igénybe vette a szaktudásukat, sőt azt is felajánlotta, hogy József az ő jószágai „*felügyelőjévé*” (1Móz 47:6, RÚF) tegye meg őket. Majd pedig annak ellenére, hogy az idegen Jákób alacsonyabb rangú, jövevény, megáll az ország uralkodója előtt, és a szöveg szerint „*megáldotta Jákób a fáraót*” (1Móz 47:10, ÚRK). Ó, *a szerény idegen áldja meg a fáraót, a hatalmas Egyiptom urát?* Hogy lehet ez? A héberben az „*állítá... élé*” (*’amad lifnej*) (1Móz 47:7) kifejezés általában papokkal kapcsolatban használatos (3Móz 14:11). Az ókori Egyiptomban a fáraó legfőbb papi státusszal bírt. Az eset lényegében arra utal, hogy lelki értelemben Jákób felette áll Egyiptom legnagyobb papjának, magának a fáraónak is.

Bármilyen legyen is a státuszunk, ezek szerint tehát hogyan bánjunk az emberekkel, hiszen „*királyi papság, szent nemzet... Isten tulajdonba vett népe*” (1Pt 2:9, RÚF) vagyunk? Milyen kötelezettségekkel jár a hitünk?

JÁKÓB MEGÁLDJA JÓZSEF FIAIT

A halál szélére kerülve Jákób felidézi Bételbe való visszatérésének emlékét (1Móz 35:1-15), amikor Isten megújította neki az ígéletét, hogy „örök birtokul” (1Móz 48:4) adja neki azt a földet, amit már Ábrahámnak adott (1Móz 17:8). Halála közeledtével ezért vigasztaló számára az ígélet földjének gondolata, ez táplálja benne a reményt. Ekkor József Egyiptomban született két fiához fordul, megáldja őket, az utódaira vonatkozó, jövőbemutató ígéretek összefüggésében.

Olvassuk el 1Mózes 48. fejezetét! Miért József fiait, nem pedig a többi unokáját áldotta meg ekkor Jákób?

Jákób csak József két fiát, Manassét és Efraimot áldotta meg, ezzel az unokák közül a fiak sorába emelte őket (1Móz 48:5). Az áldása azt érzékelteti, hogy a második (Efraim) majd az első (Manassé) föle emelkedik, lényegében azonban ez is Józsefet érinti (1Móz 48:15).

Ez egy személyes bizonyosságtétel Isten irántuk tanúsított múltbeli hűségéről, valamint a jövőre vonatkozó ígéletéről. Jákób utal Ábrahám és Izsák Istenére (1Móz 48:15), aki ételt és védelmet biztosított nekik, és ez az Isten „megszabadított engem minden gonosztól” (1Móz 48:16). „Bételnek Istene” (1Móz 31:13, ÚRK) az, akire gondol, akivel küzdött (1Móz 32:29) és aki Jákóbról Izraelre változtatta a nevét (1Móz 32:26-29).

E tapasztalatokra utalva, amelyek során Isten a rosszat jóra fordította, Jákób a reményét fejezte ki, hogy az Úr nemcsak a jelenben viseli gondját az unokáinak, amint vele és Józseffel is tette, hanem a jövőre is gondol, amikor majd utódai visszatérnek Kánaánba. Ez a reménye világosan látszik a Sikemre tett utalásból (1Móz 48:22), ami nemcsak egy általa megvásárolt közönséges földterület volt (1Móz 33:19), hanem az a hely, ahol később József csontjait is eltemetik (Józs 24:32) és felosztják majd az országot Izrael törzsei között (Józs 24:1). A történések közepette Jákób mindvégig észben tartotta Isten ígéletét, aki kijelentette, hogy e család által „nyer áldást a föld minden nemzetsége” (1Móz 12:3, RÚF).

Olvassuk el ApCsel 3:25-26 verseit! Péter szerint hogyan teljesedett 1Móz 12:3 ígérete? Mi magunk hogyan részesültünk ennek áldásában?

JÁKÓB MEGÁLDJA A FIAIT

Olvassuk el 1Móz 49:1-28 szakaszát! Mi a lelki jelentősége az áldásnak, amit Jákób a fiainak adott?

A közvetlenül Izrael törzseinek történelmére vonatkozó próféciaikon túl Jákób látja a Messiást és a megváltás végső reménységét, aminek hangot ad a kezdő szavaival, „*a messze jövőben*” (1Móz 49:1) kifejezéssel. Az angol KJV fordításban a héber eredetivel megegyezően az áll, hogy „az utolsó napokban”, ami a Messiás király eljövetelére utaló szakkifejezés (lásd még Ézs 2:2; Dán 10:14).

Majd a szöveg végigmegegy Jákób fiainak jövőbeli vonalán. Nem Isten határozta meg előre az eseményeket, mintha az Ő akaratából alakulna úgy a sorsuk, hanem a prófécia inkább azt fejezte ki, ami az ő és a gyermekeik jelleméből következik. Például Isten tudja, hogy majd megölnék egy ártatlan embert, ami alapvetően más, mintha az Ő akaratából oltaná ki az életét a gyilkos.

Olvassuk el 1Móz 49:8-12 szakaszát! Milyen prófécia hangzik el itt? Miért fontos ez?

Isten valóban tudja a jövőt, az emberi szabad akaraton túl és afelett. Úgy rendezte, hogy a Messiás Júda törzséből származzon. Júdát az oroszlán jelképezi (1Móz 49:9), ami királyi státuszra és dicsőségre utal. Júda törzséből születik Dávid király, de Siló is, vagyis aki „békességet” hoz (Ézs 9:6-7), „*akinek engednek [engedelmeskednek (SZIT)] a népek*” (1Móz 49:10). A zsidók már ősidők óta az eljövendő Messiásra mutató prófécianak tekintették ezt a szöveget, amint a keresztények is úgy tartják, hogy Jézusra mutat. Az Újszövetségben is az áll, hogy „*Jézus nevére minden térd meghajoljon*” (Fil 2:10). „Az oroszlán, az erdők királya ennek a törzsnek nagyon találó jelképe, mert ebből a törzsből származott Dávid és Dávid Fia, Siló, az igazi »oroszlán Júda törzséből«, aki előtt végül meghajolnak az összes hatalmaságok, és minden népek és nemzetek hódolatukat fejezik ki előtte” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 195. o.).

Miért kell már most kifejezni a hódolatunkat Jézus előtt, még mielőtt minden nép megtenné ezt?

AZ ÍGÉRET FÖLDJÉNEK REMÉNYE

Olvassuk el 1Móz 49:29-50:21 szakaszát! A reménységnek milyen kiemelkedő témáit találjuk *Mózes első könyvének végén?*

Mózes első könyvének záró szakasza három eseményről ad számot, amelyek reményteljesek.

Az első annak reménye, hogy Izrael visszatér majd az ígéret földjére. E könyv írója, Mózes úgy festi le Jákób és József halálát, majd temetését, mint amelyek egyaránt az ígéret földjére mutatnak. Közvetlenül az Izrael tizenkét törzsére vonatkozó áldás és prófécia (1Móz 49:28) után Jákób a halálára gondolva meghagyja fiainak, hogy Kánaánban, Makpéla barlangjában temessék el, oda, ahol Sára is nyugszik (1Móz 49:29-31). A Kánaánba tartó temetési menet leírása előképe az évszázadokkal később megtörténtő kivonulásnak Egyiptomból. A második az a reménység, hogy Isten a rosszat majd jóra fordítja. Jákób halála és temetése után József testvérei félnek a jövőtől, tartanak tőle, hogy ő majd bosszút áll. Elmennek hozzá és leborulnak előtte, készen arra, hogy a szolgálói legyenek (1Móz 50:18) - a jelet felidézi József prófétai álmait. József a jövőre utaló fordulattal (1Móz 15:1) megnyugtatja őket, hogy „*Ne féljete*” (1Móz 50:19). Azért nem kell félniük, mert „*Ti gonoszt gondoltatok énellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani*” (1Móz 50:20), az események folyamát a megmentés felé akarta irányítani (1Móz 50:19-21; vö. 45:5, 7-9). Vagyis a számtalan emberi kudarc dacára győzedelmeskedik az isteni gondviselés. A harmadik az a remény, hogy Isten megváltja a bűnbe esett emberiséget. *Mózes első könyvének* utolsó verse ír József haláláról, ami szélesebb körre hat. Érdekes, hogy József nem rendelkezik csontjai eltemetéséről, hanem arra az időre mutat előre, „*Mikor Isten bizonyosan meglátogat titeket, vigyétek föl magatokkal innen az én tetemet*” (1Móz 50:25, ÚRK), amit évszázadokkal később meg is tettek, pontosan eleget téve szavainak (2Móz 13:19). Az ígéret földjének, Kánaánnak a reménye végsősoron az üdvösség, a helyreállítás, a mennyei Jeruzsálem, az új ég és új föld igazi reménységének egy szimbóluma, előjele, ami mindannyiunk legfőbb reménysége, és ezt Siló halála tett bizonyossá.

Olvassuk el Jel 21:1-4 szakaszát! Hogyan fejezik ki ezek a versek a legfőbb reménységünket? Mi másra számíthatnánk enélkül, mint hogy a bajainknak csak a halál vet véget?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „József és testvérei” c. fejezetből 191-199. o. „József élete Krisztus életét ábrázolja. Az irigység indította József testvéreit arra, hogy rabszolgaként adják el őt. Azt remélték, hogy ezzel megakadályozzák, hogy nagyobb legyen náluk. Amikor eladták őt Egyiptomba, akkor abban a hitben ringatták magukat, hogy nem zavarják őket többé József álmai, és azok teljesülésének még a lehetőségét is megakadályozták. De Isten őrködött az események felett. Éppen elősegítették azt, amit meg akartak akadályozni. Éppen így a zsidó papok és vének is féltékenyek voltak Krisztusra. Attól féltek, hogy a Messiás elvonja az emberek figyelmét róluk. Megölték, hogy ne lehessen Király, és nem gondolták, hogy ezzel éppen királyságát segítették elő. József egyiptomi rabszolgasága által lett a megmentője, szabadítója atyja családjának. Ez a tény azonban semmivel sem teszi kisebbé testvérei vétkeit. Éppen így Krisztust ellenségei által történt keresztre feszítése tette az emberiség Megváltójává, az elesett emberi nemzetiség Szabadítójává és az egész világ Urává. Gyilkosainak bűne azonban éppen olyan szörnyű és megvetendő marad, mintha Isten gondviselő keze nem fordította volna Krisztus dicsőségére és az emberiség javára az eseményeket. Amiként Józsefet a saját testvérei adták el a pogányoknak, éppen úgy Krisztust is a saját tanítványainak egyike adta el legelkeseredettebb ellenségeinek. Józsefet hamisan vádolták meg, és erényei miatt vetették börtönbe, éppen úgy Krisztust is igazságossága miatt vetették meg, mert önmegtagadó élete feddés volt a bűnösök számára. Bár semmi bűnt nem találtak benne, mégis a hamis tanúk bizonyágtétele alapján elítélték. József türelme és szelidsége a vele szemben elkövetett igazságtalanság és zsarnokság idején, a megbocsátásra és a jótékonyagra való készsége igazságtalanul viselkedő testvéreivel szemben szintén jelképe az Üdvözítő magatartásának, aki panasz nélkül hordozta el a gonosz emberek rosszindulatú cselekedeteit, és nemcsak gyilkosainak bocsátott meg, hanem mindazoknak megbocsát ma is, akik bűneiket megvallva eljönnek hozzá és nála keresnek bocsánatot” (i. m. 198-199. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Jákób halála után a testvérek attól féltek, hogy József bosszút fog állni. Mit árul ez el a még mindig bennük lévő büntudatról? Mit tanulhatunk meg a megbocsátásról abból, ahogyan József válaszolt nekik?
- 2) Még milyen párhuzamokat találunk József és Jézus élete között?
- 3) Beszéljessünk arról, hogy Isten pontosan ismeri a jövőt, mi mégis szabadon dönthetünk. Hogyan hozhatjuk összhangba ezt a két gondolatot?

FELSORAKOZNI

„Látják ezt majd a szenvedők és örülnek; ti Istent keresők, elevenedjék a ti szívetek” (Zsolt 69:33)!

„Kiváltságunk, hogy örülhetünk az Úrban. Örömet találhatunk abban, hogy ismerjük megtartó kegyelmét. Engedjük, hogy szívünket és gondolatainkat az Úr szeretete uralja! Órizkedjünk a túlzott aggodalmaskodástól, ne engedjük, hogy a gondok leterheljenek, elcsigázzanak! Igyekezzünk egész valónkkal másokat is felemelni! Fordítsuk el a tekintetünket attól, ami sötét, csüggesztő, és nézzünk Jézusra, hatalmas Vezetőnkre, akinek gondos felügyelete alatt fényes győzelmet fog aratni a jelenvaló igazság ügye, amire feltesszük életünket és minden javunkat...

Hadd látszódjon meg... hogy Jézus él a szívünkben, és Ő az, aki megtart, megerősít, vigasztal! Kiváltságunk, hogy napról napra Szentlelkének gazdag áldásában részesüljünk, és mind teljesebb képet kapjunk a világnak hirdetett üzenetünk fontosságáról és mértékéről. Az Úr kész csodálatos dolgokat kijelenteni törvényéből. Várakozzunk előtte alázattal! A legnagyobb őszinteséggel imádkozunk, hogy megérthessük az időt, amelyben élünk, teljesebb képet nyerhessünk az Úr szándékáról, és jobb eredménnyel végezhessük a lélekmentést...

Ma olyan emberekre van szükség, akiknek világos a felfogása. Isten hívja mindazokat, akik a Szentlélek irányítása alatt hajlandók a komoly reformáció munkájának élére állni. Kritikus idő áll előttünk, az Úr pedig munkáit szólítja, hogy sorakozzanak fel. Mélyebben, őszintébben kell Istennek szentelnünk magunkat, mint az elmúlt évek során tettük” (Ellen G. White: *Maranatha*. 160. o.)!

„Csak Istenben nyugoszik meg lelkem” (Zsolt 62:2)

1.	P.	Zsolt 11:5	Az igaz ember próbája
2.	Sz.	Róm 5:3-5	Háborúságban reménységgel
		■ Naplemente: Budapest: 19:13 Debrecen: 19:02	
3.	V.	Zsolt 30:5	Dicsőség az Úrnak!
4.	H.	1Jn 5:14	Meghallgatja kéréseinket az Úr
5.	K.	Péld 16:25	Nem egyből látszó veszélyek
6.	Sz.	1Pt 5:8	Józanok legyetek!
7.	Cs.	Zsolt 111:4	A kegyelmes Isten csodái
8.	P.	1Sám 24:16	Döntsön az Úr!
9.	Sz.	Mk 11:22-23	Legyen hited!
		■ Naplemente: Budapest: 19:22 Debrecen: 19:12	
10.	V.	Ézs 12:2-3	Szabadító Istenem
11.	H.	Ézs 55:6-7	Megtérésre hívó szó
12.	K.	Mal 3:6	A változhatatlan Isten ígérete
13.	Sz.	Mt 16:24	Önmehtagadás és kereszt
14.	Cs.	Jn 13:17	Tudás és cselekedet
15.	P.	Jak 5:16	Bűnvallás, imádság
16.	Sz.	Ef 3:20-21	Dicsőség a Mindenható Istennek!
		■ Naplemente: Budapest: 19:32 Debrecen: 19:22	
17.	V.	Péld 12:25	Az igaz ember szava
18.	H.	Kol 3:12	Könyörület, jóság
19.	K.	Jn 20:31	Élet Jézus Krisztus nevében
20.	Sz.	Róm 6:12-13	Ne uralkodjon rajtatok a bűn!
21.	Cs.	1Pt 5:7	Istennek gondja van rád
22.	P.	1Sám 10:6	Az Úr Lelke más emberré tesz
23.	Sz.	Róm 13:11	Ideje felébredni!
		■ Naplemente: Budapest: 19:42 Debrecen: 19:32	
24.	V.	Mt 7:1	Ne ítélj!
25.	H.	JSir 3:23	Isten megújuló hűsége
26.	K.	Ézs 45:22	Isten megtérésre hív
27.	Sz.	1Kor 13:12	Részleges ismeret
28.	Cs.	1Móz 4:7	Uralkodj a bűn felett!
29.*	P.	Zsolt 81:8	Isten meghallgat, megszabadít
30.	Sz.	Zsolt 24:1	Istené az egész föld
		■ Naplemente: Budapest: 19:52 Debrecen: 19:42	

„Köszikla! Cselekedete tökéletes” (5Móz 32:4)

1.	V.	Hós 14:5	Gyógyulás a bűnből
2.	H.	1Kor 9:24-25	Kitartóan futni
3.	K.	1Móz 18:19	Ábrahám hűsége
4.	Sz.	Mt 18:3	Isten országa és a megtérés
5.	Cs.	Zsolt 51:19	Töredelmes lélek
6.	P.	Zsolt 77:15	Isten csodatévő hatalma
7.	Sz.	Zsolt 121:7-8	Megőríz az Úr
		■ <i>Naplemente: Budapest: 20:01 Debrecen: 19:51</i>	
8.	V.	Zsolt 143:8	Mutass utat!
9.	H.	Zsolt 103:2	Ne feledd Isten jóságát!
10.	K.	1Móz 15:6	Ábrahám hite
11.	Sz.	Jer 33:3	Isten bátorító üzenete
12.	Cs.	Jak 4:7-8	Ellenállás és közeledés
13.	P.	1Kor 4:9	A világ látványosságai
14.	Sz.	Zsolt 104:24	Isten bölcs teremtése
		■ <i>Naplemente: Budapest: 20:11 Debrecen: 20:00</i>	
15.	V.	Mt 24:4-5	El ne hitessenek!
16.	H.	2Pt 1:10	Igyekezetek!
17.	K.	Ézs 25:1	Magasztallak, Uram
18.	Sz.	Zsolt 34:18	Az igazak és a szabadítás
19.	Cs.	5Móz 30:19	Válaszd az életet!
20.*	P.	1Kor 2:12-14	Isten Lelkének dolgai
21.	Sz.	Mt 19:14	Isten országa és a gyermekek
		■ <i>Naplemente: Budapest: 20:19 Debrecen: 20:09</i>	
22.	V.	2Tim 4:7-8	A győztesnek járó korona
23.	H.	5Móz 31:6	Ne féljete!
24.	K.	1Sám 16:7	Az Úr a szívünkbe lát
25.	Sz.	Jel 21:3	Isten sátora az emberekkel
26.	Cs.	Ézs 44:8	Nincs más Isten
27.	P.	Zsolt 145:13	Isten örök országa
28.	Sz.	3Jn 2	Baráti jókívánság
		■ <i>Naplemente: Budapest: 20:27 Debrecen: 20:17</i>	
29.	V.	Eszt 8:6	Együttérzés
30.	H.	Ef 4:13	Éretté válni
31.	K.	Zsid 2:9	Jézus dicsősége

„A Krisztusnak beszéde lakozzék tibennetek” (Kol 3:16)

1.	Sz.	Jóel 2:25	Isten kárpótlást ígér
2.	Cs.	Péld 28:13	Ne titkold, valld be!
3.	P.	Gal 6:2	Egymás terhét hordozva
4.	Sz.	Mt 16:27	Jézus igazságot tesz
		■ Naplemente: Budapest: 20:34 Debrecen: 20:24	
5.	V.	5Móz 7:21	Veled van az Úr
6.	H.	1Sám 3:19	Sámuel hűsége
7.	K.	Mt 19:26	Istennél minden lehetséges
8.	Sz.	Ef 5:2	Szeretetben járva
9.	Cs.	Jer 29:12	Isten meghallgatja a kéréseinket
10.	P.	Zsolt 50:14	Teljesítsd, amit megfogadtál!
11.	Sz.	1Jn 3:1	Isten gyermekei
		■ Naplemente: Budapest: 20:40 Debrecen: 20:29	
12.	V.	Ézs 41:10	Ne csüggedj!
13.	H.	Zsolt 46:2	Oltalmunk, erősségünk
14.	K.	Zsolt 31:19-20	Isten gazdag jósága
15.	Sz.	Ézs 40:31	Erő a fáradtaknak
16.	Cs.	Ézs 53:6	Mindannyiunk bűnéért szenvedett
17.	P.	Zsolt 107:1	Isten örök kegyelme
18.	Sz.	Zsolt 18:2-3	Szeretlek Uram
		■ Naplemente: Budapest: 20:43 Debrecen: 20:33	
19.	V.	Jel 22:6	Isten igaz kijelentése
20.	H.	1Jn 4:18	Félelem nélküli szeretet
21.	K.	Lk 14:11	Önfelmagasztalás és alázat
22.	Sz.	Ézs 65:24	Isten gyorsan válaszol
23.	Cs.	1Kor 13:13	A legnagyobb a szeretet
24.*	P.	Péld 30:8-9	Hozzám illő eledellel
25.	Sz.	2Thessz 2:16-17	Vigasztaljon és erősítsen az Úr!
		■ Naplemente: Budapest: 20:45 Debrecen: 20:35	
26.	V.	Mt 18:19-20	Közös imádság
27.	H.	Mt 11:28-30	Jézus hív
28.	K.	Fil 4:11	Megelégedettség
29.	Sz.	Lk 17:5	Növeld a hitünket!
30.	Cs.	Mt 6:22	A test lámpása a szem